

ÍNDEX

1. Introducció	2
1.1. Objectius	3
1.2. Marc teòric	3
1.3. Metodologia	4
2. Valoració i record de les lectures fetes a l'Institut	9
2.1. Opinió de les lectures obligatòries i del treball posterior	10
2.2. El pas de la literatura juvenil a les obres clàssiques	12
3. Contes d'abans d'anar a dormir. Repercussió posterior	14
4. Opinió de la família sobre la lectura	15
4.1. Distinció entre lectura útil i lectura de plaer	15
4.2. La lectura com a fet solitari	16
5. Nois i noies lectors	17
6. Lectures que fan actualment. Gèneres	19
7. Com fan la tria d'un llibre	20
8. Ús de les biblioteques	21
9. Els mediadors	22
10. Com ha continuat l'itinerari lector després de deixar l'Institut	24
11. Per a què serveix la lectura	25
12. Lectures importants a la vida i algun record especial	28
13. Socialització de la lectura	30
14. Lectura i mitjans de comunicació: televisió i internet	31
15. Lectura i expressió oral i escrita	33
16. A manera de resum	34
17. Consideracions finals	36
18. Annex (entrevistes)	37
19. Bibliografia	128

TU ETS DIFERENT PERQUÈ LLEGEIXES

(COM LA LECTURA POT TENIR UN PAPER ESSENCIAL EN LA FORMACIÓ DELS JOVES)

1. Introducció

Les paraules que em serveixen de títol per aquest treball –“Tu ets diferent perquè llegeixes”- pertanyen a un dels personatges de la novel·la de Susan Hinton *Els marginats*¹, el qual les diu al protagonista de la història, que, com tots els altres, forma part d’una banda de joves novaiorquesos empesos a la marginació, *the outsiders*. Al protagonista, però, a diferència dels altres membres de la banda, li agrada de llegir i de mirar les postes de sol. La lectura l’ha fet diferent. L’ha “treballat” perquè li ha provocat canvis, en paraules de Michèle Petit².

La preocupació per fomentar la lectura i crear nous lectors ha estat una constant en els seminaris de Llengua i Literatura Catalanes dels quals he format part, primer a l’IES El Bullidor de Rubí i actualment a l’IES Castellbisbal. La novel·la de què parlava, *Els marginats*, per exemple, l’hem anat incloent des de fa uns quants cursos a la programació de les lectures adreçada els primers temps a primer de BUP i actualment a quart d’ESO, i sempre ens ha proporcionat una gran satisfacció en veure com commovia els alumnes –els proporcionava una forta emoció en la majoria dels casos- i ens portava a parlar del fet que el narrador-protagonista fos diferent de la resta de la colla. El mateix personatge que diu al protagonista que era diferent perquè llegia ens diu que ell no ha llegit mai cap llibre, i que per això se sent fora del món, pertany als marginats. Gairebé com qui no té llenguatge escrit.

He posat l’exemple d’aquesta novel·la perquè penso que representa bé allò que preteníem i pretenem: engrescar els alumnes a la lectura a partir de textos que els siguin propers i que els diguin alguna cosa. A primer de BUP els proposàvem sis lectures –dos llibres per trimestre-, lectures de les quals cada curs en renovàvem dues segons si havien agradat o no, tot procurant que hi entressin temàtiques diferents. A segon de BUP en llegien quatre tot seguint els mateixos criteris que a primer.

Els comentaris i valoracions que feien els alumnes de les lectures eren, en general, molt positius. A mesura que han anat passant els anys, com a ensenyant et preguntes moltes vegades què en fan els alumnes d’aquestes lectures, com continuen aquest interès lector que han demostrat un cop són fora del sistema educatiu. En definitiva, em pregunto en quin grau hem aconseguit crear lectors adults des de l’Institut; si allò que vam aconseguir força als catorze-divuit anys ha tingut continuïtat quan ja no tenen qui els orienti-obligui i podem dir, per tant, que són lectors autònoms.

¹ Hinton, S.: *Els marginats*, Barcelona, Empúries, 1998.

² Michèle Petit: *Nuevos acercamientos a los jóvenes y la lectura* México, Fondo de Cultura Económica, 1999

1.1. Objectius

L'objectiu del treball és tenir elements per poder reflexionar sobre el resultat de la feina que fem des del seminari de llengua de l'Institut. El fet de saber l'opinió dels alumnes un cop fa temps que són fora de l'Institut i que ja no tenen la pressió de quan encara estaven estudiant, crec que pot ser una eina molt valuosa per replantejar la nostra pràctica docent. Parteixo del fet que durant la seva estada a l'Institut van llegir molts llibres i que per tant van ser lectors, si més no durant aquests anys.

Em proposo d'esbrinar quins d'aquests exalumnes s'han "convertit" en lectors a partir de la seva estada a l'Institut i quins ja ho eren abans de venir-hi. I si ja ho eren abans, saber qui ha estat el mediador: si la família, l'escola, una persona concreta de la família o de l'escola, algú de l'entorn... I en aquest cas saber, també, quina importància han tingut per a ells les lectures de l'Institut.

Sabem que per a formar lectors calen estímuls i aquests estímuls poden venir dels pares, tant de l'opinió que aquests puguin tenir de la lectura com de si han explicat històries als seus fills des de ben petits; sabem que l'escola hi té un paper important, que les biblioteques poden ser també un gran estímulo... Voldria saber amb quins d'aquests elements han pogut comptar els exalumnes de l'Institut.

Els professors també intuïm que les noies són, sovint, més bones lectores que no pas els nois. Voldria saber, en el cas dels nostres exalumnes, si això és així i saber, també, la seva percepció sobre aquest fet.

Un altre aspecte que m'he proposat és saber per què els serveix la lectura, si és més aviat un entreteniment, una diversió, una eina de creixement personal en el sentit que ho diu Michèle Petit, en el llibre esmentat en nota, de formació, d'evasió... Tot i que sóc conscient que un hi pot buscar tot això al mateix temps, que una cosa no exclou l'altra, però penso que sí que és possible saber el que hi predomina.

També vull saber si les lectures que fan les comparteixen amb algú, és a dir, si són motiu de socialització o si es tracta d'una vivència només personal.

I també esbrinar la relació que hi ha entre la lectura i els mitjans de comunicació més potents actualment, com són la televisió i internet. Finalment, també vull saber la seva opinió sobre si la lectura els ajuda o no a millorar l'expressió oral i escrita.

1.2. Marc teòric

S'ha de dir que em va animar a fer aquest plantejament del treball la lectura del llibre citat de Michèle Petit *Nuevos acercamientos a los jóvenes y la lectura*. Aquesta antropòloga i novel·lista francesa hi exposa els resultats d'un estudi sobre la lectura fet al medi rural francès i als barris marginals parisencs i que concep la lectura com una

eina per resistir els processos d'exclusió, per tenir un marge de maniobra enfront del determinisme social que marca els joves, per descobrir-se i construir-se, per elaborar la pròpia subjectivitat. Parteix de la idea de treballar el lector –del que l'afecta, el pertorba, li provoca canvis. Analitza com alguns lectors s'apropiaven del contingut d'un llibre, d'una biblioteca i com això modificava les seves vides. Com la lectura ajuda en l'adolescència. Com pot portar a la creació d'una identitat “singular” que evita que aquests adolescents es precipitin cap a models preestablerts. Parteix del fet, també, que la lectura és qüestió de “trobades” amb alguns professors, amb germans grans, amb mestres, amb amistats. És a dir, que hi ha un mediador. Cal una persona per iniciar-se, però també algú que acompanyi durant el recorregut.

Els comentaris que feien molts alumnes de les lectures que els havíem proposat des de l'Institut s'adiuen molt amb això que diu M. Petit; és a dir, que han tingut aquesta experiència lectora. Per això, tot partint del fet que una gran majoria dels alumnes que van passar per l'Institut van tenir una experiència gratificant de les lectures –ho deien quan els en demanàvem l'opinió-, m'interessa molt saber si això ha contribuït a crear lectors adults i en definitiva si hem contribuït a formar persones una mica més lliures.

1.3. Metodologia

La metodologia que he utilitzat és l'entrevista personal, prèviament planificada, però amb la intenció d'obrir-la en cas que l'entrevistat aportí dades que consideri d'interès. He procurat crear un clima distès de tal manera que l'entrevistat s'hi trobés còmode i pogués expressar tot allò que pensava respecte a les lectures.

L'Institut de Rubí m'ha proporcionat unes llistes d'alumnes que van des del curs 1995-96 fins al 1998-99 on consta l'opció que cada alumne ha cursat, humanística o científic-tècnica. També s'hi pot veure si un alumne ha repetit curs o si ha deixat els estudis.

He decidit de triar aquests cursos perquè aquests alumnes ja fa com a mínim quatre anys que han deixat l'Institut i crec que la seva opinió o visió de les lectures ja no està tan condicionada pel fet de ser una obligació, poden haver reflexionat sobre el fet i ja no tenen la pressió del que pot comptar la seva opinió. També he triat aquests cursos perquè des del Seminari de Llengua vam programar les lectures amb els objectius que abans he esmentat: engrescar els alumnes a la lectura, que descobreixin el plaer de llegir i, en definitiva, de crear lectors per a tota la vida.

També m'ha semblat que el resultat que en podria obtenir seria més fiable si partia d'una situació més “homogènia”. És a dir, fins al curs 1999 els alumnes encara cursaven l'antic sistema de BUP i COU i la diversitat no era tan acusada com en el sistema actual. Tots els alumnes que feien BUP havien fet l'opció d'uns estudis secundaris que anaven encaminats a la universitat i, en algun cas, als Cicles Formatius de Grau Superior. Veurem, però, que aquesta “homogeneïtat” també es diversifica perquè així ho és, és clar, la realitat social.

He fet vint entrevistes a exalumnes triats a l'atzar que tenen entre vint-i-dos i vint-i-set anys. D'aquests vint nou són noies i onze són nois; d'aquests nois i noies he

tingut en compte que alguns haguessin fet estudis superiors i que aquests estudis hagin estat de ciències o humanístics; per altra banda, que hi hagués, també, alumnes que haguessin acabat els estudis secundaris sense anar a la universitat ni fet cap Cicle Formatiu o que n'hagin fet i, encara, alumnes que hagin abandonat els estudis abans d'acabar BUP o que no hagin fet COU, per incorporar-se al món laboral. Tot comptat, crec que és una mostra prou representativa i que pot respondre a l'objectiu que m'he proposat.

La majoria dels alumnes de Rubí, com també els entrevistats, formen part de la segona generació de la immigració –sobretot andalusa- que va venir aquí durant els anys seixanta i setanta. Els seus pares només tenen estudis primaris i alguns dels seus avis són analfabets, però tant aquests pares com els avis –m'han dit els entrevistats- tenen una gran il·l·lusió perquè ells, els seus fills o néts, tinguin estudis superiors.

Els exalumnes entrevistats responen a les característiques següents:

- 1) **Maria:** vint-i-sis anys, va estudiar fins a COU i treballa en una multicopisteria. Té contracte indefinit.
- 2) **Cristina:** vint-i-tres anys, no va acabar el batxillerat i es prepara per entrar a un Cicle Formatiu de Grau Superior. Treballa en un esplai.
- 3) **Sílvia:** vint-i-sis anys, va fer fins a COU i treballa en una llar d'infants. Té feina fixa.
- 4) **Raquel:** vint-i-tres anys, ha fet Química i ara té una beca per fer el doctorat.
- 5) **Verònica:** vint-i-quatre anys, va acabar BUP, va fer segon grau de Formació Professional i ara estudia Relacions Laborals. Treballa d'administrativa i té feina fixa.
- 6) **Jose:** vint-i-sis anys, ha estudiat Filosofia i actualment fa treballs esporàdics.
- 7) **Marta:** vint-i-tres anys, ha fet Psicologia i busca feina.
- 8) **Olga:** vint-i-set anys, ha estudiat Filosofia, treballa a l'ONCE i té contractes temporals.
- 9) **Jordi:** vint-i-cinc anys, ha estudiat Educació Infantil i ara està fent Ciències Polítiques. Treballa en una hamburgueseria.
- 10) **Oriol:** vint-i-cinc anys, ha fet un Cicle Formatiu de Grau Superior de Disseny Gràfic i té feina d'aquesta especialitat.
- 11) **José Antonio:** vint-i-cinc anys, ha estudiat Enginyeria Tècnica de Telecomunicacions i ara fa classes de Cicle Formatiu en una acadèmia.

- 12) **David:** vint-i-cinc anys, no va acabar BUP i ha treballat sempre en llocs diferents a través d'una empresa de treball temporal. Ara encara no té feina fixa.
- 13) **Francesc:** vint-i-cinc anys, està estudiant Informàtica de Sistemes però ara ho ha deixat temporalment perquè té molta feina, com a autònom, d'informàtica.
- 14) **Adrià:** vint-i-set anys, va començar Història però ho va deixar per fer un Cicle Formatiu d'Imatge i So. Fa feines esporàdiques de càmera.
- 15) **Lídia:** vint-i-quatre anys. Va fer fins a COU i treballa en una empresa de telemàrqueting.
- 16) **José Luis:** vint-i-cinc anys, ha estudiat Educació Social i ara treballa en una experiència que es diu Punt Omnia, però que no té garantia de continuïtat.
- 17) **Miriam:** vint-i-cinc anys, ha estudiat Fisioteràpia i fa suplències en un ambulatori.
- 18) **Felipe:** vint-i-cinc anys, va abandonar els estudis a tercer de BUP i actualment treballa en una empresa d'electricitat amb contracte temporal.
- 19) **Ismael:** vint-i-sis anys, ha estudiat Medicina i actualment és metge resident.
- 20) **José G.:** vint-i-dos anys, va acabar batxillerat i espera poder entrar en un Cicle Formatiu d'Educació Infantil; treballa en un esplai amb contracte temporal.

L'entrevista

Les preguntes de l'entrevista –reproduïdes a continuació- van encaminades, fonamentalment, a saber la repercussió que han tingut les lectures proposades des de l'Institut en la seva formació com a lectors i a saber qui ha estat el mediador que els ha fet interessar en la lectura. Les altres preguntes de l'entrevista em permetran tenir més informació d'alguns aspectes al voltant de la lectura, com ara la importància de la família, l'ús de les biblioteques, com fan la tria d'un llibre, per què els serveix la lectura...

Les preguntes són desordenades de forma intencionada, de tal manera que l'entrevistat se senti còmode i que, més que una entrevista, sigui una conversa sobre el fet de llegir i així pugui obtenir la màxima informació.

De les respostes de tots vint entrevistats, n'he fet les agrupacions temàtiques que formen el cos del treball.

Les preguntes adreçades als entrevistats són les següents.

1.- Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut? Quins títols? I d'abans de l'Institut?

- 2.- A casa, els avis, els pares o algun altre familiar, t'havien explicat contes de petit/a? I a l'escola? Quins records tens de les històries orals?
- 3.- La teva família, com veu el fet que llegeixis? Els agrada? Hi posen entrebancs? Com ho veuen?
- 4.- Què pensaven o pensen de la lectura els pares o la gent que t'envolta? La veuen només com un instrument utilitari? O també de plaer?
- 5.- Què t'agradava i què no de la lectura a l'escola o a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de les lectures, comentaris crítics, etc?
- 6.- A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi? Què en penses? Val la pena de llegir textos clàssics?
- 7.- Penses que els nois llegeixen menys que les noies? Per als nois lectors a vegades els amics han estat un entrebanc perquè fins i tot alguns associen ser lector amb ser una mica efeminat. Com veus això?
- 8.- Quina mena de llibres llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?
- 9.- Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la parella, la família...
- 10.- Vas a la biblioteca a veure o a buscar llibres? Per què? Quina relació tens amb els o les bibliotecàries?
- 11.- Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes? Quina mena de lligam afectiu hi havia?
- 12.- Quan tries un llibre en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, en l'editorial, te l'han recomanat...
- 13.- Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú? I si no llegeixes, per quina raó?
- 14.- Per a què et serveix la lectura?
- 15.- Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial? Què en recordes?
- 16.- Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?
- 17.- La lectura et separa de la televisió, o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir? Quin?
- 18.- Busques informació a internet de novetats de llibres, de ressenyes, d'autors...

19.- Creus que la lectura et serveix per millorar l'expressió escrita i l'expressió oral?

20.- Explica alguna cosa que et vingui de gust, algun record d'alguna lectura, algun llibre que hagi servit per conèixer-te una mica més...

2. Valoració i record de les lectures fetes a l'Institut

Com a primera observació cal constatar que els alumnes que han fet l'especialitat d'humanitats al batxillerat i COU, les lectures que recorden més positivament són algunes de les que van fer a literatura a tercer i a COU, tant de català com de castellà. Ells mateixos consideren un gènere menor les que van llegir a primer i a segon, les lectures que en diem de literatura juvenil. És el cas de la Marta i l'Olga, que no en recorden cap títol perquè diuen que no tenien importància. La Marta explicita bé aquest fet: "Sobretot recordo les de COU perquè el professor les feia treballar tant que al final te les aprenies. Són lectures que si jo les hagués fet per lliure potser no m'haurien agradat, però tan ben treballades com les vam fer a classe em van acabar agrandant molt". Hi ha l'excepció de dos alumnes, la Maria i el Jordi, que sí que recorden dues novel·les de literatura juvenil que els van agradar molt.

Així, de literatura catalana citen *Mirall trencat*, *Josafat*, *Tirant lo Blanc*, *Solitud*, *El cavaller i el lleó*, *Tristany i Isolda...* I de poesia recorden *Cementiri de Sinera* d'Espriu i *El poema de la rosa als llavis* de Papasseit. En Jordi diu que va descobrir la poesia amb aquest poeta i que des de llavors, de tant en tant, en llegeix. L'Olga també diu que gaudeix molt més amb la poesia –gènere que va conèixer a l'Institut- que no pas amb la novel·la.

De literatura castellana recorden *Rimas* de Bécquer, *Cinco horas con Mario*, *El árbol de la ciencia*, autors com Miguel Hernández i García Márquez, *Veinte poemas de amor y una canción desesperada* de Neruda, *Marianela*, *Cuentos y leyendas*. La que més citen és *Rimas*.

I de literatura universal recorden sobretot *Madame Bovary* de G. Flaubert i *1984* de G. Orwell.

Els alumnes que van fer ciències i que per tant no van fer literatura a COU, però sí l'obligatòria de literatura catalana a tercer de BUP, recorden més les lectures de primer i segon, les de literatura juvenil, i, tot i que a l'assignatura de llengua a COU havien de llegir tres lectures, no les citen mai. Només la Lídia recorda moltíssim, perquè l'ha rellegida unes quantes vegades, *Joana E.* de M.A. Oliver. Diu que s'ha sentit identificada amb la protagonista, perquè, com ella, és també una dona que ha hagut de lluitar molt. La Joana li ha fet veure que calia que pensés en ella mateixa, perquè no ho farà pas ningú. L'ha ajudat. M. Petit ho diu així: "A vegades, a través d'un sol text, hi ha persones que han conegut tota l'amplitud de l'experiència de la lectura. En aquest text hi han trobat paraules que les alteren, que les "treballen" moltes vegades temps després d'haver-les llegides"³. En el seu cas, la lectura d'aquest llibre ha tingut una funció reparadora.

Pel que fa a les lectures de novel·la juvenil, citen en primer lloc *Els marginats* de S.Hinton, la que fa referència al títol del treball. La meitat dels exalumnes entrevistats recorden aquesta novel·la com una de les millors. Seguint l'ordre de preferència, després d'*Els marginats* citen *2CV* de G. Lienas, uns cinc entrevistats més i després, ja

³ Op. cit., pàg.41

de forma no tan unànime, citen *Aloma* de M. Rodoreda, *El camino* de Delibes, les novel·les policiaques de la sèrie Flanagan, *Com un miratge* de M. Mercè Roca, *Mecanoscrit del segon origen* de M. De Pedrolo, *Em dic Paco...* d'Enric Larreula, *El guardián entre el centeno* de Salinger, etc.

La Maria –tot i que va fer el batxillerat d'humanitats i que per tant va aprofundir en altres lectures a tercer i a COU- és l'única que recorda molt la novel·la que més li va agradar i que encara ara diu que és el seu llibre de capçalera, *Una mà plena d'estels* de R. Schami, que va llegir a primer de BUP. El protagonista d'aquesta història és un jove que viu a Damasc i que lluita per canviar la situació d'opressió en què viu el seu poble –i també la seva personal- tot fent de periodista. La Maria se sent atreta per aquest personatge, ella també vol canviar la seva vida, no li agrada la feina. Lluita per trobar-ne una de millor. La Maria, tot i que ha llegit i llegeix molts llibres, recorda i estima especialment aquest.

És curiós perquè aquesta lectura el Seminari de Català la vam incloure a la programació de primer a BUP per al curs 1992-93 i no va agradar a la majoria d'alumnes pel fet de ser escrita en forma de diari, però hi ha dos alumnes que la recorden especialment, l'Ismael i sobretot la Maria. De fet, tal com diu Petit, "els lectors s'apropien els textos, els fan significar altres coses, en canvien el sentit, interpreten a la seva manera lliscant el seu desig entre línies i es posa en joc tota l'alquímia de la recepció. Mai no és possible controlar realment la forma en què un text es llegirà, s'entendrà i s'interpretarà"⁴. Crec que és el que ha passat en aquest cas.

Resumint, doncs, els alumnes que han fet literatura a tercer de BUP i a COU són uns lectors més exigents i, tal com veurem més endavant, han llegit textos clàssics pel seu compte i deixen en un segon terme les lectures de literatura juvenil. Tampoc no segueixen gaire la moda de llegir l'últim best-seller que surt al mercat. Es pot dir que tenen un criteri més afinat.

2.1. Opinió de les lectures obligatòries i del treball posterior

Dels alumnes que després han seguit estudis científics, només quatre valoren positivament que haguessin de fer comentaris de textos i anàlisis de les lectures.

La Raquel, la Verònica i la Míriam diuen que això els ha ajudat a saber seleccionar informació, a saber què és important i què no d'un text. Diuen que els ha servit per als estudis superiors. El José Antonio també diu que, tot i que ha fet una carrera tècnica, Enginyeria de Telecomunicacions, li ha servit "per saber comentar un text perquè als llibres tècnics en una frase et poden dir moltes coses i has d'anar pausat, saber interpretar i saber relacionar".

En canvi, l'Oriol, haver de fer un comentari o un treball de la lectura llegida, ho troba horrorós, "et molesta llegir el llibre només de pensar que hauràs de fer un treball després (...) Això em feia avorrir la lectura". El Francesc també diu el mateix, que no li ha servit de res. Diu que "cadascú pot veure en un text allò que li plagui i no tens per

⁴ Op.cit., pàg.27

què veure-hi allò que et diuen”. El Felipe, que no va acabar el batxillerat, diu que tampoc no li ha servit de res, i també ho diu l’Ismael, que ha fet Medicina.

En canvi, els alumnes que han fet humanitats, tant si han seguit estudis superiors com no, valoren positivament haver de fer comentaris. Així, la Sílvia, que tot i que no ha anat a la universitat, diu que encara ara li serveix, quan llegeix un llibre el situa en una època, s’adona de la tècnica narrativa... El José G. també ho valora positivament; diu que li ha donat més capacitat d’argumentació. El José Luis, l’Adrià i el Jordi també ho valoren positivament. El Jordi diu que això t’ajuda a obrir la ment crítica i a expressar la teva opinió. Li ha servit molt per a la universitat, per poder tenir una relació amb el professor, per poder dialogar-hi.

Segons l’Olga, fer un comentari, tot i que t’ajuda a entendre més la lectura, té també la seva part negativa: “Un cop vaig haver de fer un comentari d’un poema de Rimbaud, “Ofèlia” i és un poema que em va agradar molt. Vaig treure un deu, però el vaig avorrir. De tota manera, jo la tècnica del comentari l’he interioritzat i ja la faig inconscientment”. La Marta, que ha fet Psicologia i que diu que no li ha servit de res fer comentaris, també ho valora positivament perquè li ha servit a nivell personal per “saber seleccionar informació, saber redactar, saber endreçar les coses... Et serveix en molts aspectes de la vida. Ho valoro molt bé”.

Al Jose, que ha estudiat Filosofia, també li ha servit de molt saber analitzar un text. Com que la Filosofia és interpretació pura, li ha anat molt bé tenir una tècnica apresada ja a l’Institut. La Cristina també diu que li ha estat molt útil. Li serveix per analitzar les pel·lícules.

La Maria, en canvi, veu que la interpretació d’un text no ha de ser necessàriament la que diu el professor, pensa que és un fet subjectiu i que no li ha servit de gaire. En canvi sí que li ha servit molt la Filosofia. I la lectura, juntament amb la Filosofia, fa que aprenguis la força dels exemples, l’art d’argumentar i de discutir. Diu que el fet de tenir opinió pròpia no està ben vist en el medi en què es mou.

En resum, tots els entrevistats que han fet humanitats, menys la Maria, tant si han seguit estudis superiors com no, valoren positivament que haguessin de fer un comentari o anàlisi de la lectura. En canvi, entre els que han fet estudis científics o tecnològics, tant si han seguit estudis superiors com si no, només quatre de vuit ho valoren positivament.

Quant al fet que les lectures fossin obligatòries, els que opinen sobre el fet, ho troben normal, menys l’Oriol, que no hi està gens d’acord. La majoria d’entrevistats reconeixen que si les lectures no fossin obligatòries, molts nois no haurien tingut l’oportunitat d’accedir-hi. És a dir, reconeixen que l’Institut ha posat alguns alumnes allunyats de la cultura del llibre en una situació, segurament única, que no haurien tingut en altres circumstàncies.

2.2. El pas de la literatura juvenil a les obres clàssiques

El Seminari de Català teníem programades per a primer i segon de BUP un seguit de novel·les de literatura juvenil amb la finalitat d'introduir el gust per la lectura i així poder accedir a la lectura d'obres clàssiques a tercer i a COU, que eren prescriptives. Els alumnes que han fet estudis científico-tècnics feien literatura catalana només a tercer, a COU no en feien. Per tant, n'han llegit menys que els alumnes que han fet estudis humanístics i, en conseqüència, la seva valoració parteix d'un coneixement més reduït. Això és el que diuen aquests alumnes de ciències.

La Raquel no recorda gens aquest canvi, ella ja havia llegit llibres que li havien recomanat alumnes més grans i no fa cap distinció del tipus de lectures. La Verònica tampoc no recorda cap dificultat especial. Ni l'Oriol. Al José Antonio sí que li va costar aquest canvi; diu que "les lectures de primer i segon eren més fàcils de llegir, de trobar-te reflectit en algun personatge. A tercer era més dur, no m'agradaven tant (...) però veig que s'hi ha de passar perquè són obres que s'han d'haver llegit. Encara que sigui per obligació perquè a casa no les veus. Aquestes sí que trobo lògic que siguin obligatòries".

Al Francesc li va costar molt aquest canvi. No podia llegir ni *Tirant lo Blanc* ni *Tristany i Isolda*. Aquest li va costar moltíssim d'acabar-lo. A la Lídia també l'hi va costar. De fet ara creu que li costava perquè no entenia les obres i, és clar, tampoc no hi posava cap interès.

La Míriam troba que no que l'hi va costar, que és un pas gradual. L'Ismael no recorda una dificultat especial, tot i que a vegades se li feien més pesats aquests llibres. Recorda la lectura de *Werther* de Goethe que li va costar. En canvi, no li va costar ni *Tirant lo Blanc* ni *Tristany i Isolda*: "Veies que estaves llegint una cosa diferent, com més d'estudi, una lectura que estava relacionada amb la matèria que feies a classe".

El Felipe, que va deixar els estudis a tercer, recorda que eren lectures difícils. Diu: "Quan tenia el llibre al davant i veia que era tan gruixut, mirava les pàgines i em desanimava i m'oblidava de tot i ho deixava córrer".

D'aquests alumnes entrevistats que han fet ciències, quatre diuen que els va costar aquest canvi.

Entre els alumnes que van fer humanitats hi ha la Sílvia, que no ha fet estudis superiors, i diu que no li va costar aquest canvi. Creu que val la pena que es llegeixin els clàssics. A ella li van agradar molt. Al Jose G., més que el fet que siguin clàssics o no, diu que l'ha de seduir la història. Així, li va agradar *El lazarrillo de Tormes*, però no va poder llegir *El Quijote*. Diu que el treball que fa el professor a l'aula també hi ajuda molt, hi predisposa positivament.

El José Luis diu que el canvi no li va costar tant pel tipus de llibres com pel tractament que se'n feia. Troba que a COU tenien molta pressió sobre el llibre: "Veig que hi ha d'haver lectures obligatòries, però a l'hora de treballar et condiciona molt". Per a l'Adrià, aquest canvi ver ser una progressió natural.

El David, que va deixar els estudis a tercer de BUP, diu que hi havia llibres clàssics que els agafava i no podia més: “Em presentava a l’examen, el suspenia i així vaig començar-ho a deixar. Eren llibres que no m’agradaven perquè m’obligaven a llegir-los. A mi m’agrada llegir, però si em diuen ‘has de llegir aquest’, ja ho deixava”.

Per al Jordi no va suposar cap canvi perquè a segon ja n’havia llegit de mitologia grega, la *Iliada* i l’*Odissea*. Creu que per a la persona que és lectora el canvi no és important, més aviat et fa obrir més la ment, involucrar-te més en el llibre i en la lectura.

A l’Olga no li va costar gens. De fet ni recorda les lectures de primer i segon. Diu que a les lectures de tercer i COU hi gaudia més perquè hi havia més substància. El mateix diuen la Marta i el Jose. I la Cristina, li agradava tant la lectura, que no ha trobat cap llibre que no es pogués llegir.

Gairebé tots els alumnes que han fet humanitats –tret de dos- no recorden que aquest canvi els costés, alguns fins i tot no recorden els títols de les novel·les de primer i segon perquè eren intrascendents. Només al José Luis i al David els costaven i es queixen del fet que fossin obligatòries o que hi hagués “tanta pressió” sobre la lectura, com diu el José Luis.

Segurament que aquests alumnes d’humanitats estaven més predisposats a aquestes lectures perquè l’orientació dels seus estudis anava per aquest camí.

3. Contes d'abans d'anar a dormir. Repercussió posterior

A una mica més de la meitat dels alumnes –onze- no els van explicar mai contes de petits, abans d'anar a dormir. D'entre aquests hi ha bons lectors, com és el cas del Jordi, de l'Olga, de la Raquel, de l'Adrià, del José Luis, del Jose i de la Cristina.

I d'entre els que sí que els en van explicar, la majoria són lectors, però també n'hi ha algun de mediocre, com és el cas de la Verònica, de l'Oriol o de la Sílvia.

Segons alguns d'aquests nois a qui no explicaven històries, com és el cas del Jordi o del Jose, els seus pares valoren molt el fet de llegir. En el cas del Jordi, ell sempre ha vist els pares llegint, i en el del Jose, només els caps de setmana, però sempre ho han valorat molt positivament. També és el cas del José Luis i del David.

Per tant, tal com diu Pennac⁵, encara que els pares no siguin lectors, és molt important la voluntat que tenen respecte a la lectura i l'aprenentatge dels fills; encara que ells siguin força ignorants, compta molt l'actitud. I no és tant obligant-los a llegir, sinó que ho facin els mateixos pares, o que hi tinguin una actitud molt positiva enfront a la lectura. És el cas del Jose o de l'Ismael.

També hi ha el cas de la Maria i de la Marta. Totes dues tenen un germà una mica més petit i els pares i els avis els havien explicat, alhora, els mateixos contes que a elles. Doncs bé, tant l'un com l'altre no són lectors. És, doncs, qüestió de temperament això de la lectura tal com apunta M. Petit? Diu: "Si bé la lectura és amb freqüència una qüestió de famílies, és també una qüestió de trobades"⁶.

⁵ Daniel Pennac: *Com una novel·la*, París, Éditions Gallimard, 1992.

⁶ Op. cit., pàg 149.

4. Opinió de la família sobre la lectura

En demanar-los què en pensava la família del fet de llegir, partia del fet que a la meua generació sovintejaven els pares o avis a qui no agradava gaire de veure el noi o la noia de casa immersos en una lectura, que moltes vegades ho trobaven una pèrdua de temps o que era omplir-te el cap de “cabòries”. Això ho he constatat també parlant amb gent que tenen més de quaranta anys. Actualment, com veurem, s’han invertit els termes.

Així, tots els exalumnes entrevistats diuen que la seva família valora molt positivament el fet de llegir. Fins els que tenen pares no són lectors els animen a fer-ho. Gairebé la meitat dels exalumnes són socis d’un club de lectura, del Cercle de Lectors, majoritàriament. Els pares relacionen ser lector amb ser bon estudiant, amb tenir cultura. El parell d’alumnes que no eren bons estudiants diuen que els pares els obligaven a llegir.

També cal tenir en compte que tots aquests joves tenen un espai propi, que sol ser l’habitació, per poder llegir i que normalment els pares no hi entren. Per tant, a diferència d’abans, que la família a vegades es molestava si el noi o la noia llegia, ara està contenta que ho facin i els deixa un espai per això. Hi ha hagut un canvi en la valoració social de la lectura. Segurament que l’escola hi té una bona part de responsabilitat.

4.1. Distinció entre lectura útil i lectura de plaer

El mateix passa amb el tipus de lectura. Tots els alumnes entrevistats diuen que la seva família no fa cap mena de distinció entre lectura útil i lectura de plaer. Valoren molt el fet que llegeixin i ja està. És clar que també alguns diuen que els seus pares ni ho saben si el que estan llegint és de plaer o alguna lectura considerada útil. Així ho diu el Jose: “Els, com que no s’hi han pogut ficar tant, potser sí que pensen que hi ha llibres que són un entreteniment, però ho valoren igualment. Mai no m’han dit ‘què fas llegint?’ “

A M. Petit li sembla que, en classificar les lectures útils i lectures de distracció “s’ignora una de les dimensions essencials de la lectura, que els lectors esmenten sovint, la seva trobada amb paraules que els han permès simbolitzar les seves experiències, donar-los un sentit a allò que vivien, construir-se”.⁷ (Quan diem lectures

⁷ Op. cit., pàg, 80.

útils, volem dir les que els han de servir d'una manera immediata per als seus estudis o per a la recerca de treball, i quan diem lectures de plaer, ens referim a les que estan relacionades amb l'oci).

4.2. La lectura com a fet solitari

El fet de llegir significa aïllar-te dels altres. Com hem vist en els apartats anteriors, també entre les generacions dels anys 60 i d'abans, la persona lectora de vegades molestava la gent del voltant perquè volia dir que fugia d'ells, que se n'apartava, era i és una escapatòria cap a un lloc on no es depèn dels altres. En canvi, cap dels vint exalumnes que he entrevistat diu que hi hagi persones que se sentin molestes pel fet que ells es posin a llegir. Només dues persones diuen que la seva parella a vegades es queixa perquè la lectura els resta temps d'estar junts, però que acaba entenent-ho. Penso que hi té molt a veure el fet que tots tenen un espai propi, l'habitació, i que allà ningú no els molesta. És a dir, que a diferència de les generacions anteriors, han conquerit un espai que els ha estat respectat i, tenint un espai propi, tenen la possibilitat d'aïllar-se i de no ser molestats ni de molestar ningú amb la seva lectura. Segurament que també hi té a veure, com deia abans, la consideració social de la lectura.

5. Nois i noies lectors

La impressió que els professors tenim del fet que les noies són més lectores que no pas els nois es veu corroborada també pels mateixos exalumnes entrevistats. En aquest cas, tret d'un, tots ho són en major o menor grau, però la visió tant dels nois com de les noies és que les noies són més lectores. Per què ho són? En general, no en saben donar resposta, però la que dona l'Oriol pot tenir alguna cosa de certa.

Segons M. Petit⁸, a França la divisió entre nois i noies respecte a la lectura creix. Les tres quartes parts de les persones que llegeixen novel·les són dones. M. Petit és preguntat què cal fer perquè els nois no tinguin por a la interioritat, a la sensibilitat. O el que diuen els autors de l'estudi *Et pourtant ils lisent...*⁹ “Llegir, per algunes noies, no és pas dedicar-se a una pràctica social culturalment valoritzada, és lliurar-se a un plaer personal inscrit en l'univers de les preocupacions concretes immediates: iniciar-se en l'amor i la vida sentimental en el món d'avui –res a veure amb *Tristany i Isolda* “. També cal veure quins són els tipus de lectures d'uns i altres: “Cap noia no ha llegit *El senyor dels anells*. Cap noi no ha llegit *Mai sense la meva filla* “. ¹⁰

Els exalumnes entrevistats creuen això que segueix.

La Raquel diu que a la seva colla les noies estudien i els nois treballen. Pensa que la lectura, més que no pas condicionada al gènere, té a veure amb allò que fas: “Veig que la gent que està encara al món universitari tenim més interès per tot. Em sembla que quan et poses a treballar agafes una mica la mentalitat que tenen els meus pares, que llegir és perdre el temps, que has de produir i fer coses útils. La gent que treballa no llegeix tant. Els amics que tinc que treballen s'estimen més quan arriben a casa posar la tele, que és molt més fàcil, o anar a prendre una cervesa amb els amics (...) També l'ús del cotxe i no el tren és una trava més; els usuaris del transport públic crec que llegeixen molt més.”

L'Oriol també diu que els seus amics no llegeixen, i així ho veu també el Francesc, que diu que els nois són més de fer la vida fora, al bar i amb els amics, i que la lectura està més relacionada amb la intimitat, la solitud, la reflexió... L'Ismael també confirma aquest fet. Quan parla de llibres ho fa més aviat amb noies que amb nois, i que això tant passava quan estudiava a la universitat com ara que treballa a l'hospital.

La Maria, la Sílvia, la Cristina, la Lídia, la Verònica i la Raquel diuen que la seva parella no llegeix. La Maria ha pensat molt sobre aquest fet i arriba a la conclusió que els nois no donen a la lectura la importància que ha de tenir, són més superficials. La seva parella, diu, s'avorreix amb la lectura, “no li entra”. Respecte a això, M. Petit diu que “per a llegir llibres i més encara per llegir literatura –que és una cosa que pertorba, que pot posar en entredit la seguretat, la pertinença- cal que hi hagi una mena d'estructuració mínima del subjecte”¹¹. Potser és això.

⁸ Op .cit., pàg. 140.

⁹ C. Baudelot i altres: *Et pourtant ils lisent...* París, Éditions Seuil, 1999, pàg. 219.

¹⁰ *Et pourtant ils lisent...*, pàg. 243.

¹¹ Op.cit., pàg. 139.

El José G. també creu que els nois llegeixen menys. Ell està en un casal de joves i diu que a les noies els agrada fer poesia i que en llegeixen. Ho relaciona amb el fet que les noies són també més estudioses i són les que, majoritàriament, continuen estudiant. La Marta i el Jordi opinen el mateix. El Jordi diu que les noies tenen la ment més oberta o tenen més interès...: “per als nois joves veure un noi lector surt de l'estereotip i és estrany”.

Per altra banda, el José Antonio –que es basa en el que veu al tren i al metro-, l'Olga i el Jose creuen que el fet de ser lector no té relació amb el gènere. Creuen que la raó és que llegir implica un esforç i veure la televisió no n'implica cap. I la Miriam diu que els seus amics són tan o més lectors els nois que les noies, però que si es fixa en la gent del treball, per exemple, llegeixen molt més les noies que els nois, encara que la lectura de les noies sigui de novel·les romàntiques.

La majoria d'entrevistats, doncs, tretze en total, veuen que les noies llegeixen més que els nois. Només quatre entrevistats ho posen en dubte i uns altres tres no ho saben dir; és a dir, que més que relacionar la lectura amb el gènere, la relacionen amb l'esforç i la capacitat de concentració.

6. Lectures que fan actualment. Gèneres

Gairebé tots els exalumnes entrevistats llegeixen, sobretot, novel·la. Per a M. Petit, “la novel·la és el llibre per excel·lència dels joves; permet d’obrir la imaginació, ampliar el repertori d’identificacions possibles, deixar-se portar pel somieig subjectiu d’un escriptor”¹².

Alguns entrevistats, com el Jordi o l’Adrià, llegeixen, sobretot, llibres d’història, no novel·la històrica, que diuen que distorsiona la realitat.

Només hi ha dos entrevistats que llegeixen poesia, el José Antonio i l’Olga, a més de novel·la.

Alguns altres, com el Jose G. i el Francesc, també llegeixen llibres de política, com Michael Moore o *1984*, o més aviat que tenen un rerefons polític.

O novel·la fantàstica, com la Míriam, el José G., el José Luis i la Cristina.

Entre els entrevistats que citen revistes d’esport en primer lloc, hi ha el Felipe, que de fet només llegeix diaris esportius i revistes de nutrició. I el José Luis, que llegeix diaris esportius i també rellegeix lectures de l’institut que diu que no havia entès prou bé en el seu moment, com per exemple Kafka, Bécquer...

El cas del David és ben curiós, perquè va deixar els estudis a tercer de BUP i actualment treballa en una fàbrica i va alternant els torns, però és un lector capaç de llegir Cortázar, Coelho... No li agrada la novel·la, llegeix assaig i poesia; això sí, ha llegit molta novel·la fantàstica i n’ha fet una col·lecció. Diu que li agrada la literatura fantàstica més que no pas la realista perquè la realitat ja la viu cada dia.

La Marta diu que va exhaurint els autors i ara llegeix Saramago, va acabar Mendoza, García Márquez, Lorca. De poesia, diu que no en pot llegir si no té una guia externa.

El Jose llegeix, sobretot, filosofia. Considera la novel·la com un entreteniment i no pròpiament el que entén ell per llegir de veritat.

De llibres d’autoajuda –de Jorge Bucay-, en llegeixen la Míriam i la Cristina.

¹² Op. cit., pàg. 57.

7. Com fan la tria d'un llibre

Com que gairebé més de la meitat dels entrevistats són socis del Cercle de Lectors, reben informació dels llibres que publica i un resum de cadascun, i trien en funció d'això. També fan cas de les recomanacions almenys sis entrevistats o es decideixen pel tema de què es tracta.

La Marta valora molt que un llibre estigui ben escrit, l'estil. I en Jordi busca un tema que l'atregui moltíssim, que "l'enlluerni", segons diu ell, en llegir la sinopsi. I el José Luis assegura que rellegeix llibres que al seu moment no va entendre prou bé, com Kafka.

8. Ús de les biblioteques

D'entre tots els alumnes entrevistats n'hi ha pocs que facin ús de les biblioteques. Els que estudien o han estudiat a la universitat diuen que sí que hi van o anaven sovint a la de la facultat. Així ho manifesten la meitat dels alumnes. És clar que hi anaven a buscar llibres relacionats amb els estudis. Només la Raquel, que ha estudiat Química, diu que va de tant en tant a la biblioteca d'Humanitats a mirar què hi ha.

A la biblioteca de Rubí, que és la ciutat on viuen i on hi ha per tant la biblioteca que tenen més a l'abast, no hi van gaire. Tretze dels exalumnes entrevistats no hi van mai. Diuen que no tenen temps de fer-ho, que tenen llibres a casa i, sobretot, que els agrada de comprar-los per tenir-los a prop. És el cas de l'Ismael, de la Maria i de la Marta. Un cas a part és el Jordi, que tant en compra com va a la biblioteca: "M'agrada de tenir el llibre; m'agradaria, un dels meus grans somnis és tenir una gran biblioteca, una biblioteca molt extensa. Normalment compro un o dos llibres el mes. I també, com a mínim, un cop el mes n'agafo un de la biblioteca."

Els que van de tant en tant a la biblioteca a buscar llibres, com el José Antonio, l'Ismael, el Jordi, l'Olga o la Marta, diuen que no s'hi queden mai a llegir perquè no hi ha silenci i ja tenen altres espais on fer-ho. Els entrevistats que agafen el tren per anar a treballar o estudiar diuen que és un lloc ideal i hi llegeixen sempre.

Hi ha tres exalumnes que només hi van a buscar CDs per gravar o per escoltar-los.

Quant a inconvenients, a part de no haver-hi silenci, l'Ismael diu que el temps de préstec és massa breu, que en quinze dies no n'hi ha prou i si has de demanar pròrroga has de tornar-hi expressament i perds molt temps.

També hi ha dos entrevistats que no hi poden anar perquè no van tornar el llibre que havien demanat i se'ls ha cancel·lat el carnet de la xarxa pública de biblioteques.

El tracte amb els o les bibliotecàries de Rubí diuen que és molt bo, que són molt amables i et faciliten les coses perquè ja es coneixen de sempre. En canvi el tracte amb els bibliotecaris de la universitat és més distant, com el d'una caixera, que diu M. Petit en referir-se a algunes biblioteques.

Per a molts, la biblioteca té o ha tingut un ús només paraescolar i s'han quedat aquí; no n'han fet ús per a les lectures personals. Segurament que l'espai reduït i els horaris no la fan prou atractiva, si ens referim a la de Rubí.

9. Els mediadors

A l'entrevista, els preguntava si recordaven alguna persona que els hagués encomanat el gust per la lectura, qui era i en quina circumstància.

D'exalumnes entrevistats que citin únicament l'Institut o algun professor o professora de l'Institut, n'hi ha sis. El José Antonio, que n'és un, diu que “encara que t'hi obliguin, també t'obren una porta. L'Institut serveix per obrir-te camins”. Citen, sobretot, els professors de literatura, en Ramon, l'Elena, la Conxa...

La Lídia diu que a l'Institut va descobrir que els llibres li podien agradar molt. Creu que si no hagués estudiat a l'Institut, no hauria llegit res. Hi ha altres exalumnes que diuen que també l'Institut ha estat important juntament amb altres persones. Així, que ho ha estat l'Institut i la família n'hi ha quatre. L'Oriol diu que a casa ha vist llegir sempre i al José G. els cosins li deixaven còmics de petit. De l'Institut en diu: “Em va servir per fer-me veure què m'agrada i adonar-te que el món de la lectura és molt gran i que hi ha llibres per a qualsevol persona (...) I els professors a les classes de literatura, perquè és molt important saber el context i algú que et guii, sobretot quan tens setze anys”. L'Adrià també diu que el mediador va ser la família –el germà gran i el pare-, juntament amb alguns professors de l'Institut. I la Cristina, que fou la mare.

Els exalumnes que diuen que l'escola o algun mestre en concret han estat decisius en el seu interès per la lectura són quatre: la Verònica, l'Oriol, la Marta i la Cristina. De fet, referint-se a l'escola primària, només la Cristina parla d'un mestre que li va encomanar el gust per llegir i escriure. I la Marta diu que fou l'escola com a institució i no cap mestra en concret, diu: “A l'escola anàvem a la biblioteca tots els divendres i era obligatori agafar un llibre i després comentar-lo a classe, i podies triar”.

No hi ha cap exalumne que digui que el mediador és únicament l'escola primària. Que citin només la família hi ha la Maria, la seva mare en concret, i el Jordi, que diu que és l'avi patern : “És una persona que quan la sents que et parla d'un llibre te'n parla amb unes ganes, una il·lusió i un interès que te l'encomana (...) També ha fet que m'agradés una cosa que em pensava que no m'agradaria mai i és la poesia.”

Entre els exalumnes entrevistats que diuen que no hi ha hagut cap mediador hi ha el Francesc i el David. Diuen que ha estat pel seu compte. I el Felipe, que de fet no llegeix, només diu que ha trobat algun llibre a la vida que li ha agradat una mica, com “El mecanoscrit del segon origen”.

N'hi ha que parlen de professors de la universitat, com és el cas de la Míriam, de l'Adrià i del Jose.

En resum, d'exalumnes que citin l'Institut en primer lloc n'hi ha sis, i que el citin juntament amb la família, els amics de l'Institut o l'escola, n'hi ha tretze. Per tant, podem concloure que la feina feta des de l'Institut no és en va; que encara que no sigui del gust de tothom que la lectura sigui obligatòria, val la pena d'impulsar-la.

La Raquel fa un comentari que defineix d'una manera molt clara què és un mediador. Diu: “Crec que si tu vas a classe i et diuen ‘per la setmana que ve heu de llegir aquest llibre i fer aquest comentari’, és clar tu ho faràs, igual que faràs els

problemes de física a casa. En canvi si un professor et diu per exemple 'el meu fill ha llegit aquest llibre que és tan bo...' és probable que després et vinguin ganes de llegir-lo perquè el professor n'ha parlat d'aquesta manera. En aquell moment el professor no parla com a professor. Penso que el que et fan fer per obligació et fa pal, en canvi si t'ho deixen anar així però sense obligar-hi..."

Michèle Petit també ho expressa així: "Si el mestre és presentat com algú que va inspirar el gust per llegir, és sovint una relació personalitzada, fora del marc escolar".¹³

De fet, quan el professor, el mestre, el bibliotecari o la persona que recomana el llibre hi ha experimentat plaer o amor és quan és un mediador efectiu. Serveix d'exemple l'avi d'en Jordi, la manera com parla d'un llibre que ha llegit i que vol que ell el llegeixi. Li transmet el seu "enlluernament" pel llibre.

Per això els exalumnes, quan parlen d'algun professor o professora en concret, fan referència al fet de com transmeten la visió del llibre, de com el comentari d'un llibre els suggeria a llegir-lo. M. Petit ho diu així: "Per transmetre l'amor a la lectura, i en particular a la lectura literària, cal haver-lo experimentat".¹⁴

Els exalumnes que diuen si el mediador ha estat un professor de la universitat és perquè hi han tingut una relació més personal. Aquest és el cas de la Míriam, del Jose i de l'Adrià.

¹³ Op. cit, pàg. 166.

¹⁴ Op. cit., pàg.166.

10. Com ha continuat l'itinerari lector després de deixar l'Institut

Dos dels entrevistats d'entre els que són més lectors, el Jordi i la Marta, diuen que llegeixen llibres o que fan cas de les guies de lectura, de revistes o de la secció del diari dedicada a llibres. La Marta fa turisme per les llibreries, repassa totes les edicions de butxaca. A vegades, diu, "et trobes una mica perduda (...) les recomanacions que es fan als diaris són molt àmplies i tampoc no saps a què agafar-te. M'agradaria poder tenir un recomanador de qui em pogués refiar".

Hi ha exalumnes, com la Raquel, la Lídia, la Miriam, la Maria i el David, que són socis del Cercle de Lectors i les lectures que fan les treuen, gairebé sempre, de la informació de llibres que surt a la revista de l'entitat. Tot i que té molts interessos, la Raquel, per exemple, diu que voldria llegir mitologia però no sap per on començar, es troba perduda. Voldria que algú l'orientés.

La Lídia diu que fins que no es va fer del Cercle de Lectors havia anat rellegant els llibres de l'Institut, igual que el José Luis, que ara que té temps i és més madur llegeix llibres que al seu moment no havia entès prou. El David, que també es basa en la revista del Cercle de Lectors, diu que no l'aconsella mai ningú. Només té algun amic que llegeix, i si li recomana algun llibre, se'l llegeix.

A l'Olga i al Jose, que han estudiat Filosofia, és sobretot la carrera que els ha fornit de prou coneixements per anar triant les lectures que els interessin. El Jose diu: "Si llegeixes Nietzsche també llegeixes literatura, perquè escriu molt bé, i si llegeixes Plató, també."

Entre els altres entrevistats, l'Ismael creu que el seu itinerari ha evolucionat en qualitat més que no pas en quantitat. Sempre té un llibre començat. De la mateixa manera respon l'Adrià, que agafa els llibres de casa, sobretot llibres relacionats amb la Segona Guerra Mundial, ja que tant el pare com el germà gran en són uns grans lectors.

La Cristina diu que llegeix molts llibres de pel·lícules que abans ha vist. Li agrada de llegir-ne el llibre per gaudir dels detalls d'allò que ja sap que passarà.

I la Sílvia només llegeix els llibres que li recomana o diu la seva amiga, la Maria.

Aquest és el panorama. Com podem veure, la casuística és tan variada que no se'n pot treure una conclusió clara.

11. Per a què serveix la lectura

Tot i semblar que d'entrada és una qüestió força abstracta, els entrevistats en tenien la resposta de seguida i, a més, força concreta. Podríem fer una primera divisió entre els que conceben la lectura només com un entreteniment, totalment relacionada amb l'oci, i els que la conceben com un aprenentatge continuat, com una font de creixement personal, etc.

Entre els que la veuen com un entreteniment i relacionada només amb l'oci hi ha l'Oriol, l'Ismael i el Francesc. Curiosament tots tres han fet estudis, o els estan fent, de la branca científico-tècnica. Entreteniment, diversió i plaer. També per relaxar-se. Tots tres també diuen que és una font d'informació, però per exemple l'Ismael diu que la lectura recreativa li serveix d'entreteniment i la diferencia de la de la seva professió, la medicina, que és lectura formativa.

Hi ha altres entrevistats que conceben també la lectura com a entreteniment, com és el cas del David, però també per aprendre i per treure idees que ell no havia pensat. O el José Luis, que se'n serveix per ampliar l'espai imaginari i també per adquirir coneixements.

El Felipe, que només llegeix diaris esportius i revistes de nutrició i està orgullós de la seva "especialització" que ha adquirit llegint revistes de dietètica, diu: "Actualment no puc tenir els mateixos coneixements que una persona que hagi fet INEF o que s'hagi especialitzat, però com que he llegit molt sobre el tema, què cal menjar, què és el que es posa bé, adquireixes una cultura, aprens coses (...) On treballa hi ha molta gent que em ve a preguntar coses sobre dietes, què cal fer per aprimar-se i coses així, jo els ho explico i no cobro res..."

El José Antonio, que ha fet Enginyeria Tècnica de Telecomunicacions, diu que la lectura és cultura i que estimula el cervell. Es pot identificar amb un personatge i li agrada aprendre coses, alguna vivència d'alguna persona...

A la Verònica la lectura li serveix per expressar-se millor en una llengua i, encara que sigui un llibre d'aventura, per agafar vocabulari: "A mi m'ha passat que des que he deixat l'Institut, com que la meua llengua habitual és el castellà, he perdut molt vocabulari i faig moltes errades en català". A més li serveix per tenir més opinió i d'entreteniment. La Raquel indica el mateix, adquirir vocabulari. Diu que li agrada aprendre expressions dels llibres i també que és una bona eina per després tenir temes de conversa. Però bàsicament per distreure's. La Marta, a més de servir-li de distracció, diu que és una manera d'accedir a la informació, de saber llegir entre línies.

Hi ha, per tant, la meitat dels exalumnes entrevistats que tenen la lectura com un entreteniment i com a font d'informació.

Els altres deu exalumnes es decanten més per la lectura com a creixement personal. Per això els deixo parlar amb les seves pròpies paraules, que són prou interessants:

L'Olga diu que la lectura li serveix per entendre's a ella mateixa, per conèixer-se i per saber què vol.

Per al José, la lectura és un fet importantíssim, que enriqueix molt la persona. Es veu que ha reflexionat sobre el fet: “Penso que quan parles amb una persona que llegeix i amb una altra que no ho fa hi ha una gran diferència. És una manera de tenir cultura. La lectura et pot aportar moltíssimes coses. Suposo que totes les coses que tu busquis, la lectura te les dóna. Jo cada cop valoro més la lectura i cada cop m’agrada més llegir i penso que cada cop sóc més bon lector. Jo la lectura l’he anat descobrint de mica en mica; quan era adolescent no estava per la lectura, sincerament. Ho feia perquè m’hi obligaven i perquè ho havia de fer, però no havia descobert per mi mateix aquest sentiment i aquesta manera d’agafar els llibres que tinc. Si estic al tren, si me’n vaig a dormir, si tinc una estoneta, si entre classe i classe tenia una hora anava a la biblioteca i llegia algun fragment, algun dossier que tenia pendent, el diari, qualsevol cosa. Com que la lectura és tan variada i hi ha tants tipus de lectura, és difícil que hi hagi persones que no els agradi llegir. Hi ha d’haver alguna cosa per a tothom. Penso que tota lectura t’aporta alguna cosa, els Harry Potter, Stephen King... depèn del que tu hi busquis. Si per la teva formació no necessites llegir llibres especialitzats doncs pots trobar novel·les de ciència-ficció. Hi pots trobar una televisió molt més potent i interessant (...) Jo ara m’implico molt en la lectura i m’hi implico perquè ho visc, perquè si estic llegint alguna cosa i arriba un punt que tinc una comprensió, tinc un sentiment, tinc una experiència estètica amb la filosofia...”

L’Adrià és molt contundent i expressa el seu parer dient que si tothom llegís no hi hauria hagut l’onze de setembre. Diu: “La lectura t’informa, et dóna sentit crític, et fa flexible, et fa veure una qüestió des de diferents punts de vista, fa tenir opinió, no et deixa ser fanàtic”.

A la Míriam, la lectura li serveix per oblidar coses personals i també per buscar solucions a coses personals. I a vegades llegeix pel plaer d’estar en un altre lloc.

El Jose G. diu que la lectura també li serveix per “passar pàgina, per ficar-se en un altre món, per mantenir la ment desperta. Compara la lectura amb la televisió: “Crec que la televisió atonta molt, encara que estiguis veient una programació bona, la ment no fa cap esforç; hi ha una imatge, un soroll i has de fer poc esforç per comprendre, no hi ha tant treball. A mi la lectura em salva una mica. Crec que la lectura l’hauríem de veure com una cosa alliberadora, és com el teu santuari.”

Al Jordi li serveix per relaxar-se i tranquil·litzar-se. Diu que li va bé per fer obrir la imaginació. Li serveix per enriquir-se com a persona, que “el ritme de vida que portem no ens permet treballar la imaginació, deixar volar la ment i que el fet de deixar volar la ment sigui un moment de felicitat pròpia. Tens aquest moment d’agraïment, d’estar tu sol davant d’aquell llibre i de ficar-t’hi dins”.

La Cristina, la Lídia, la Maria i la Sílvia, que no han fet estudis superiors, busquen en la lectura una compensació a la falta d’estudis. Saben que “el saber” és com la clau per aconseguir la dignitat i la llibertat i la lectura les ajuda –diuen- a ser més reflexives.

La Lídia, que fa molt temps que té cura de la seva mare, que va tenir un accident, a més de treballar vuit hores cada dia, relaciona la lectura amb el fet de pensar. Diu: “En aquesta època de l’accident de la meva mare, m’agrada més pensar. M’agrada molt pensar. Quan vaig en cotxe no m’agrada ni escoltar la ràdio ni posar

música, vull pensar, perquè és quasi l'únic moment del dia que puc pensar en les meves coses, és l'únic moment del dia que tinc per a mi, també quan me'n vaig al llit a vegades llegeixo i em fico de ple en la història". Com diu M. Petit: "La lectura pot ser, en totes les edats, un camí privilegiat per construir-se un mateix, per pensar-se, per donar un sentit a la pròpia experiència, un sentit a la pròpia vida, per donar veu al sofriment, forma als desitjos, als somnis propis"¹⁵. La Maria diu que la lectura li serveix per entendre més la realitat, per veure com viu altra gent, per comprendre. Igual que la Sílvia.

Per tant, l'altra meitat dels exalumnes entrevistats tenen la lectura més en el sentit que diu Petit, que ajuda a imaginar altres mons possibles, a somiar, a trobar un sentit, a trobar la distància que dóna el sentit de l'humor i, sobretot, a pensar.

¹⁵ Op.cit ,pàg. 74.

12. Lectures importants a la vida i algun record especial

Als exalumnes que són lectors els costa de dir quina és o quines són les lectures més importants per a ells, perquè diuen que també és important el moment en què llegeixes un text, també parlen de les relectures...

L'Olga i el Jose diuen que l'autor que per a ells és fonamental és Nietzsche. Per a l'Olga, en un terreny ben diferent, és important Manuel Forcano. De fet, és l'única entrevistada que cita un poeta com a autor preferit. I el Jose, a més de Nietzsche, recorda especialment la lectura *Crítica de la raó pura* de Kant i diu que aquest llibre li ha obert una finestra i l'ha portat a llocs que l'han sorprès a ell mateix.

Hi ha tres exalumnes que esmenten *L'alquimista* de Pablo Coelho com el llibre que els va ajudar en un moment concret i "que sintonitza molt bé amb l'interior de les persones", com diu el José G. A més d'ell, també el citen la Míriam i l'Oriol.

Un llibre que també ha causat força impacte és *1984* d'Orwel. Ho diuen en José G. i en Jordi. El José G. és ben explícit: "Em creia que canviar el món era una cosa més fàcil i llegeixes el llibre i et quedés aixafat."

El José Luis i el David, la lectura que més recorden que els impressionés, és *El senyor dels anells*. De fet, a partir d'aquest llibre es van dedicar a llegir literatura fantàstica.

Altres exalumnes tenen o han tingut com a llibres importants una gran varietat de títols. Així, l'Adrià, que llegeix molt sobre la Segona Guerra Mundial, diu que el llibre que més l'ha impressionat és *Si això és un home* de Primo Levi. Per a la Lídia, que a causa de la seva circumstància personal té la lectura com una ajuda, el llibre més important és *Joana E.* de M.A. Oliver. La Lídia respon al tipus de lector que diu M. Petit: "Hi ha persones que a través d'un sol text han conegut tota l'amplitud de l'experiència de la lectura. En aquest text trobaren paraules que els alteraren, que els "treballaren" moltes vegades molt més temps després d'haver-les llegides"¹⁶. També, *Una mà plena d'estels* de Schami ha significat i encara té una gran importància en la vida de la Maria.

La Cristina esmenta com a llibres bàsics *Déjame que te cuente* de J. Bucay, un llibre dels anomenats d'autoajuda i d'altres de ben diferents, un de fantasiós com *Entrevista amb el vampir* o *Cumbres borrascosas*, que s'adiuen amb la seva personalitat fantasiosa i romàntica, com ella la defineix.

La Sílvia recorda que *El món de Sofia* la va impactar força i l'ha fet llegir a la seva parella, que no és gens lector. I l'Ismael el llibre que més recorda és *El nom de la rosa* d'U. Eco, que encara és un dels seus llibres predilectes.

A la Raquel l'han marcat lectures els protagonistes de les quals ha convertit en antiherois. Així, *El diari de Bridget Jones* li ha fet veure el que ella mai no vol ser i allò en què no es vol convertir, o a *Abierto toda la noche* de D. Trueba també hi veu

¹⁶ Op. cit., pàg. 41.

reflectida la família que ella mai no vol tenir. És a dir, aquestes lectures l'han ajudada a definir-se per oposició, a buscar una cosa diferent d'aquesta a la vida.

Al José Antonio, el llibre que més li ha agradat a la vida és *El jinete polaco* de Muñoz Molina perquè s'hi veia totalment reflectit.

I la Marta, que és una gran lectora, diu que no té cap lectura en especial que recordi, però sí que enyora la literatura de COU, diu que la tornaria a fer perquè va aprendre i en va gaudir moltíssim.

En general, es pot veure que les lectures més importants per als entrevistats són les que tenen a veure amb la seva circumstància personal o amb el moment en què viuen. Podem veure que l'apropiació que fan de la lectura és un fet individual –tot i que hi ha força coincidència de lectures- i que valoren sobretot aquells textos que han ajudat a donar-los claus, a tenir recursos per pensar la pròpia vida i la relació amb allò que els envolta.

També cal remarcar que dues exalumnes citen com el llibre més important per a elles un dels que vam posar a l'Institut: *Una mà plena d'estels* en un cas i *Joana E.* en l'altre.

13. Socialització de la lectura

Podríem dir que a partir de les entrevistes es veuen dos tipus de socialització de la lectura: l'un és el d'aquells exalumnes que parlen de les seves lectures amb amics o amigues en general, és a dir, que són un motiu de conversa sovintejat o que no en parlen amb ningú, i l'altre el d'aquells entrevistats que en parlen només amb una persona o algunes persones molt concretes amb qui tenen una gran comunicació.

Entre aquest segon grup hi ha l'Adrià, que bàsicament parla de les lectures amb els seus pares i germans; el Jordi, que té un lligam fort amb el seu avi en aquest sentit; la Cristina, que tot i que en parla amb molts amics, amb qui realment s'entén és amb el José G., de qui vol l'opinió. I també la Lúdia, que quan en parla amb algú és amb la seva mare, o la Marta, que en parla amb la seva parella quan coincideixen en el gust.

L'altre grup el formarien l'Olga, el Jose, l'Ismael, la Raquel, el David, el Jose Luis, el José Antonio, el Francesc, l'Oriol, la Verònica, el Felipe, la Sílvia, la Maria, la Míriam i el José G. Aquests, més que fer-ho amb una persona en concret, diuen que en parlen amb gent diversa, però que saben que els agrada llegir i que els agrada un tipus de lectures, bé que no sempre és amb les mateixes persones.

14. Lectura i mitjans de comunicació: televisió i internet

Per sorpresa meua, he trobat que la majoria de joves entrevistats veuen molt poc la televisió. Majoritàriament diuen que no en tenen temps, molts treballen i estudien o han treballat i estudiat durant molt temps. Aquest fet els ha desacostumat de veure la televisió i en conseqüència ha deixat d'interessar-los. I quan la miren, són molt selectius i crítics. En això es diferencien molt dels joves adolescents d'entre dotze i disset anys que tenim a l'Institut actualment, que aquests sí que són, majoritàriament, molt teleaddictes.

Dels vint exalumnes entrevistats només quatre diuen que veuen força la televisió; ara, d'aquests n'hi ha dues, la Sílvia i la Verònica, que diuen que arriben molt cansades a casa i no són capaces de fer res més. També n'hi ha quatre més que sempre miren els programes esportius o els documentals. La resta diuen clarament que no els interessa la televisió.

Els entrevistats més crítics amb la televisió són els exalumnes que han estudiat filosofia, el Jose i l'Olga. L'Olga, l'odia, i el Jose diu que "la televisió és feta per a una gent molt 'ramat'".

A l'Adrià i al Jordi, de la televisió, només els interessen els noticiaris i els documentals tipus "30 minuts", igual que al Jose G. Aquest diu que va mirar "El gran hermano": "Vaig mirar el primer programa 'El gran hermano' pensant en Orwel perquè el van pintar com un estudi sociològic i és una deformació total del que el llibre vol transmetre".

El José Luis i l'Oriol es miren els programes esportius, bàsicament. No els interessa res més.

A la Míriam, la Lídia, el Francesc, la Marta, la Raquel, el Felipe i el David tampoc no els interessa gaire o gens la televisió. La veuen esporàdicament, o perquè a casa la miren, però diuen que en poden prescindir. Fins i tot el Felipe, que només llegeix revistes de nutrició i d'esports, diu que l'interessa molt poc la televisió. Si llegeix una cosa que l'interessa, li és igual el que facin a la televisió, no li sap greu de perdre-s'ho.

L'Ismael diu que sí que en veu, però que no li pren hores de llegir. En canvi, el José Antonio reconeix que sí, que si no fos per la televisió llegiria més. I també la Cristina, que mira uns quants programes com "Pasapalabras", "Saber y ganar" i "Un, dos, tres" perquè parla de llibres i fa cas de les recomanacions del programa.

Passant al cinema, la majoria d'entrevistats que en parlen, o si ha sortit a la conversa, prefereixen, si existeix, el llibre abans que la pel·lícula. La Maria ho explicita clarament: "Per exemple 'El Padrino' o 'El silencio de los corderos' –que per cert, s'ha fet primer la pel·lícula i després el llibre-, doncs m'ha agradat més el llibre. No m'agrada la pel·lícula perquè hi ha moltes escenes que no me les imaginava d'aquesta manera. M'agrada més imaginar-m'ho a la meua manera. A vegades em xafen la història."

Quant a la televisió, l'estudi de Cristian Baudelot i altres sobre la lectura dels adolescents francesos constata que "no existeix una relació directa entre el temps

consagrat a la lectura i el temps passat mirant la televisió (...) Un consum intensiu de televisió pot anar acompanyat tant d'un alt nivell de lectura com d'un nivell feble. I val el mateix per escoltar música i per a la pràctica de jocs de video. També la lectura es pot presentar com a prolongació dels jocs de rol¹⁷. De fet, aquest és el cas del Jose G. quant als jocs de rol quan era adolescent, i del David, a la música. Tots dos són grans lectors i aquestes altres aficions les relacionen amb la lectura.

Pel que fa als programes de llibres que fan a la televisió, la majoria no en coneixen o no en veuen cap. Només sis entrevistats diuen que en veuen alguna vegada i és el que fan al canal 2 i que condueix Sánchez Dragó. Tots en són molt crítics, sobretot per l'estil. El Jose G. diu que pot crear fins i tot animadversació a la lectura més que animar a llegir.

Quant a l'ús d'internet per a la lectura, tampoc no en són gaire partidaris. A vegades hi busquen informació l'Olga, la Míriam, el Francesc i el José Antonio, però no com una font constant d'informació. Hi busquen, això sí, música, lletres de cançons. És el cas del Jose, del Francesc, del José Antonio i del David. La resta d'entrevistats no fan servir internet per buscar-hi qüestions relacionades amb la lectura, o bé no en tenen.

¹⁷ Op. cit., pàgs. 61-62.

15. Lectura i expressió oral i escrita

En demanar als joves entrevistats si creien que la lectura els ajudava a millorar l'expressió oral i escrita, la resposta era afirmativa per unanimitat. És a dir, que són conscients d'aquest potencial que té la lectura. Ara, això no vol dir que tots els exalumnes que ho reconeixen hagin tingut èxit acadèmic, és a dir, que hagin aprovat la llengua, per exemple, com és el cas del David o del Felipe. A aquests dos exalumnes els costava d'expressar-se oralment.

Tots vint diuen que els serveix per adquirir més vocabulari, que la lectura és el millor recurs per a això.

Quant a l'ortografia, l'Olga diu que té alguns amics que són molt lectors però que tenen una ortografia dolentíssima. Ho atribueix al fet que deu ser una part de la memòria molt especial. La Marta, l'Oriol, el José Antonio, el José Luis i la Raquel diuen que ara que no estudien llengua de fa temps, sort tenen de la lectura per aclarir dubtes ortogràfics. Normes que havien sabut, se'ls han oblidat; la lectura els serveix, doncs, per refrescar l'ortografia.

El Jordi i el Jose G. diuen que la lectura els ha servit per millorar l'expressió oral, sobretot, que els ha servit per conèixer més registres de la llengua, les varietats dialectals. El Jose G. cita "Pigmalió" com un llibre que li va agradar molt perquè tracta del tema de la llengua. El tema de la variació lingüística interessa a tots dos.

El Jose G., a part d'això, també diu que la lectura li ha servit per tenir més vocabulari i llançar-se a parlar en català, igual que la Lídia. No ho han fet fins ara fa poc perquè no ho havien hagut de fer mai. El Jose G. s'hi ha llançat per l'ambient en què es mou i la Lídia per qüestions de feina. Però quan ho han fet, els ha estat de gran ajuda el fet d'haver llegit en català. És a dir, al coneixement passiu que tenien de la llengua.

El David també diu que aprèn moltes paraules llegint. Ara, per a l'expressió oral no li serveix gaire, perquè diu que aprèn paraules que no es fan servir, "encara que sàpigues paraules més cultes, no les faràs servir perquè ni al treball ni amb els amics no les faràs servir. La gent parlem més de poble".

La Maria diu que la lectura li ha servit per tenir més paraules, i tot i que no ho expressa prou bé, ve a dir que li ha servit per tenir opinió pròpia, per ser més flexible... Ho diu M. Petit: "El fet de llegir et dona més armes per prendre la paraula, per rebel·lar-te. Quan més capaç s'és d'anomenar el que es viu, més apte s'és per viure-ho i per transformar-ho. Mentre que en cas contrari, la dificultat de simbolitzar pot anar acompanyada d'una agressivitat incontrolable"¹⁸.

A les entrevistes sí que he pogut constatar, però, la diferència que hi ha en l'expressió oral dels alumnes que han fet estudis superiors i la dels que no n'han fet o que no han acabat el BUP. Els primers són més estructurats, més precisos en les respostes i tenen més lèxic que no pas els que no han fet estudis superiors. Excepte el Jose G., que té una expressió oral molt fluida i rica

¹⁸ Op. cit., pàgs. 73-74.

16. A manera de resum

Respecte al primer objectiu que em proposava en iniciar el treball, saber quina persona o institució ha fet de mediador als exalumnes lectors, el resultat és el següent: un trenta per cent dels entrevistats esmenten únicament l'Institut, i de l'Institut, els professors de literatura. Un vint per cent diu que ha estat l'Institut juntament amb la família. Un altre vint per cent diu que l'escola ha estat decisiva per al seu interès per la lectura; només una parla d'un mestre en concret. Els altres entrevistats diuen que o és algun familiar, com la mare o l'avi, o que no ha estat ningú en concret.

En plantejar-me el treball tenia el convenciment que les lectures que més recordarien els exalumnes serien les de literatura juvenil, les que posàvem a primer i segon de BUP. Després d'haver parlat amb ells, puc constatar que no és ben bé així. Els alumnes que van fer el batxillerat humanístic o que després han fet estudis superiors humanístics, les lectures que més recorden són les que van fer a les assignatures de literatura catalana i espanyola a COU; les que van fer a primer i a segon, les consideren un gènere menor, de pur entreteniment. No és així en el cas dels exalumnes que van fer el batxillerat científic-tècnic, tant si després han seguit estudis superiors d'aquesta branca com no. Aquests sí que recorden les lectures de primer i segon i en tenen un bon record. Però les lectures que de veritat queden són les que es treballen més.

El fet que haguessin de comentar o d'analitzar les lectures un cop acabades, la majoria d'exalumnes ho valoren positivament perquè els ha estat útil per als estudis posteriors o també a nivell personal. Només quatre dels entrevistats ho troben innecessari. Entre els que més bé ho valoren hi ha, com deu ser lògic, els exalumnes que han cursat estudis superiors humanístics.

Quant al fet que les lectures fossin obligatòries, hi ha dos entrevistats que s'hi mostren totalment en contra, n'hi ha dos més que diuen que encara que al seu moment no els agradés, ara ho valoren positivament perquè veuen que han tingut l'oportunitat d'accedir a textos que altrament no haurien conegut, i la resta ho valora positivament.

Pel que fa al pas de llegir llibres de literatura juvenil a llegir-ne de literatura clàssica, sis dels entrevistats diuen que els va costar aquest canvi. La majoria, però, consideren que forma part de la progressió natural en l'adquisició de coneixements. Diuen que en aquestes lectures és molt important l'ajuda del professor i que aquesta ajuda pot fer que els arribin a agradar molt.

El fet que els pares o avis els expliquessin històries de petits veiem que no sempre es correspon amb el de ser un bon lector d'adult. Així, dels entrevistats, a una mica més de la meitat, no els van explicar contes de petits i d'aquests n'hi ha sis que són bons lectors. D'altra banda, entre els que sí que els en van explicar –tot i que la majoria són bons lectors–, també n'hi ha tres de mediocres. Considero mediocres els que diuen que llegeixen tres o quatre llibres l'any.

Tots els pares dels entrevistats han valorat i potenciat la lectura dels fills, tant la considerada tradicionalment d'útil –la relacionada directament amb els estudis o amb la

recerca de treball-, com la relacionada amb l'oci. La seva opinió reflecteix, penso, la valoració social que es fa de la lectura.

Tocant a l'ús de la biblioteca, més de la meitat dels exalumnes no hi van mai, i no hi van perquè els agrada més comprar-se els llibres i tenir-los. I els que hi van, de tant en tant només hi van a buscar llibres o música, però no s'hi queden mai a llegir. Addueixen que no hi ha prou silenci o que prefereixen fer-ho a casa. Com que sempre fan referència a la biblioteca de Rubí i aquesta és petita, potser cal pensar que opinarien o obrarien diferent si tinguessin una gran biblioteca com les que es fan actualment, molt grans i agradables.

D'altra banda, la impressió que tenim el professorat que les noies són més lectores que no pas els nois, és corroborada per la majoria dels entrevistats.

El gènere que llegeixen més és la novel·la. Només dos llegeixen poesia, dos més llibres d'història i un llegeix assaig. De fet, és el que diu M. Petit, que la novel·la és el gènere per excel·lència dels joves. Cal dir que gairebé la meitat són socis del Cercle de Lectors, que és una manera d'estar al dia de les novetats i de tenir una orientació a l'hora de triar les lectures quan ja no la tens del món acadèmic.

També hi ha la meitat dels entrevistats que tenen la lectura com un entreteniment, com una font d'informació, únicament. No hi busquen res més. L'altra meitat, en canvi, s'adiu més amb el que assegura M. Petit, que la lectura "els ajuda a imaginar altres mons possibles, a somiar, a trobar sentit a la pròpia existència, a pensar". Aquesta segona meitat parlen de les lectures que els han proporcionat això. I, en aquest sentit, hi ha dues exalumnes que citen dos llibres que van llegir a l'època de l'Institut i que tenen a veure amb la seva circumstància personal.

Referent a la socialització de la lectura, hi ha cinc entrevistats que en parlen només amb unes persones molt concretes amb qui tenen lligams forts i la resta en parlen amb gent diversa d'una forma més superficial.

Per sorpresa meua, també he comprovat que la majoria dels entrevistats veuen poc la televisió, alguns pràcticament mai. En cap cas, tret d'un, diuen que la televisió els aparta de la lectura. Aquest fet contrasta molt fort amb la importància que aquest mitjà té per als joves adolescents de dotze a disset anys que hi ha a les nostres aules. És un fenomen que caldria analitzar. Tampoc no veuen programes que parlin de llibres, i si en veuen algun, no fan cas de les recomanacions.

Quant a l'ús d'internet per a la lectura, només un vint per cent dels entrevistats hi consulten de tant en tant informacions relacionades amb la literatura.

També tots els exalumnes creuen que la lectura els ajuda molt a millorar l'expressió oral i l'escripta. En les converses que hi he tingut he pogut constatar que l'expressió oral dels exalumnes que han fet estudis superiors és més rica i precisa que no pas la dels que no han continuat els estudis.

17. Consideracions finals

En primer lloc, sobre la pregunta que em feia en iniciar el treball, de si des de l'Institut havíem contribuït a crear lectors, el resultat és força encoratjador, ja que la meitat dels exalumnes reconeixen la importància decisiva que ha tingut per a ells la formació lectora rebuda en aquesta etapa.

Ara bé, la realització de l'estudi m'ha fet prendre més consciència de fer bé la tria de les lectures que programem des del Seminari de Llengua. Ja sabia la importància que té el professor-mediador en aquest procés, però les respostes dels entrevistats encara m'hi ha refermat més. Crec que més que programar lectures "curtes" o lectures "fàcils", ha de prevaler el criteri de posar lectures que commoguin o diguin alguna cosa, per començar, al mateix professor. Aquesta és l'única manera que permet transmetre'n l'interès de debò als alumnes.

Un cop acabada una lectura, també, a més de fer-ne un comentari o anàlisi escrit, caldria buscar maneres de treure'n més rendiment, com per exemple fer un debat a classe; és a dir, socialitzar la lectura fins on sigui possible. Com hem vist, les lectures que més recorden són les més treballades.

Cal tenir present, igualment, que per més que busquem una lectura que pugui agradar a la majoria d'alumnes, sempre n'hi haurà a qui no dirà res i que, en canvi, els pot agradar una lectura que en alguna ocasió hàgim comentat d'una manera marginal. La lectura, com hem pogut veure, té aquesta part d'imprevisió.

Tot i que la majoria dels entrevistats valoren bé el fet que les lectures siguin obligatòries, també penso que –com ja fem actualment en alguns cursos- és bo deixar triar una de les lectures que programem per al curs d'entre un ventall d'oferta ampli.

Pel que fa al batxillerat, les lectures dels dos cursos són prescriptives, tret d'una que la posa el Seminari de Llengua de l'Institut. Segurament que és l'única manera de garantir que tots els estudiants llegeixin unes determinades obres clàssiques. Penso, però, que per fer aquesta tria caldria que es comptés amb l'opinió del professorat. Sabem que, d'obres clàssiques, n'hi ha que fan més de bon llegir que no pas d'altres. I ja veiem que hi ha força alumnes a qui costa fer el pas de la literatura juvenil a les obres clàssiques.

Finalment haig de dir que estic molt agraïda a tots els joves entrevistats per la bona disponibilitat que han tingut perquè els fes l'entrevista. He sabut que un d'ells, el Jose, ha mort uns mesos després de fer-la-hi. A ell dedico el treball. També vull regraciar als amics i a les amigues que m'han donat la seva opinió sobre l'estudi, que me n'han indicat correccions, i a la tutora, la Montserrat Correig, per haver-me resolt alguns dubtes que se m'han anat plantejant durant l'elaboració del treball.

ANNEX
Entrevistes

Número 1

ENTREVISTA A LA MARIA

13 de febrer , 15,30 h

La Maria té vint-i-sis anys i va acabar COU a l'Institut l'any 1997. No va anar a la universitat perquè no va obtenir prou nota per entrar a la carrera que volia, Administració i Direcció d'Empreses. Va començar a treballar en una fàbrica de medicaments amb contractes de sis mesos, estava a l'atur uns dies i la tornaven a cridar. Així ha estat tot aquest temps, fins que fa un any va entrar a treballar en una multicopisteria especialitzada, amb contracte indefinit. No està prou satisfeta de la feina i continua buscant-ne. Tampoc ha pogut estudiar res més perquè els horaris que ha tingut no li ho han permès, tot i que sempre ha fet cursets d'alguna cosa o altra. Malgrat tot, ella és optimista i creu que trobarà coses millors.

Aquest és el resultat de l'entrevista:

-Recordes algunes lectures que et van agradar molt a l'època de l'Institut?

Em va agradar *El tesoro de Fermín Mina* en castellà a tercer de BUP. Era d'un noi que havia suspès llengua i durant les vacances somia que les lletres li parlen. Tenia una professor una mica estrany. És un llibre especial, però em va agradar. També em va agradar *Franskenstein* de Mary W. Shelley i *Dràcula* de B. Stoker. Eren d'en Ramon i com que m'agradaven me'n va deixar més, de llibres. N'hi havia més que m'agradaven, però tots no.

-Recordes una novel.la que es deia *Els marginats*?

Ah! Em va agradar *Una mà plena d'estels*, em va agradar molt. La tinc a casa com si fos un tresor. *Els marginats* em sona però no ho recordo ben bé. Sí, era de dues bandes que es barallaven sempre... I la pel.lícula, sí *Rebeldes*, sí, també em va agradar molt.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes alguna lectura que t'hagués agradat especialment?

De l'escola, el que passa és que jo llegia molt a casa, tipus "Heidy", *Nacida en domingo*, *Dos años de vacaciones* de J. Verne. Jo llegia molt a casa. Jo anava cada dissabte amb la meva mare al "mercadillo", ella agafava una novel.la i a mi em comprava un llibre. Era el "mercadillo" que cada dissabte hi ha a Rubí; ella agafava una novel.la romàntica i per a mi un llibre.

-A casa teva et feien llegir, els teus pares llegien?

A mi m'agradava, perquè el meu germà no ha llegit mai. La meva mare sí que llegia molt; el meu pare només llegia novel.les de l'oeste. A mi sempre m'ha agradat

molt i mai no m'han dit "no llegeixis" ni m'hi han obligat tampoc. Ens agradava a la meva mare i a mi.

-T'explicaven contes de petita a casa teva els teus pares o els avis?

Sí, la meva mare m'explicava contes i m'agradava molt, però el meu germà s'adormia. Els meus avis vivien fora i la meva àvia d'aquí no sabia llegir; ella em posava contes al tocadiscos, me'n va ensenyar i jo els posava sola i només tenia cinc anys. I m'explicava moltes coses d'abans i com que jo sóc molt saberuda, doncs m'agradava molt. I encara que no sabés llegir sabia moltes històries i m'explicava quan va conèixer l'avi, la gana que passaven...

-A casa teva no només veien la lectura com un mitjà per aprendre sinó que també t'ho podies passar bé llegint.

Sí, sí, els agradava que jo llegís. A mi em compraven llibres i al meu germà puzzles. Per un aniversari em van comprar *Mi hermana Rosa* de Barco de Vapor. Me'n recordo que me'l van regalar quan vaig fer deu anys. Jo llegeixo de molt petita. I ara sóc sòcia del Cercle de Lectors, jo sola.

-De l'Institut recordes lectures o alguns textos que t'agradessin?

Poesia. M'agradava la poesia, però no l'entenia bé, però tot i no entenent-la m'agradava la poesia i m'hi esforçava, però no m'entra la poesia. Bécquer era per a mi molt "pastós" i emfabador. M'agradava Miguel Hernández, m'agradava molt. No eren llibres complets sinó fotocòpies que ens donaven a tercer de BUP.

-L'anàlisi que es feia dels textos i els comentaris, creus que t'ha servit d'alguna cosa?

M'ha servit, però penso que cadascú té la seva interpretació i hi ha coses que tu les interpretes d'una determinada manera i quan t'ho expliquen no ho acabes d'entendre. Ja et poden dir que aquí hi ha una metàfora de no sé què, doncs jo hi veig un núvol. No hi veig una altra cosa. És difícil. És molt subjectiu. Penso que això no m'ha servit de gaire. En canvi m'ha servit molt la filosofia. Jo sé que molta gent de l'Institut no entenia la filosofia i a mi m'encantava.

-Per a què t'ha servit, doncs, la filosofia?

M'ha servit per veure les coses des de tots els punts de vista. La gent ha de ser molt flexible, i no ho és. I un ha de ser objectiu i adonar-se que tothom té la seva manera de pensar. A mi la filosofia m'ha servit de molt, Bé, m'he comprat la Bíblia i l'Alcorà per fer una comparació. Perquè no deixa de ser un creença. M'ha servit per discutir, per raonar i per comparar i per fer associacions. A mi si no m'expliquen el perquè d'una cosa no em queda, ho haig d'associar.

-Quin record tens de les lectures obligatòries que us posàvem a l'Institut?

Recordo que *Colmena* no la vaig poder llegir, em va costar molt; encara no l'he llegida. Cella no m'agrada. Pot tenir un Nobel, però no m'agrada. En canvi *El árbol de la ciencia* em va agradar. A tothom se li feia pesat, però a mi no. I un altre llibre que no

vaig entendre i que encara no entenc era un de Faulkner , *Palmeras* crec que és. Són dues històries paral·leles, un capítol és d'una història i l'altre d'una altra història i quan llegeixes el tercer capítol ja no recordes el primer i a la meitat del llibre s'ajunten totes dues. A mi no m'agradava. Tampoc no m'agrada la novel·la medieval perquè la llengua queda molt allunyada de mi i no l'entenc.

-Creus que els nois, en general, llegeixen com les noies?

Jo crec que llegeixen menys. Hi ha excepcions. Com l'Ismael, que guanyava tots els professors. Però en general llegeixen menys. Són més materialistes, el futbol,... i no donen a la lectura la importància que ha de tenir, són més superficials. Per exemple, el meu xicot no llegeix. No li crida l'atenció i s'avorreix perquè no s'hi fica. Li dic: "fica't en el que estàs llegint, és una història; el que jo t'explico de quan anava a l'Institut, això és una història, o quan m'expliques la mili, també ho és". Ara estem en això, intentar-ho. Es cansa de llegir, s'avorreix, no li entra. Jo li dic que llegeixi alguna cosa que li agradi primer i després ja trobarem altres coses. Ell tenia l'autoestima una mica baixa i jo li vaig donar un llibre que tenia que és un conte d'uns ratolins *Quién ha robado mi queso?*, que és un llibre molt bo que t'ajuda a superar-te. Li va agradar. I ara quan trobi algun altre llibre que vegi que li pot agradar li donaré, però si li obligo, agafarà mania al fet de llegir.

-Actualment, què llegeixes?

Va a temporades. Això que t'he dit de la Bíblia i l'Alcorà els llegeixo a temporades, prenc apunts i ho repasso perquè ho has de llegir amb molta tranquil·litat. Tinc l'última de la Isabel Allende, la segona part. No l'havia llegida mai i la trobo una mica infantil. Va d'un nen que fa un viatge amb la seva àvia, que és molt moderna, a la selva a veure un ésser molt estrany que hi ha; és com infantil. Després en tinc un altre d'una dona de l'Afganistan que explica la seva situació. Anava a la universitat i quan van entrar els talibans ho va haver de deixar i posar-se la burka i cap a casa. Una repressió terrible. No recordo el nom de l'autora. En tinc un altre que es diu *Sultana*, però no és de la mateixa autora.

-Hi vas, a la Biblioteca?

A la Biblioteca hi vaig molt poc perquè m'agrada comprar-me els llibres, m'agrada de tenir-los perquè els tinc molta estima i els vull tenir a prop, a casa.

-A l'hora de comprar un llibre et guies per algú que t'ha dit que era bo o amb què et bases?

No perquè per exemple *Los pilares de la tierra* em deien que me'l comprés que és molt bo i jo llegeixo de què va i veig que no, que no em diu res. No em crida l'atenció. Jo miro la contraportada o com que sóc del Cercle de Lectors, amb l'explicació que hi ha veig si em pot agradar o no. O de com jo estigui en aquella època i me'l compro.

-I si no t'agrada, ho fas de deixar-lo al mig o no?

Em costa molt deixar-lo. M'ha d'agradar molt poc i és difícil perquè ho llegeixo tot. Deu fer tres mesos que en vaig llegir un de mitologia, un totxo. De fet tinc quatre

llibres començats. També *Les mil i una nits* i els vaig llegint segons les temporades. Jo no em refio del que em diuen els altres; ara si m'expliquen de què va i el tema m'interessa, llavors el llegeixo.

-Tu recordes algú que t'hagi fet venir ganes de llegir, que t'hagi introduït a la lectura?

No, perquè llegeixo des de petita i crec que ha estat la meva mare i la meva àvia.

-Llavors creus que l'escola i l'Institut no t'han influït en les lectures?

Home hi ha hagut lectures que no hagués llegit i després m'han agradat i m'han fet descobrir algunes coses que no sabia. Crec que l'Institut és imprescindible perquè llavors reconeixes l'estil; per exemple, el realisme. Crec que és molt important perquè t'ajuda a situar el llibre.

-Per a què et serveix la lectura?

Em serveix per entendre una mica més la realitat, per veure com viu altra gent, per comprendre. Per entendre els problemes del món. He vist pel·lícules fetes a partir de llibres i m'han agradat més els llibres. Per exemple *El Padrino* o *El silencio de los corderos* que per cert, en el cas d'aquestes s'ha fet primer la pel·lícula i després el llibre i tot i així m'ha agradat més el llibre. No m'agrada la pel·lícula perquè hi ha moltes escenes que no me les imaginava d'aquesta manera. M'agrada més imaginar-m'ho a la meva manera. A vegades em xafen la història.

Número 2

ENTREVISTA A LA CRISTINA

20 de febrer a les 10,30 h

La Cristina té 23 anys i en fa tres que va deixar l'Institut. No va acabar el batxillerat perquè els estudis no li anaven gaire bé. Ara es prepara a l'escola d'adults per poder-se examinar de la prova que permet entrar a fer un Cicle Formatiu de Grau Superior. Treballa en un esplai a les tardes i té cura de nens que tenen entre tres i cinc anys. També es prepara unes oposicions per poder entrar a Correus a fer d'auxiliar. Viu amb els seus pares i germà.

Aquest és el resultat de l'entrevista.

-Recordes algunes lectures que et van agradar molt a l'època de l'Institut o d'abans?

El llibre *Tot et serà pres*, el llibre *Els marginats* em va agradar molt. El meu germà, que ara té dinou anys també els va fer llegir i també li van agradar. Bé jo recordo altres llibres de quan feia Literatura Universal amb en Ramon, que em sembla que a cada trimestre n'havíem de llegir quatre. Recordo *Madame Bovary*, *Cumbres borrascosas*. No sé si va ser aquest professor que me'l va fer llegir, però em va agradar moltíssim. Vaig fer Literatura Espanyola, Literatura Catalana i Literatura Universal. Ara hi ha un llibre de Benito Pérez Galdós que no m'agrada, no puc. No recordo el títol.

-A casa teva t'explicaven contes de petita?

No, mai. No hi havia temps. Com que els meus pares són treballadors, quan la mare arriba a casa sempre té coses per fer, es posa a netejar i a fer coses de la casa. I el pare, que també té molt poc temps, es posa a mirar la tele. Per tant no ens han explicat mai contes, però en canvi sempre m'han ensenyat que estudiar i llegir era molt important i que si volia ser alguna cosa a la vida ho havia de fer. Penso que he heretat del meu pare el gust pel cinema i de la meua mare el gust per llegir. A ella li agrada molt. A la meua mare li agraden molt els temes d'amor, dels esperits i tot això. I a mi m'agrada tot menys els temes bèl·lics. Tampoc sóc fan de la literatura de King ni de Tolkien. A mi m'agrada molt més la literatura entre realista i romàntica. M'agraden molt els detalls. Recordo molt *Madame Bovary* i *Anna Karénina*

-O sigui que els teus pares conceben la lectura no només com una eina útil, sinó que també estan d'acord que es llegeixi com a plaer?

Els sempre ho han vist molt bé. Mai com una pèrdua de temps i que estudiar era bo i tot això. La meua mare sempre m'ha animat a llegir.

-I de l'Institut què t'agradava i què de les lectures que us posàvem?

L'Elena em va posar un llibre que no em va agradar gaire perquè era una mica dur. Era *De ratones y hombres*; el llibre estava bé però a mi no em va agradar. I un

llibre que odio molt que és de Benito Pérez Galdós, és *Marianela*. És d'una nena que és molt lletja que s'enamora del seu senyor, que és un home que té molts diners i que és cec. Tots dos estan enamorats. Quan és més gran operen aquest senyor dels ulls, veu la seva cosina que és molt guapa i s'enamora de la cosina. Total, que la noia mor d'amor. És molt crua. No em va agradar gens i me la vaig haver de llegir dos cops.

-El fet que us féssim fer anàlisis, comentaris crítics de les lectures i tot això, creus que t'ha servit per a les lectures posteriors? Com ho valores ara, vist en la distància?

A mi m'agradava molt, perquè també em serveix per a les pel·lícules. Per exemple, la protagonista d'un llibre es diu Maria Teresa i no es diu Maria Teresa perquè sí, perquè el nom està relacionat amb la tristesa. Sempre m'han agradat molt perquè els comentaris t'enriqueixen molt, veus més els detalls... Perquè res no està fet perquè sí. Aquesta habitació no és blava perquè sí. Veure com explica les coses l'autor. Per exemple el tema de la por és tractat de diferents maneres segons l'autor. M'agradava molt l'assignatura que feia la Conxa "Els gèneres literaris", que fèiem anàlisis de llibres i també de pel·lícules. Perquè la cadira era blanca i tot això.

-Com que tu vas començar BUP recordes que a primer i segon llegíeu novel·les de literatura juvenil i després vas passar més endavant a llegir lectures clàssiques i que eren obligatòries, et va costar aquest canvi?

No, a mi m'agradaven. De tots els llibres que he llegit me n'han agradat molts. Potser no m'ha agradat gaire *Sentido y sensibilidad* perquè hi ha tants detalls que avorreix molt. Però no recordo llibres que no m'agradessin. Em va agradar molt, com ja he dit, *Cumbres borrascosas* i la pel·lícula també em va agradar però no tant com el llibre.

-Tu creus que els nois llegeixen igual que les noies o llegeixen menys?

Jo crec que l'educació que et donen hi té molt a veure. I encara que sembli que hem avançat, estem en una època que els nois han de treballar i fer coses i les noies ens inculquen que hem de fer coses de casa. Jo d'amics que els agrada llegir no en tinc gaires. I tinc molts amics, però pocs que els agradi llegir. Però jo no crec que sigui a causa del sexe sinó de personalitat; si a casa els han inculcat que era important o no. Per exemple a casa meva el fet que el meu germà no llegeixi crec que és a causa de l'educació perquè pel fet de ser jo la més gran s'hi van dedicar més i amb el meu germà ja no tenien tant temps. El meu germà llegeix però coses que baixa d'internet: còmics i poesia, l'hi agrada molt la poesia.

-A vegades hi ha gent que diu que un noi que llegeix molt és una mica efeminat...

També depèn de la literatura. Potser no veuràs un noi llegint *Madame Bovary*.

-I actualment, quina mena de llibres llegeixes?

Una mica de tot. Els bèl·lics no m'agraden gens. El gènere que més llegeixo és la novel·la. M'agrada llegir llibres de pel·lícules que he vist i com que sempre el llibre és millor, doncs m'agrada de llegir el llibre. Si m'agrada em compro el llibre i si puc el llegeixo. El que passa és que no els puc llegir tots. De tots els que tinc, crec que no

n'he llegit ni la meitat. Tinc la meva habitació plena de llibres i encara en tinc una altra. I t'haig de dir que a casa estem d'obres, estem engrandint la casa.

No m'atreu gaire la novel·la històrica. I la poesia tampoc. He llegit novel·les com *El diari de Bridge Jones*, *Madame Bovary*, *Fantasmas*,... M'agrada molt tocar tots els temes.

-Tu has vist que algú se sentís molest quan tu llegies? Els companys, la parella, ...

El que passa és que jo tinc molta disciplina i si haig d'estudiar, doncs ho prioritzo. Tot i que el meu xicot vol que estigui més amb ell, si haig d'estudiar o llegir ho faig. Recordo de petita la pel·lícula *La bella i la bèstia* que la bella sempre estava llegint. La meva mare em deia que jo era com ella i rèiem molt.

-Vas a la biblioteca o buscar llibres o no?

Abans, quan tenia més temps, sí. Ara no perquè si hi haig de baixar expressament no ho faig i com que no visc aquí al costat sinó que visc al costat de les piscines, doncs em queda molt lluny. I la biblioteca de Rubí ha quedat molt petita, hi ha manca de lloc. I si busques bibliografia d'un tema molt específic no ho trobes. Bé, potser ara que tenen internet sí perquè si no ho trobes allà saps on trobar-ho. Però m'havia passat a vegades, que no trobaves el que volies.

-I la relació amb les bibliotecàries, com és? Et faciliten les coses?

Sí. Jo vaig fer les pràctiques de l'estada a l'empresa a la biblioteca i crec que hi ha un bon servei i que el tracte amb la gent és agradable.

-Creus que fan coses per fomentar la lectura?

Sí, fan l'hora del conte per als nens. I jo des de l'esplai els dimecres els hi porto. Ve una noia, però la setmana passada com que era la "Setmana de la pau" va venir un noi que els va explicar contes sobre la pau. Als nens els agrada molt. Jo porto els nens petits, de quatre i cinc anys, però també portem nens grans i ells alguns sí que agafen llibres. Fan deures, busquen informació i agafen llibres. Els de sis i vuit anys fan treballs manuals, però els dimarts i els dijous sempre els dediquem a fer deures.

-Penses que hi ha hagut alguna persona que hagi estat clau pel teu interès per la lectura?

Sempre m'ha agradat molt llegir, però quan anava a l'escola "Teresa Altet" el professor Juan Marcos que em feia el castellà i també la meva família, la meva mare. Aquest professor que et dic, em donava llibres per llegir i em feia escriure. A vuitè ell ja no feia classe al nostre grup, però va demanar de fer-lo i ens el va fer. Després aquí a l'Institut vas continuar tu i els professors que em feien llegir.

-O sigui, que tu has fet cas d'aquestes persones

Sí. També depèn de com sigui la persona i de com faci la classe. Si t'hi obliguen perquè sí, això no m'agrada. A mi m'agrada que m'expliquin el perquè i si estic motivada puc llegir gairebé tota mena de llibres.

-A l'hora de triar un llibre en què et bases?

No em guio pel nom de l'autor perquè pot passar que m'hagi agradat un llibre seu i en canvi un altre no m'hagi agradat. Jo em guio més pel tema del qual tracta el llibre, si m'agrada o no. Llegeixo la contraportada, el resum del llibre, sempre hi ha alguna frase que et diu una mica com és el llibre. I no m'equivoco gaire.

-I dels llibres que et recomanen no en fas cas?

Em van recomanar *L'alquimista* i no em va agradar. No perquè sigui difícil d'entendre sinó perquè no m'agraden els llibres que van donant voltes sobre la mateixa cosa. Suposo que això és de la meua personalitat; sí que m'agrada de pensar les coses bé, però sóc més pràctica.

-I aquell llibre que et van regalar que m'has dit que t'havia agradat molt?

Sí, es diu *Déjame que te cuente*. Em va agradar molt perquè està escrit d'una manera molt moderna, per als nois d'ara i jo crec que fomenta la lectura. El protagonista és un noi que és molt insegur i va al terapeuta. El seu terapeuta no és el típic psicòleg és molt així "si no quieres hacer esto pues no lo hagas" "pero yo debo hacerlo" i coses així. Fins i tot el noi li deia "perquè em dius això, si tu ets el terapeuta". El noi anava al terapeuta i li explicava com se sentia "ara estic trist perquè em passa això o allò" i ell li explicava un conte per fer-li entendre què li passava i que ell decidís. Recordo un passatge que explica que es va barallar amb la seva xicoteta perquè no volia que fes una cosa, no sé, que en el fons estava fent una cosa que era una mica masculista i no se n'adonava. I ell li va explicar un conte i ho va entendre millor. I coses així. Està molt bé. Jo recordo una història que el protagonista s'havia barallat amb els seus pares i perquè els pares i els fills mai no s'entenen i li va explicar un conte. I no és que no s'entenguin és que són de diferents èpoques i vas canviant la forma de pensar i a vegades jo em sentia així, com que estigués fet per a mi. Està escrit d'una manera que atreu molt la joventut.

-Et passa a tu que quan llegeixes un llibre et sents identificada amb algun personatge?

A vegades, quan era més petita, quan vaig tenir l'època romàntica, aquesta de color de rosa, als quinze anys. Quan vaig llegir *Madame Bovary* recordo que ella sempre llegia novel·les rosa i per això estava en aquell núvol. A mi em passava una mica això quan era més petita. De fet, com que he llegit sempre, no m'ha agradat això de "llegeix aquest llibre que és per la teua edat". Perquè a part dels llibres de l'escola, que aquests sí que eren per la meua edat, llegia altres llibres que no mirava pas l'edat a què anaven adreçats. Llegia de tot.

-Tu no fas cas dels consells que et dona algú, allò de "llegeix aquest que t'agradarà"?

En general, no. També hi ha pel·lícules que m'han dit que eren molt bones i després no m'han agradat i d'altres m'han dit que era molt dolenta i a mi m'ha agradat. Però en general no en faig gaire cas perquè no tinc els gustos semblants a la resta de

la gent. Però sí que m'ho miro. Ja em va passar amb *L'alquimista*. De tota manera si m'atreu el tema en faig cas i si no, no.

-Per a què creus que et serveix la lectura?

Jo sempre dic que, encara que no hagi acabat batxillerat, la cultura sempre ajuda i sempre creixes com a persona, t'enriqueixes d'alguna manera. Jo crec que llegint llibres, encara que no t'ajudi massa perquè sigui d'autoajuda i coses així, crec que la cultura sempre enriqueix la persona, la seva manera de pensar les coses, de pensar-les més, de no ser tan impulsiu. Hi ha molta gent que és molt impulsiva i molt nerviosa. Jo crec que això enriqueix molt. Et fa veure que les coses no són sempre perquè sí, i coses així. A vegades no et pares a pensar-ho. Crec que la lectura ajuda a ser més reflexiu. Les coses que t'ajuden a pensar són molt importants.

-Recordes alguna lectura que t'hagi portat algun canvi a la teva vida, que t'hagi captat d'alguna manera especial?

El "Déjame que te cuente" em va ajudar a entendre més els meus pares perquè estava en una època que els deia "és que no m'enteneu, no m'enteneu". Però quan jo sigui gran pensaré igual que ells. En algunes coses sí i en altres no perquè visc en una altra època i segur que hi haurà diferències, però el fet serà el mateix.

Hi ha el llibre *Entrevista amb el vampir* que em va agradar moltíssim i no sabia dir ben bé perquè t'ajuda però era un llibre molt gruixut i jo tenia quinze anys i mai no havia llegit un llibre tant gruixut; però no el vaig poder deixar de llegir fins que el vaig acabar. Fins i tot me'n vaig anar de vacances i llegia a la nit a dintre el cotxe amb el llum encès. I no et sabia explicar per què. Igual que *Cumbres borrascosas*, em va agradar tant que et fixes en els detalls "i perquè va fer això i perquè pensa allò..."

-També creus que un llibre tan ple de detalls d'encomana una manera de veure les coses?

Jo em fixo molt en els detalls. Crec que la lectura m'hi ajuda. No m'agraden les coses perquè sí. Jo crec que si vius una cosa i expliques ben bé perquè és així s'entén molt millor. I crec que la lectura ajuda en això.

-Els llibres que llegeixes els intercanvies, en parles amb altra gent?

Amb el Jose, sobretot. Perquè al Jose li agrada molt llegir; em va comprar el llibre *Déjame que te cuente* i quan el vaig acabar li vaig dir "tu l'has llegit?", em va dir que no i l'hi vaig deixar, li havien recomanat a ell però no l'havia llegit i encara no ho ha fet perquè n'està llegint un altre. Però amb ell sí que parlem de llibres. M'agrada molt de parlar-ne amb el Jose perquè ell és molt "recargolat"; la seva manera de pensar és molt enriquidora, és molt enriquidor de discutir amb ell. Ell pensa molt les coses; potser no és tan pràctic com jo, és més filosòfic, però m'agrada molt veure el seu punt de vista. Quan he llegit un llibre l'hi explico i ell em diu què en pensa. M'agrada molt el seu punt de vista.

-Mires la televisió? T'aparta alguna vegada de la lectura? O hi ha algun programa que t'agradi?

El programa que m'agrada molt és "Un, dos, tres..." perquè ara parla de llibres i jo vull anar-hi, però el meu xicot no ho vol. La primera part del programa no té res a veure amb el llibre, bé l'ambientació sí. Jo crec que està fet per fomentar la lectura, sobretot. Hi ha coses que no perquè no hem d'oblidar que és un programa d'entreteniment i espectacle, però m'agrada molt. Els meus programes preferits són "Pasapalabras" i "Saber i ganar".

-A partir d'un programa t'han vingut ganes de llegir algun llibre concret que hi hagi sortit?

A vegades sí que faig cas de la publicitat, però no massa. Perquè igual que les pel·lícules, et penses que és així i no és tal com t'havies imaginat. Però sí que faig cas dels llibres que recomanen cada setmana a "Un, dos, tres...", sempre són diferents i sí que els segueixo.

-Llegeix, la teva parella?

No, però em deixa fer perquè a mi m'agrada molt llegir. I jo no el faig llegir perquè no té temps i a més estudia per al carnet de conduir. Em va regalar un llibre que em va agradar molt perquè és una literatura totalment diferent de la que lleigeixo i es diu *Quatre amics*, crec que és d'un autor espanyol. És de quatre amics que ho deixen tot i se'n van en una furgoneta de vacances i fan de tot; són una mica gamberros i el vocabulari és desagradable. Però ell es mira els llibres per sobre.

-Utilitzes internet per a la lectura?

Internet només l'utilitzo per les webs de concursos literaris, però per mirar novetats de llibres no massa.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí, molt. Jo sempre he llegit molt en català i en castellà alhora per les literatures i tot això i m'adono que la gent no lleigeix massa i com que ara tot es fa en català i només fas en castellà la llengua castellana, bé l'anglès a part, doncs els costa molt d'escriure en castellà. Jo tinc nens de l'esplai que en català t'expliquen tot el que vulguis i com que ara no es fa castellà els costa molt explicar un conte en castellà. Però jo crec que la lectura fa que milloris l'expressió escrita.

-Vols explicar alguna cosa que et vingui de gust respecte a la lectura?

Jo recordaré sempre quan tenia quinze anys i vaig llegir *Entrevista amb un vampir* que anava pensat "tant de bo vinguin uns vampirs i me n'aniré amb ells". A *Cumbres borrascosas* patia molt i "per què fa això, per què?". Estàs tan ficat a la història...

Número 3

ENTREVISTA A LA SÍLVIA

20 de febrer a les 19 h

La Sílvia té vint-i-sis anys i treballa en una llar d'infants. Va fer els estudis fins a COU i no va continuar estudiant perquè necessitava diners i es va posar a treballar de seguida a la mateixa llar d'infants d'ara. Tot i que necessita el títol de mestra o bé un Cicle Formatiu de Grau Superior per fer aquesta feina, no pot estudiar perquè no pot deixar de treballar. És casada i el seu marit actualment està a l'atur.

Aquest és el resultat de l'entrevista.

-Recordes alguna lectura de l'època de l'Institut que t'agradés?

Recordo més que res les de tercer de BUP. A mi m'agrada molt la poesia, sobretot Bécquer, *Rimas i leyendas* de Bécquer. En català em va agradar molt *Cementiri de Sinera*. De les novel·les juvenils recordo que en vaig llegir força però no recordo els títols. Si em dius algun títol potser les recordaré.

-Per exemple *Els marginats*, *Una mà plena d'estels*,...

Ah! Sí que recordo *Els marginats*, 2VC. També recordo *El guardián entre el centeno*, també alguna de Benito Pérez Galdós. Passa que aquest no m'agradava gaire. De tota manera si n'hagués de triar una que m'hagués agradat molt em quedaria amb les *Rimas y leyendas* de Bécquer.

-I d'abans de l'Institut, quan eres petita, llegies o no? Recordes algun llibre?

Ara potser riuràs. Però la meua mare de petita m'explicava contes cada dia abans d'anar a dormir. Em va comprar un llibre de contes que es deia "Un conte per a cada nit de l'any". Primer me n'explicava un cada dia i quan ja vaig saber llegir en llegia jo sola un cada dia.

-El fet que tu llegissis, la teua família hi posaven pegues, els agradava o consideraven que era una pèrdua de temps...

No, no hi posaven cap pega. Els agradava que jo llegís qualsevol mena de llibre.

-Què t'agradava i què no agradava de les lectures que us posàvem a l'Institut?

Que fos obligatòria era el que menys m'agradava. Perquè potser et llegiries el llibre algun altre dia que no fos obligatori, però justament aquell i en aquell moment concret, no. Però bé, a mi m'agrada llegir i tampoc no hi patia.

-Recordes que fèieu comentaris de textos, anàlisis de les lectures,... Com ho valores actualment, t'ha servit per a les teves lectures posteriors?

Jo crec que sí que serveix. Perquè tu pot ser que llegeixis el llibre i tens en compte molts aspectes del text que si no t'haguessin ensenyat unes tècniques de comentari no series capaç de veure. Actualment encara em serveix. Moltes vegades, quan llegeixo, encara anoto coses al llibre, paraules que no entenc i que després busco. També em serveix per situar-lo en una època.

-A primer i a segon de BUP llegíeu novel·les de literatura juvenil i a tercer i a COU novel·les clàssiques de caràcter obligatori. Com vas trobar aquest canvi?

No, no em va costar de fer aquest pas. Crec que val de pena que es llegeixin els clàssics. A mi em van agradar molt.

-Després, pel teu compte, n'has llegit algun o no?

L'últim que he llegit és *Paula* d'Isabel Allende. M'agrada molt la Isabel Allende. Aquest llibre em va fer molta pena, però em va agradar. *La casa de los espíritus* l'he començat dues o tres vegades i no l'he pogut acabar.

-Penses que els nois són menys lectors que les noies, en general?

Pel que jo veig i pels nois que conec sí que és veritat que llegeixen menys. Crec que ells són més de veure la tele o sortir amb els amics. A nosaltres sí que ens agrada relaxar-nos i agafar un llibre i estar sola i tranquil·la i tot això.

-També he sentit dir des de l'Institut que els nois que llegien llibres era com ser una mica efeminat...

Bé, no ho crec que pensin això ara.

-Si has de triar un gènere per llegir, quin prefereixes?

La poesia, però també m'agrada molt la novel·la. Actualment llegeixo novel·la; la poesia em costa molt d'agafar-la, ara.

-Pel fet que llegeixis, se sent molesta la teva parella?

No, de cap manera. Ell no llegeix gaire, però no li molesta que jo ho faci. Com que ell té altres hobbies, jo em poso a llegir i ell fa altres coses. Jo llegeixo i ell toca la guitarra. A ell no li agrada de llegir. Però una vegada li vaig donar per llegir *El món de Sofia* que jo ja havia llegit i m'havia agradat molt i també li va fascinar. Jo el vaig llegir a COU. No m'hi van obligar però me'l van aconsellar. I ell se'l va llegir en molt poc temps.

-No vas mai a la biblioteca a buscar llibres?

No, no hi vaig mai. De petita, quan havia de fer treballs hi anava, però a llegir i a buscar llibres no hi he anat mai.

-Per què?

No ho sé, perquè mira que estava a prop, però mai no m'ha cridat l'atenció.

-Quan busques un llibre, doncs, te'l compres i ja està?

Sí, si me'l recomanen el compro o sinó també me'n deixen.

-Creus que al llarg de la teva vida hi ha hagut alguna persona que hagi estat important pel fet que a tu t'agradés de llegir?

Sempre m'ha agradat llegir, però els professors hi han influït. De l'Institut recordo l'Elena que m'agradava molt com impartia les classes i de català també tenia en Ramon, que també m'agrava molt perquè era dinàmic, feia broma, però t'entrava molt. Aquestes persones han fet que m'agradés més llegir un llibre concret que si no segurament no hagués llegit pel meu compte. No sé si encara són a l'Institut.

-Sí, sí que hi són.

-O sigui que tu penses que és important que hi hagi algú que et faci venir ganes de llegir.

Sí, perquè si no és així fa que no tinguis ganes de llegir. A primer i a segon no recordo qui tenia de professors ni tampoc no recordo gaire les lectures.

-Quan tries un llibre, en què et bases? En el nom de l'autor, en l'editorial, en la informació de la contraportada...

En l'argument. L'autor també hi influeix una mica, però més que res, veure de què va. I si me l'han recomanat me'l lleigeixo encara que l'argument no em digui gaire res. Tot i que a vegades no l'acabo.

-Veus pel·lícules que estiguin basades en un llibre?

Sí, però normalment m'agrada més el llibre. Per exemple a *Dràcula* em va agradar molt més el llibre que la pel·lícula, que em va decebre una mica.

-Vas a la llibreria per iniciativa pròpia o a buscar-hi un llibre que t'han recomanat?

A vegades hi vaig a mirar només. I si veig que algun em fa gràcia, sí que me'l compro, però no sempre.

-Per a què creus que serveix la lectura?

La lectura enriqueix una mica el vocabulari, et relaxes. Moltes coses bones. Crec que m'ajuda a veure les coses de diferent manera.

-Recordes alguna lectura que t'hagi fet canviar alguna cosa de la teva vida?

No, no en recordo cap. Ara *El món de Sofia* em va impactar força. No sé si era per l'edat que tenia que m'identificava amb la Sofia que es preguntava sobre coses que jo estava estudiant en aquell moment. La filosofia fa pensar molt i a mi em va ajudar a pensar.

-Quan has llegit un llibre, en parles amb altra gent o no?

Sí, de vegades sí. "Tu has llegit això?" Llavors ho comentem. M'agrada de parlar-ne. Com les pel·lícules, però en llibres.

-I els intercanvies?

Sí, amb la Maria, sobretot.

-Creus que la lectura et separa de la televisió?

Crec que la tele està massa ficada a les vides de tots. Crec que se'ns menja temps. Com que arribes cansada a casa si et poses a llegir un llibre t'adorms. Vinc molt cansada de la guarderia i com que faig horari partit, quatre hores al matí i quatre a la tarda, quan aribo a casa no tinc ganes de fer res.

-Trobess que hi ha algun programa de televisió que et porti a llegir?

No.

-I internet?

No en tinc

-Creus que la lectura serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí, segur que sí. Quan llegeixes t'enriqueixes molt de vocabulari i a l'hora d'escriure, també.

-Creus que la lectura t'ajuda a conèixer-te a tu mateixa?

Depèn de llibre, però sí. A vegades et fa plantejar coses que tu no t'haguessis plantejat.

-Vols dir alguna altra cosa respecte a la lectura?

Estic fent un curset que és de la literatura a les llars d'infants i el faig aquí a l'Institut. Els dimarts i hi venim totes les escoles bressol. En aquest curset ens expliquen una mica la tradició oral, com impartir-la a nens tan petits, amb gestos, amb dibuixos; per cridar l'atenció dels nens. A mi m'agrada i ho aplico a la feina. Als nens els agrada molt. S'aprenen la història en dos dies. Després a casa ho expliquen perquè els pares m'ho diuen. També hem fet poesies de Martí i Pol, poesies senzilles del *Bon profit!*... És divertit.

Número 4

ENTREVISTA A LA RAQUEL

24 de febrer a les 10 h

La Raquel té vint-i-tres anys i en farà sis que va deixar l'Institut. Va acabar COU amb molt bones notes i va estudiar Química. Actualment és a la universitat i hi fa el doctorat. Té una beca de quatre anys que li permet de viure pel seu compte i de moment comparteix pis amb unes amigues. És des del setembre que no viu amb els seus pares i el fet de marxar de casa ha estat poc comprès per la família. A casa seva són treballadors i conviuen els pares amb els avis.

Aquest és el resultat de l'entrevista.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Bé, no recordo si la vam llegir a llengua catalana ni a quin curs, però recordo que vam llegir *Terra baixa* de Guimerà i també *Aloma*. Aquesta recordo que em va agradar molt; potser per l'edat que teníem, per l'argument que tenia. També en vam llegir un parell de Ferran Torrent. Sé que a casa tinc *Un negre amb saxo* que és novel·la policíaca. També em va agradar molt Quim Monzó, vaig llegir *La magnitud de la tragèdia* i altres. M'agradava molt i el trobava molt divertit.

De fet crec que barrejo els llibres que ens feien llegir a l'Institut i els que llegia perquè jo volia. Però "Aloma" sí que era de l'Institut i em va agradar molt.

-I de primer i segon de BUP que llegíeu més novel·la juvenil, recordes alguns títols?

Recordo més de llengua castellana perquè la professora que teníem, que no recordo com es diu, ens va fer el sistema aquell que consisteix que cadascú havia de portar un parell de llibres a classe. Llavors era un sistema de lectura obligatòria però molt flexible perquè tu triaves. Ara, tampoc et sabia dir quins llibres vaig llegir.

-I d'abans de l'Institut, de l'època de l'escola, recordes alguns títols?

No. És que jo crec que quan era petita no tenia l'hàbit de llegir. A casa mai no ens el van inculcar. Sé que la meva mare de jove llegia bastant i a casa sempre hi ha hagut molts llibres. Tampoc mai els meus pares venien al llit a llegir un conte abans d'anar a dormir i tot això que ajuda molta gent a motivar la lectura. De fet, fins que no vaig començar l'Institut que amb la gent que anava parlàvem de lectures, no m'hi vaig interessar.

-Veies els teus pares llegint llibres?

No. Els meus pares no els he vistos llegir. I els meus avis tampoc. És que a casa meva han sigut sempre molt manuals, sempre estan fent coses que els entretenen. D'això n'he parlat amb la meva mare moltes vegades i de fet ella veu la lectura com una mica una pèrdua de temps. A l'estiu quan estan de vacances el meu

pare durant els quinze dies que té, llegeix un llibre. Però després, al dia a dia no en llegeix cap. I la mare tampoc.

-Com creus que et va venir el gust per la lectura?

Doncs va ser gràcies a la gent amb què em vaig anar relacionant. Eren gent que els agradava llegir i deien "he llegit un llibre que m'ha agradat", jo devia tenir catorze o quinze anys. A l'època de l'escola, les amigues que jo tenia no els agradava de llegir. Per tant no va ser fins a l'Institut que vaig començar a llegir.

-A l'escola no us feien llegir llibres o no recordes algun mestre que us en parlés?

Segurament que sí. Però la veritat és que ens fessin comprar un llibre per llegir-nos-el sencer, no ho recordo. Sí que als llibres de text hi havia textos, fragments d'algun autor... Però no recordo que llegíssim cap llibre.

-El fet que tu llegíssis, ja més endavant, com el veia la teva família; hi posava pegues perquè ho considerava una pèrdua de temps, o no?

No, no de cap manera. Si a més, la meva mare fa molts anys era sòcia del "Círculo de lectores", després es va esborrar. Però la meva germana i jo, més endavant, li vam suggerir que tornés a ser-ho i ara en torna a ser sòcia. Els sembla bé que llegim qualsevol mena de llibres.

-Per tant ells no només veuen la lectura com una cosa útil, per aprendre, sinó que també la concebem com a font de plaer

Sí, sí. Ells s'estimen més que llegim que no pas que ens estiguem mirant la tele o enganxades a una consola.

-De les lectures de l'Institut n'havíeu de fer algun treball, algun comentari, anàlisi, etc. Vist des de la distància, com ho valoreu?

Jo crec que en aquell moment et sembla un pal, però igual que et sembla un pal fer un comentari d'un article, que fer un problema de mates... L'altre dia comentava amb una amiga et fet que la gent jove, més ben dit els adolescents, estan acostumats a internet. Els van fer un treball, busquen per internet, copiar i enganxar i ja està. Potser no fan el procés aquest de seleccionar el que tu vols. Jo veig que ara sóc capaç –bé, tothom és capaç- de llegir, de seleccionar i saber discriminar què és important i què no. A mi sí que m'ha servit.

-A primer i a segon de BUP es llegien més llibres de novel.la juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries de caràcter obligatori. Et va costar aquest canvi?

No, no ho recordo. De fet no recordo títols de novel.la juvenil.

-Una novel.la que posàvem era *Els marginats*...

Ah! "Rebels". Aquesta em va agradar molt. Potser vaig llegir el llibre en castellà. Jo recordo que un amic meu de l'Institut que anava dos anys més endavant que jo i

quan li vaig dir que m'havien posat *Els marginats* em va dir el final i em vaig empenyar molt amb ell. Li vaig dir "no m'ho diguis això!"

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies, en general?

Sí, hi he anat pensant. Per exemple a la meua colla les noies seguim estudiant totes i els nois ja estan treballant. Al meu despatx està molt igualat, llegim més o menys igual els nois que les noies. Ara jo crec que la lectura més que condicionada al gènere va condicionada al que tu fas. Veig que la gent que està encara al món universitari tenim més interès per tot. Em sembla que quan et poses a treballar agafes una mica la mentalitat que tenen els meus pares, que llegir és perdre el temps, que has de produir i fer coses útils. La gent que treballa no llegeix tant. Els amics que tinc que treballen s'estimen més quan arriben a casa posar la tele, que és molt més fàcil, o anar a prendre una cervesa amb els amics.

Jo llegeixo molt també perquè agafo el transport públic, sempre. En canvi la gent que va amb cotxe els pren molt de temps personal. El transport públic també afavoreix la lectura.

-Abans es deia que un noi que llegís era com una mica efeminat...

Jo crec que no.

-Quina mena de lectures llegeixes ara?

De tot una mica. Gairebé sempre novel·la. Voldria fer alguna cosa més històrica. No sé si l'últim que he llegit està basat en fets històrics reals o no, crec que no, és *Los pilares de la tierra*, està basat en una època antiga. Un llibre que m'ha agradat molt sempre és *El principito*; crec que és un llibre que s'ha de llegir quan ets més gran, hi trobes molt més l'essència quan tens més de vint anys.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que tu llegeixis?

No, de cap manera!

-Vas mai a la biblioteca a buscar llibres?

Sí, generalment a la d'aquí, a l'Autònoma perquè és molt a prop. A vegades vaig a la biblioteca de Ciències que hi ha un apartat que hi ha llibres en anglès i de tant en tant m'agrada d'anar-hi i agafar un llibre en anglès. A la part d'Humanitats tenen una biblioteca enorme i hi he anat molts cops a mirar per agafar algun llibre, però mai no n'he agafat cap perquè ja n'estic llegint un... És simplement per curiositat per quan l'acabi. També passa que amb les amigues sempre hi ha algú que té un llibre nou i me'l passen, no fa falta anar a la biblioteca. També m'agrada que quan arriba època d'aniversaris, un regal que jo acostumo a fer gairebé sempre és un llibre i llavors m'agrada de passar una estona i anar mirant què hi ha.

A la biblioteca de la universitat podem agafar tres llibres per mes alhora. A la de Rubí fa molt de temps que no hi vaig, potser dos anys. L'últim cop que vaig anar-hi va ser perquè una amiga meua volia agafar uns llibres i no tenia carnet i els vaig agafar jo amb el meu. Hi va haver problemes perquè em van trucar molts cops dient que no s'havia tornat un llibre, la meua amiga em deia que sí al final no hi he

anat més. Però la biblioteca de Rubí m'agradava molt pel tracte perquè a la gent d'allà li feies qualsevol pregunta i eren molt amables. Hi havia un noi molt simpàtic, supermaco, amb els ulls blaus i és encantador. No sé com es diu, però jo recordo que quan arribaves et deia "hola Raquel, com estàs?". En canvi aquí, a la universitat, hi ha un tracte molt més distant.

De tota manera, la biblioteca de Rubí últimament estava perdent molt perquè no hi havia silenci ni res. Però això crec que la culpa la tenen els usuaris. És horrorós, no et pots concentrar si no portes uns taps.

-Penses que hi ha hagut algú que hagi estat clau o important en el teu interès per la lectura?

Les meves amigues. Són amb les que vaig començar a llegir. I també la mania aquesta de regalar llibres em va venir per elles perquè pels Reis ens fèiem regals i n'hi havia una que sempre em regalava un llibre. M'ho he copiat una mica. Són amigues que encara tinc i que encara continuen llegint. Totes dues fan Medicina i com que estan molt ficades en l'estudi encara, la lectura és una sortida molt important per a elles.

-A l'hora de triar un llibre què és el que tens en compte, l'autor, l'editorial, si te l'han recomanat...

Generalment em miro la part del darrere, el resum. També tinc en compte l'autor. Perquè si hi ha algun autor que m'interessi, també ho tinc en compte. Hi ha aquesta noia mallorquina, la Maria de la Pau Janer, que he llegit un parell de llibres seus i quan surt alguna cosa nova també estic al cas i miro de llegir-lo. N'hi ha que m'agraden per l'autor. Per exemple de José Saramago me'n vaig llegir dos de seguits i vaig acabar una mica saturada per la manera que té d'escriure. Escriu molt seguit i em dona la sensació que no fa espais i fa un conglomerat que costa de digerir. Són llibres per llegir-los de tant en tant.

També faig cas de les recomanacions. El que no segueixo gaire són els Harry Potters, *El señor de los anillos*, que hi ha molta gent que em diu que estan superbé, però no sé però què que no m'acaben d'atreure. Els llibres de ciència-ficció no m'han interessat mai gaire. Ara estic llegint *El hòbbit* però és perquè és l'únic llibre en català que vaig trobar per casa i m'he adonat que llegeixo molt més en castellà que en català. He decidit que ho vull alternar. I m'agrada *El hòbbit* i com a científica també m'interessa encara que sigui molt més crítica.

-Hi ha gent adulta que t'aconselli llibres?

Sí hi ha un oncle meu que és molt aficionat a la lectura, va ser qui em va motivar que llegís *Los pilares de la tierra* i em va agradar molt. També hi va haver una època que vaig tenir ganes de llegir autors espanyols; un que em sembla que és de A. Gala *El manuscrito carmesí* i va ser molt dur de llegir i vaig pensar que els deixaria per més endavant. Vaig anar al museu Dalí fa poc i em va agradar molt que m'anessin explicant històries de mitologia relacionades amb les joies que tenia. I vaig pensar que la mitologia m'interessava però per a mi és difícil anar a buscar un llibre...No sé per on començar.

-Passes temporades que no llegeixes, quan estàs més saturada de feina en època d'exàmens...

Sempre abans d'anar a dormir llegeixo i també quan vaig a l'autobús. Però abans d'anar a dormir sempre llegeixo, excepte al cap de setmana si vaig a dormir tard. Quan tenia exàmens acostumava a agafar llibres més petits, d'humor,... llibres molt fàcils de llegir, no coses espesses.

-Per a què creus que et serveix la lectura?

Per distreure'm. També m'agrada per adquirir lèxic. Trobo que és una font molt important perquè si no llegeixes sempre estàs fent servir les mateixes paraules, i més jo que em moc en un món molt científic. M'agrada adquirir expressions dels llibres. I també trobo que és una bona eina per després tenir temes de conversa quan parles amb altra gent.

-Recordes alguna lectura que t'hagi impactat tant que fins i tot t'hagi fet canviar algunes coses personals?

Sí, per exemple a *El diari de Bridget Jones* hi havia coses d'aquesta noia que pensava quan el llegia "jo quan sigui gran no vull ser així, no vull donar tanta importància a aquestes coses, no vull que la meva vida només tingui sentit si tinc el noi que no sé què..." Tant el llibre com la pel·lícula em van cridar l'atenció per això. Per exemple a *Abierto tota la noche* de David Trueba l'argument és al voltant d'una família que tenen molts problemes, hi ha un fill conflictiu... Em va entristir perquè la imatge que molta gent té d'una família és una imatge feliç, meravellosa i perfecta i no sempre ho és. Em va servir per veure com jo no vull que sigui la meva família, el meu matrimoni.

-Intercanvies llibres amb altra gent i, a més, en parles?

Sí. En parlo sobretot si l'altra persona l'ha llegit, però si no també, com que expliqui una pel·lícula.

-Creus que la lectura et separa de la televisió?

No és que la lectura me'n separi, és que la televisió no m'agrada. Veus la programació que hi ha i abans prefereixo posar-me a dibuixar o a escoltar música o el que sigui.

-Fas servir internet per a alguna cosa relacionada amb la lectura?

No gaire. Bàsicament ho faig servir com a eina de treball aquí, per mirar el correu.

-O sigui que, segons m'has dit, creus que la lectura serveix per millorar l'expressió escrita i l'expressió oral?

Sí, perquè t'acostumes a veure com està escrita una paraula. Molta gent m'ha dit que acostumo a fer poques faltes d'ortografia quan escric i penso que és perquè llegeixo. Les estructures ja no ho sé perquè a mi se m'enganxa molt la manera de

parlar de la gent, ara les escrites no ho sé. Si m'agrada molt una expressió la subratllo i fins i tot l'apunto a l'agenda.

-Creus que hi ha lectures que serveixen per conèixer-te més a tu mateixa?

Sí, perquè en funció del que t'agrada llegir veus més com ets tu. Jo m'adono que sóc una persona bastant reflexiva, però també m'agraden molt els llibres còmics i em fico de ple en la situació i ric sola.

-Explica alguna cosa que et vingui de gust o que recordis respecte a la lectura.

Recordo que quan anava a l'Institut i a castellà vam fer aquest sistema de biblioteca d'aula i hi va haver un llibre que em va cridar l'atenció, era *El perfume*. Ha estat un dels llibres que més m'ha impactat de tota la vida. És un llibre que recomano a la gent. Llavors quan se l'han llegit em diuen si sóc una psicòpata... Em va agradar, no em va agradar el que fa l'home sinó que em va agradar el llibre com està escrit.

També penso que com pot ser que no s'acabin els arguments i que vagin sortint llibres nous. També em va agradar *El camino* i *Los santos inocentes*. Aquest em va encantar, després vaig veure la pel·lícula i també em va agradar.

-En general, dels llibres que es porten al cinema, amb què et quedes?

Jo el tòpic, el llibre. Amb el llibre tens molta més imaginació. Si he vist la pel·lícula i després he llegit el llibre és inevitable que vagis veient la cara de l'actor que va fer la pel·lícula i no m'encaixa ben bé. La gràcia del llibre és que tu t'imagines el que vols. Hi ha un llibre *El club Dumas* i la pel·lícula crec que era *La novena puerta* que primer vaig veure la pel·lícula i després vaig llegir el llibre i veia l'actor de la pel·lícula per tot arreu. I això no m'agrada.

També em va agradar *Manolito Gafotas*, que és un llibre que recomano, és molt divertit, fa pensar i són fàcils de llegir. No he vist la sèrie de televisió.

-Com creus que s'agafa l'hàbit de la lectura?

És difícil de dir. Si ets molt petit el pots agafar perquè t'ho inculquin a casa. Per exemple aquesta amiga meva que sempre regala llibres, va adquirir el costum de llegir a casa perquè els seus pares són professors, a casa tenen molts llibres, l'han anat motivant i ella llegeix des de molt petita. Jo crec que a l'època de l'adolescència ets molt influenciable pels amics. A mi va ser pels amics que vaig començar a llegir. Després, quan ets gran, és més difícil d'adquirir l'hàbit si no l'has tingut abans.

Crec que si tu vas a classe i et diuen "per la setmana que ve heu de llegir aquest llibre i fer aquest comentari", és clar tu ho faràs igual que faràs els problemes de física a casa. En canvi si un professor et diu per exemple "el meu fill s'ha llegit aquest llibre que és tan bo..." és probable que després et vinguin ganes de llegir perquè el professor n'ha parlat d'aquesta manera. En aquell moment el professor no parla com a professor. Pensa que el que et fan fer per obligació et fa pal, en canvi si t'ho deixen anar així però sense obligar-hi..."

Hi ha el cas de la meva germana que té quatre anys menys que jo i també llegeix molt. Ella és de llegir llibres de l'S. King, és molt diferent de mi, li agraden gèneres diferents. No ens avenim ni en llibres ni en pel·lícules. A mi m'agraden els drames i les coses profundes i a ella l'avorreixen moltíssim.

Número 5

ENTREVISTA A LA VERÒNICA

24 de febrer a les 18,30 h

La Verònica té vint-i-quatre anys i en fa sis que va acabar tercer de BUP a l'Institut. Quan va acabar se'n va anar a fer Formació Professional de Segon Grau, la branca administrativa, i en dos anys va treure el títol perquè li van convalidar moltes assignatures. Es va posar a treballar en una empresa de manteniment de piscines com a administrativa i actualment estudia Relacions Laborals a la Universitat Autònoma. Té poc temps per dedicar-se als estudis, però ho va fent de mica en mica. Vol el títol per poder millorar de feina. Té contracte indefinit i és casada de fa poc temps. El seu marit no té el certificat d'estudis primaris, però té també feina fixa.

-Recordes algunes lectures de l'època de l'Institut que t'agradessin?

Sí, de català recordo el llibre *Còmplice* que l'he llegit tres vegades perquè el trobava molt bo, *Hem nedat a l'estany amb lluna plena*. De castellà recordo *Durmiendo con su enemigo*, que és un bon totxo, i del qual també vaig veure la pel·lícula. També recordo *Tirant lo Blanc* i no em va agradar gaire.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes alguns llibres que t'agradessin?

De petita havia llegit molts llibres de "El barco de vapor" tant de català com de castellà. A l'escola ens feien llegir molt.

-De petita, a casa t'explicaven contes els teus pares abans d'anar a dormir?

Sí, cada nit. Sempre eren els mateixos, els dels porcs, "La caperucita" i tot això. Abans d'anar a dormir ja era com una rutina. En repetíem molts perquè al final ja no sabia ni més contes per explicar-me, la meva mare. Recordo que vam anar de vacances a Sevilla un any i jo ja tenia deu o onze anys i la mare encara ens en llegia. Allà hi havia noies més grans que nosaltres i els seus pares no els explicaven contes i amb els contes que jo sabia de memòria i elles no sabien i es quedaven al·lucínades.

-A la teva família, per tant, els devia agradar que tu llegissis...

Sí perquè la meva mare també llegia molt. De fet va haver de deixar els estudis i no va poder acabar el batxillerat, feia francès i ho va haver de deixar. Ella tenia un munt de llibres.

-Veuen la lectura com un fet utilitari o també com a plaer?

Sí, tant ho valoraven bé si era una lectura de l'escola o de l'Institut com si era una lectura triada pel nostre compte. És una cosa que et serveix per aprendre, per aprendre vocabulari, per expressar-te més bé o el que sigui.

-Què t'agradava i què no de les lectures que us posàvem a l'Institut.

Hi havia lectures que no m'agradaven i llavors era un esforç molt gran haver de llegir-les i es feien eternes. Però si era un llibre que t'agradava i encara que n'haguessis de fer un treball després, l'agafaves amb ganes.

-El fet que haguéssiu de fer un comentari crític, un treball, etc., en acabar la lectura, com ho valoreu ara?

Serveix per treure unes conclusions d'un llibre, per saber si has entès bé la lectura. I et serveix per altres lectures, tant si és de dret com d'economia, per resumir un tema, per treure les idees més importants; et serveix molt per als estudis superiors.

-A primer i a segon llegíeu més llibres de novel·la juvenil i més endavant, a tercer, llibres de literatura clàssics. Recordes aquest canvi, et va ser difícil?

Sí perquè el vocabulari és una mica més complex. Però no recordo que em costés, no recordo cap dificultat especial.

-Trobes que els nois llegeixen menys que les noies?

Jo penso que menys. Si més no els que jo conec, des del meu marit que no llegeix gens. Li vaig donar un llibre de contes de terror, d'E.A. Poe, i se'n va llegir la meitat, només els que li agradaven. Va llegir *Hem nedat a l'estany amb lluna plena* com jo; però s'avorreix més i com que treballa no en té ganes.

De fet jo ara tampoc no llegeixo, només llegeixo el que haig d'estudiar. Abans d'anar a dormir si llegeixo alguna cosa és de la universitat. Ell es va comprar un llibre per deixar de fumar i no se'l llegeix. Com que el llibre diu que tens temps de deixar de fumar fins que te l'acabis doncs s'ho agafa amb una calma...

Penso que, en general, els nois llegeixen menys, si més no els que conec.

-Es deia fins i tot que un noi que llegia era una mica efeminat...

No, penso que no, penso que no té res a veure.

-Quan pots llegir, quina mena de lectures t'agraden?

A mi m'agraden tots els gèneres, des de poemes que vaig llegint, novel·les d'aventures –que m'agraden molt-, de romàntiques, depèn. Hi ha *Primer amor* que no val res, en canvi *Durmiendo com su enemigo*, sí. Llegeixo bàsicament novel·la.

-Pel fet que tu llegeixis, la teva parella no se'n sent molesta?

No perquè ell es posa a mirar la tele o a l'ordinador.

-Vas a la biblioteca algunes vegades a buscar llibres?

No, no hi vaig mai. Hi he anat poques vegades. No m'agrada gaire d'anar a la biblioteca. Hi ha gent que hi va a estudiar però jo prefereixo estudiar a casa. A més, a mi m'agrada estudiar a la nit. I a la biblioteca no m'agrada d'anar a buscar llibres perquè quan finalment has trobat el que vols el tenen deixat, o si te'l deixen després

l'has de retornar. Ara si hi vaig a la universitat, faig fotocòpies del que m'interessa i ja està.

-Penses que hi ha hagut algú que hagi estat clau o molt important en el fet que agafessis interès per la lectura?

Jo és que des de petita, a l'escola on anava, ens feien llegir molt. Era el Liceo. També havíem d'escriure i escriure molt. Per treure una bona nota havies d'escriure quatre o cinc fulls fent servir metàfores, amb el lèxic molt treballat. Per tenir una bona nota ens exigien moltíssim. Per tant, l'escola ha estat molt important perquè ens van fer llegir molt, i parlar en francès quan tocava l'assignatura. Donaven molta importància a la llengua oral. I ens feien llegir molt. No totes les escoles són igual; és important que t'exigeixin.

-Recordes algun mestre o mestra en concret de l'escola que et fes venir ganes de llegir?

És que quan anava a l'escola m'agradava molt i estava tot el dia estudiant. Tenia amics que hi estaven obligats i no els agradava. Però com que a mi ja m'agradava, no hi patia. Després, a l'Institut ja va ser diferent; ja vaig canviar. No estava tan motivada com a l'escola.

-Si has de triar un llibre, com ho fas, en què et bases?

Pel gènere. M'agrada que sigui d'intriga, d'aventura o un drama. Si és un drama lleigeixo una mica de què va i si veig que no em pot interessar no l'agafo.

També faig cas de llibres que m'hagin recomanat si sé que la persona que me'l recomana lleigeix. Si per exemple a la classe d'economia ens diuen "aquest llibre és molt bo" i llavors penso que ho deu ser perquè ho diu una persona que està acostumada a llegir. La meva sogra lleigeix moltíssim; bé ara menys perquè té una néta i l'ha de cuidar, però si pot, lleigeix moltíssim. Em parla dels llibres que lleigeix i me'n vol donar per llegir. Però a mi els llibres que més m'han agradat són en català i ella en català no hi lleigeix i no en té. I els que ella em recomana són de mil pàgines i jo no tinc temps. Ha llegit *El silencio de los corderos* i llibres d'aquest tipus.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com has continuat la teva experiència lectora?

He llegit poc per culpa de la feina. Però sí, a vegades vaig a la llibreria a veure què hi ha i vaig sempre a buscar el mateix gènere, l'aventura. Tampoc no em regalen llibres perquè saben que no tinc temps, però jo sí que en regalo.

-Per a què creus que serveix la lectura?

Per tenir més vocabulari, per saber expressar-te millor en una llengua. Perquè encara que sigui un tema d'aventura, vas agafant vocabulari i et permet expressar-te millor. De tota manera quan has sortit de l'Institut cada vegada et costa més i si a més ho vols fer en una llengua que no parles habitualment doncs no tens la fluïdesa de la persona que parla sempre aquesta llengua. Crec que serveix per tenir vocabulari i per expressar-te millor. Si deixes de llegir quan surts d'escola als catorze anys, crec que tot el que has après s'oblida. Jo no tinc el mateix vocabulari de francès, de català i

d'anglès ara que quan vaig sortir de l'escola. La meua llengua habitual és el castellà i encara que parli el català faig moltes errades.

També segons quins llibres et permeten tenir més opinió, a més del vocabulari.

-Recordes alguna lectura que t'impactés d'una manera especial o que t'hagués fet canviar alguna cosa de la teua vida?

L'últim llibre que vaig llegir i que em va impactar va ser d'economia, sobre el tema de la globalització, tema que jo no m'havia plantejat mai. També m'ha interessat el tema del desenvolupament, de la ciència, del fet que l'economia està relacionada amb tot. O la comunicació, que et fan pensar el que volen.

-Els llibres que llegeixes, els intercanvies amb algú o en parles?

Abans a l'Institut sí, ara ja no. En parlo amb la meua sogra. Les persones que surten amb mi treballen i no tenen temps de llegir.

-La lectura et separa de la televisió o la televisió et pren temps de lectura?

Quan arribo a casa, abans de posar-me a llegir veig la televisió, que és més fàcil. Ara, si tingués temps faria de tot, veure la televisió i llegir. Quan arribes cansada vas fent zapping i busques alguna cosa que t'entretengui i després de tot el dia d'estar amb papers, el que menys ganes tens de fer és precisament agafar papers.

-A través d'internet busques informació de llibres?

No.

-Penses que la lectura et serveix més per conèixer-te a tu mateixa?

No. És un entreteniment

Número 6

ENTREVISTA AL JOSE 26 de febrer a les 16,30 h

El Jose té vint-i-sis anys i en fa vuit que va acabar a l'Institut. Després de COU va estudiar Filosofia i ha acabat ara. Va fer fa dos anys el programa Erasmus i es va estar a York, Anglaterra. Li agrada molt la filosofia i tot i que veu que és difícil trobar feina d'aquesta especialitat, no pensa desanimar-se, i encara que s'hagi d'esperar molt temps, ho vol acabar fent. Ha compaginat sempre la feina amb l'estudi, tot treballant set i vuit hores i després estudiant. Els seus pares són treballadors i la mare es dedica a la neteja. Sempre han valorat molt els estudis dels seus fills i estan orgullosos del fet que tots quatre que tenen hagin estudiat.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat de l'època del'Institut?

Un llibre que em va agradar molt és *Cinco horas con Mario*. Va estar molt bé, no l'he tornat a agafar, però en tinc molt bon record. També em va agradar *El árbol de la ciencia* de Pío Baroja. Era una mica difícil perquè tenia una part filosòfica. A primer o a segon ens vàreu fer llegir *Rebeldes*, que també em va agradar. Ens vas fer llegir un llibre que el títol era el nom d'una noia i no recordo el nom, era com una biografia. També em va agradar.

-I d'abans de l'Institut, de quan eres més petit, de l'escola, recordes alguns llibres?

Jo de petit llegia tebeos i coses d'aquestes. I a l'escola no ens feien llegir gaire. Crec que en tota l'EGB no en vam llegir cap. I mirat des de la distància també penso que a l'Institut ens feien llegir poc. Potser a tercer i a COU més amb la literatura; vam llegir *Tristany i Isolda* amb el Ramon a tercer i a COU no vaig fer literatura catalana perquè vaig fer Història de l'art, Història del Món Contemporani i Literatura Espanyola. Ara em ve al cap un altre llibre que em sembla que el vaig llegir a segon de BUP a l'assignatura de llatí i es deia *Locos egregios*. El vaig llegir durant un cap de setmana perquè va ser com una mena de càstig i hi surten deu o quinze personatges molt famosos com Hitler, Juana la Loca... Aquell llibre en aquell moment no em vaig assabentar de res i penso que ara en trauria més coses.

-A casa teva, de petit, els teus pares o avis t'explicaven contes o històries abans d'anar a dormir?

A casa meva de contes quan era petit suposo que sí que me n'explicaven, però així abans d'anar a dormir no ho recordo i els meus avis no vivien a casa.

-El fet que tu llegissis a casa teva, els agradava o hi posaven pegues...

No, els meus pares sempre els ha agradat que llegíssim i sempre han volgut que estudiéssim. Si en algun moment hem tingut algun dubte de cara a continuar o no

els estudis, sempre ens han animat perquè continuéssim. Ells tampoc no saben si llegim llibres d'entreteniment o llibres que hem de llegir per als estudis. De tota manera quan era petit i deia a la meua mare els llibres que havíem de llegir sempre em donava els diners de seguida per comprar-los; per estudiar, el que fos.

-Veien la lectura com un instrument útil o també de plaer?

Els no han anat a col·legi com nosaltres fent BUP, COU i universitat, els meus pares són immigrants i han treballat des del catorze anys i només van fer l'educació bàsica i llegeixen molt poc. El meu pare llegeix el diari, al cap de setmana sempre i als altres dies quan pot, també. Per casa sempre volta algun diari. Ells deuen pensar que la lectura t'ensenya molt, que aprens coses, que també pot servir d'entreteniment perquè hi ha molts tipus de lectures, hi ha un ventall molt ampli. Depèn del que a tu t'agradi ... Si t'agrada llegir novel·les de ciència-ficció o policíiques, etc. També aprens coses, vocabulari, gramàtica, informació diversa, coses que t'expliquen de l'espai, del temps de com vivien, de l'època que està situat el llibre. Sempre treus alguna cosa del llibre. Però ells com que tampoc no s'hi ha pogut ficar tant potser sí que pensen que hi ha llibres que són un entreteniment, però ho valoren igualment. Mai no m'han dit "què fas llegint?".

-Què t'agradava i què no de les lectures de l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valoren ara el fet d'haver de fer anàlisis, comentaris crítics, etc?

A mi personalment m'ha servit. Però aquesta valoració la faig des d'ara; en aquell moment ... Jo, com que he fet Filosofia i la filosofia és interpretació pura... Si agafes un llibre de Plató, per exemple, a la universitat, com aquí, et posen un text i n'has de fer un comentari. Per fer això cal una tècnica i un estudi i el que havia fet aquí a l'Institut em va anar molt bé per als primers cursos. A la universitat a primer curs ens van ensenyar, sense pressupòsits i començant des de zero, a fer comentaris de text. Però bé, jo ja en tenia nocions. Em va anar molt bé per literatura, per filosofia... Penso que el comentari de text és una cosa que s'hauria de fomentar més i penso que als alumnes de secundària els costa molt. A mi em costava molt de treure idees d'un text de filosofia a tercer de BUP i també a COU em costava moltíssim. És clar, també teníem un nivell de capacitat d'abstracció força baix.

-A primer i a segon de BUP posàvem més novel·les juvenils i en canvi a tercer i COU normalment eren obres literàries de caràcter obligatori. Què en penses? Va costar, aquest canvi?

No recordo que em costés especialment. Recordo que vaig llegir *Don Juan Tenorio*, que és un clàssic, i no recordo que em costés d'entendre. Suposo que si et fan llegir *El Quijote* que vaig llegir durant la carrera perquè vaig fer un treball molt maco, que a mi em va agradar molt, i que em va proposar de fer-lo un professor i que consistia a relacionar Plató i *El Quijote* doncs és un llibre que s'entén bé però cal voluntat i hi ha coses que a setze anys no les veus. No recordo aquest salt que dius.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies? Has vist alguna vegada que ridiculitzessin un noi pel fet que fos molt lector?

Potser sí que sempre hi ha algú a la classe que el veus com el típic "empollón" i fa coses que tu no fas. Perquè si tu sempre jugues a pilota o fent el burro és lògic que

una persona així la vegis com un tipus rar. Jo, sincerament, era més dels altres, dels que estaven tot el dia darrere la pilota que no pas dels que llegien. Segurament que fèiem comentaris negatius perquè quan ets adolescent ets una miqueta cruel amb els teus companys, si n'hi ha un que està una miqueta gras... Suposo que fèiem comentaris d'aquest tipus que no tenen cap tipus de maldat, és simplement això, l'edat. Però no recordo que ens figuéssim amb un noi pel fet que llegís. I penso que el fet de ser lector més que ser noi o noia depèn de la persona. Creus que depèn del sexe? Penso que llegir implica un esforç i veure la tele no n'implica cap. Avui dia no regalaràs un llibre a un noi de catorze anys, li regalaràs un videojoc. Abans nosaltres sortíem al carrer a jugar i ara estan a casa. I per què hi ha tanta obsessió? Perquè sempre estan asseguts a casa. Jo sempre he estat molt prim perquè m'estava movent tot el dia.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment, a part de les de filosofia, quin gènere tries?

Doncs si no llegeixo filosofia, la veritat és que sóc una miqueta monotemàtic. La xicota que surt amb mi estudia Psicologia i l'hi agrada molt de llegir, suposo que de petita ja llegia bastant més que jo, i ha llegit moltes novel·les i sempre m'està dient "per què no llegeixes una novel·la?" i fins i tot m'ha donat llibres com *El perfum*, *El metge* que l'hi van agradar molt i jo reconec que estic potser massa ficat en la filosofia. Però de tant en tant sí que llegeixo. No fa gaire vaig llegir una novel·la de J. Kerouac *En el camino* i em va agradar molt, però no tinc una continuïtat. De tota manera si llegeixes Nietzsche també llegeixes literatura perquè escriu molt bé i si llegeixes Plató, també. Ara si agafes Kant amb *Crítica de la raó pura*, ja no hi ha literatura. Veig que llegir novel·les no requereix l'esforç que has de posar en un text de filosofia, que t'hi has de concentrar molt i a mi llegir deu pàgines de filosofia és un esforç multiplicat per cinc respecte una novel·la.

-Vas a la biblioteca a buscar llibres o no? I a la d'aquí de Rubí?

Sí. A la d'aquí a Rubí no tant. Vaig a la de la universitat que està molt millor perquè hi ha totes les matèries de totes les especialitats. Si algun cop he necessitat agafar un llibre i a la biblioteca de l'Autònoma estaven exhaurits llavors venia a veure si hi havia un exemplar aquí. Aquí hi ha una mica que tot. I hi ha una secció de filosofia que per ser una biblioteca de poble, no està malament.

-I la relació amb els o les bibliotecàries?

Home jo quan era adolescent sí que venia aquí a veure vídeos, a escoltar música, a agafar algun CD, a fer deures... Hi havia la responsable que sempre ens renyava i no sé si això va fer que deixés d'anar-hi.

-Penses que hi ha hagut alguna persona que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura?

Jo el que tinc clar és que hi ha hagut persones clau perquè jo agafes interès per la filosofia i això inevitablement porta a la lectura. Hi ha un professor de la universitat que he fet quatre assignatures amb ell, es diu Víctor Gómez i per a mi és un dels millors professors que he tingut mai; és un professor que podries estar-lo escoltant deu hores seguides i no te'n cansaries. És una font. És filòsof, és matemàtic, és físic, és una passada.

I d'abans quan em preparava per la selectivitat hi havia una professora que em sembla que es deia Marga o Elena que em va fer agafar interès per la literatura: Juan Ramón Jiménez... els autors de la Generació del 27. Penso que a COU aquests professors sí que em van donar una empenta. Però sobretot ha estat a la universitat. Recordo que el professor de Física d'aquí ens deia que normalment a COU els alumnes floreixen o els passa el contrari i penso que jo a COU vaig florir. A la universitat cada vegada m'ha anat millor. Suposo que a l'Institut com que era adolescent tenia molts altres interessos, l'esport, els amics, amunt i avall... No m'implicava com m'implico ara. Ara m'hi implico perquè ho visc perquè si estic llegint alguna cosa i arriba un punt que tinc una comprensió, tinc un sentiment, tinc una experiència estètica amb la filosofia i suposo que això és el que ha fet que pensi que d'aquí poc, potser l'octubre començaré el doctorat.

-Quan tries un llibre, tornant això, en què et bases?

Llegeixo un llibre si em recomanen que llegeixi. A vegades també la curiositat em porta a buscar i llegir els resum que porta i partir d'aquí llegir-los. A partir d'un llibre em porta a un altre, per les referències que un autor fa d'un altre. A la filosofia passa molt això. Hi ha molt pocs autors que només tinguin un llibre. Jo quan vaig fer Plató aquí a l'Institut i potser ens van fer llegir alguna cosa de *El banquet* això et porta a llegir *La República*. Per tant un llibre te'n porta un altre o que sense cap tipus d'informació agafis un llibre o que un amic o un professor conegut et recomani un llibre i com que et mereix confiança, el llegeixis.

-Per a què creus que serveix la lectura?

La lectura crec que serveix per moltes coses. Personalment penso que la lectura enriqueix molt la persona. Penso que quan parles amb una persona que llegeix i amb una altra que no ho fa hi ha una gran diferència. És una manera de tenir cultura. La lectura et pot aportar moltíssimes coses. Suposo que totes les coses que tu busquis la lectura te les dóna. Jo cada cop valoro més la lectura i cada cop m'agrada més llegir i penso que cada cop sóc més bon lector. Jo la lectura l'he anat descobrint de mica en mica; quan era adolescent no estava per la lectura, sincerament. Ho feia perquè m'hi obligaven i perquè ho havia de fer, però no havia descobert per mi mateix aquest sentiment i aquesta manera d'agafar els llibres que tinc ara. Si estic al tren, si me'n vaig a dormir, si tinc una estoneta, si entre classe i classe tenia una hora anava a la biblioteca i llegia algun fragment, algun dossier que tenia pendent, el diari, qualsevol cosa. Com que la lectura és tan variada i hi ha tants tipus de lectura que és difícil que hi hagi persones que no els agradi llegir. Hi ha d'haver alguna cosa per a tothom.

Penso que tota la lectura t'aporta alguna cosa, els Harry Potter, S.King,... depèn del que tu hi busquis. Si per la teva formació no necessites llegir llibres especialitzats doncs pots trobar novel·les de ciència-ficció...Hi pot trobar una televisió molt més potent i interessant. Si un nen als quatre o cinc anys llegeix un conte on hi ha dibuixos i també paraules així de grosses, al cap i a la fi són paraules i nosaltres designem la realitat mitjançant paraules. Tota lectura et dóna alguna cosa.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis a la vida, d'actitud o del que sigui?

No estic gaire segur si he canviat alguna cosa a la meua vida a partir d'una lectura. Estic segur que he canviat algunes idees i formes de pensar a partir de pensaments d'autors que he llegit. Suposo que m'han influït. Si per exemple estic llegint Nietzsche, que m'agrada molt i que és molt vitalista, hi ha coses que penso diferent... Penso que tot això m'influencia i que potser algun dia desemboca en una actitud diferent... Però tampoc puc dir o no sé si hi ha algú que m'hagi marcat tant. Crec que és més una evolució continuada.

-Els llibres que llegeixes, els intercanvies o en parles amb altra gent?

Sí que els intercanvio, sobretot amb els amics de sempre. És clar amb els amics de la universitat es dona molt perquè si no en parlo jo en parlen ells. Xerrades i cafès, molts.

-Crees que la lectura et separa de la televisió o la televisió et separa de la lectura?

Jo, la televisió fa anys i anys que m'hi he desacostumat. Va ser quan vaig sortir de l'Institut i en anar a començar a la universitat i com que sempre he treballat... A primer treballava vuit hores fins a les onze del vespre i al matí anava a la universitat. Me n'anava de casa a dos quarts de nou i tornava a les onze. Llavors vaig perdre l'hàbit i el vici de la televisió. I ara em miro alguna pel·lícula, algun programa, un telediari... Cada cop estic més en contra de la televisió i perquè la programació que hi ha és una programació que no diu res. És una televisió per una gent molt "ramat".

-Internet, no la fas servir com a mitjà d'informació sobre lectures?

Bé, algun cop. El tinc a la meua habitació, molt a l'abast. No sóc un internauta, però de tant en tant com que m'agrada molt la música doncs sí que miro coses. Quan vaig estar a Anglaterra fent l'Erasmus l'utilitzava més que aquí perquè recordo que el primer minit treball que vaig haver de fer allà era parlar sobre l'"split infinitis" –vol dir trencar- i me n'anava a internet i trobava coses i em feia més fàcil la feina. Però no sóc massa d'internet. Jo sóc de llibres. Si necessito el diccionari vaig a buscar el llibre, no l'electrònic.

-Crees que la lectura serveix per millorar l'expressió escrita i oral?

Moltíssim Crec que és bàsic, fonamental. Quan més llegeix una persona més capacitat d'expressió, més vocabulari, menys faltes d'ortografia, la manera de construir les frases. Per tot això, la lectura és pràcticament el millor.

-Vols explicar alguna cosa que et vingui de gust o algun record sobre la lectura?

Jo he tingut moltes sensacions i experiències maques amb diferents llibres. Coses que mai havia pensat per mi mateix i a partir d'aquell llibre s'obre com una finestra i m'ha portat a llocs que m'han sorprès a mi mateix, fins i tot. Són coses que si no t'hi figures ... Filosòficament, quan vaig agafar la *Crítica de la raó pura* i vaig començar a llegir sobre el temps i l'espai i el comparava amb la noció de temps i espai que havia tingut sempre, me'n feia creus... Experiències d'aquestes que són molt

serioses i que penso que s'ha d'anar una mica en compte i que potser ens precipitem amb el pensament.

Però bé, penso que la lectura en general, qualsevol mena de lectura, allò que a cadascú li agradi... Jo és que no recomanaria cap llibre, diria que cadascú llegeixi el que li agradi.

-Si fossis professor faries això?

Si fos professor ja seria diferent perquè seria professor d'una matèria i hauria de formar una gent en aquesta matèria i hauria de recomanar un llibre. Per exemple si jo sóc professor intentaria recomanar un llibre que es diu *El nacimiento de la filosofía* de G. Colli que és un llibret que quaranta, cinquanta, seixanta pàgines i és molt maco. Penso que també en aquestes edats els llibres primets no t'espanten tant; en canvi si tens un llibre per llegir de tres-centes cinquanta pàgines ja abans de començar s'ofeguen. Aquest llibre sí que el recomanaria als alumnes per començar a explicar una mica el "logos". Aquest llibre va ser un dels primers que vaig llegir a la carrera i em va fascinar, em va agradar moltíssim.

Número 7

ENTREVISTA A LA MARTA

26 de febrer a les 17,30 h

La Marta té vint-i-tres anys i ha acabat Psicologia aquest curs passat. Fa quatre anys que va deixar l'Institut. Ara es vol especialitzar en Psicologia Clínica i espera poder obtenir una plaça en algun hospital de Barcelona. De moment no treballa i alterna la convivència entre els seus pares i germà i la seva parella, que és metge endocrí i té feina estable.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat de l'època de l'Institut?

Si t'he de dir la veritat, recordo més les de COU que les de la resta de cursos. Sí, sobretot recordo les de COU perquè en Ramon les feia treballar tant que al final te les aprenies. Totes les que va fer aquell any de Literatura Catalana les recordo. I són lectures que si jo les hagués llegit per lliure potser no m'haguessin agradat, però tan ben treballades com les vam fer a classe em van acabar agradant molt. Jo tinc poca memòria, potser d'aquí una estona em sortiran. Els llibres de poemes que hi havia no em van agradar gaire; de Martí i Pol era tan clar que em sortien uns comentaris horribles. De narrativa aquell any hi havia *Solitud*, que va estar bé. I el que em va agradar molt va ser *Mirall trencat*. Dóna molt joc per fer comentaris.

-I de petita, de l'escola, recordes algunes lectures?

A l'escola llegia sempre literatura fantàstica i coses així. Recordo que el primer llibre que vaig llegir de petita era un llibre que hi havia a la biblioteca de l'escola i que no agafava ningú perquè tenia quatre-centes pàgines, era *La història interminable*. A mi em va cridar l'atenció, així de colorines, molt llarg, a mi m'agradaven els llibres llargs. Em va agradar molt i em vaig fer fan del gènere. Després vaig començar a llegir Tolkien i vaig anar canviant de gustos amb el pas del temps.

-De petita a casa teva t'explicaven contes?

I tant! Imprescindible. Una mama d'aquestes autèntiques. "Mama el conte!", "avui també?" "Sí, sí...". Cada dia. Érem molt grans i encara ens n'explicava. La mare ens explicava contes que s'inventava, molt macos, molt clàssics, propis de la seva època i la meua àvia, que és molt religiosa, ens explicava història sagrada amb molta passió. Semblava que estiguéssim veient pel·lícules de romans per la tele.

-El fet que tu llegeixis a casa teva no els ha molestat mai, tant si eren llibres de ficció com textos de l'ensenyament...

No, no. Els han semblat bé qualsevol mena de llibres. Només de vegades es ficaven una mica amb mi perquè deien que tenia l'habitació tota desendregada, la casa de qualsevol manera i jo llegint... "Nena deixa de llegir i fes alguna cosa, perquè tu

llegeixes igualment i també has de fer les coses". Però bé, em regalaven llibres sempre. De fet, ho han valorat sempre molt.

-De l'Institut què és el que t'agradava? I no de les lectures? El fet d'haver de fer comentaris de textos, de fer comentaris crítics...

A mi m'agradava molt. I ara ho valoro positivament; crec que m'ha servit. Vam agafar molt bon nivell. De lliure elecció, a quart de carrera vaig agafar una assignatura de literatura que em feia la impressió que no arribava ni a la sola de la sabata del que fèiem a COU. Sense fer ni un sol treball, sense fer ni un examen, només llegint els llibres i sense ampliar bibliografia vaig treure un excel·lent. Crec que amb els comentaris de text vam agafar molt bon nivell. I penso que sempre serveix, tot i que per la carrera de Psicologia no perquè tot són exàmens tipus test i no cal saber redactar. Però serveix per seleccionar informació, saber redactar, saber endreçar les coses... Et serveix en molts aspectes de la vida. Ho valoro molt bé.

-Recordes que a primer i a segon de BUP fèiem llegir llibres de novel·la juvenil i a tercer i a COU llibres d'obres literàries clàssiques, com vas viure aquest canvi?

No ho recordo. Només sé que recordo amb més "carinyo" les de tercer i COU que no pas les altres. Em van passar molt desapercebudes, no ho recordo; bé, recordo alguna novel·la policíaca, alguna cosa que tinc en algun racó de casa. Em faig una biblioteca; ara que ens hem comprat un pis les tinc totes allà posades.

-Penses que els nois són igual de lectors que les noies?

Depèn dels nois. És curios. Jo és que tinc exemples molt controvertits: des de l'Enric –el meu germà- que no llegia gens fins l'Isma que llegeix tant o més que jo. Penso que actualment sí que llegeixen més les noies, com també són les que estudien més... Fixa't en la proporció de nois i noies que arriben a la selectivitat. Hi ha moltes més noies, però no sabria dir quina n'és la causa. De llegir també llegeixen més les noies. No sé, potser abans no es notava tant perquè al meu curs tots els que vam acabar anàvem a selectivitat, tant nois com noies, i no com ara que n'hi van tan pocs. No sé si amb l'ESO i això hi ha un punt d'inflexió que als nois els ha estat més difícil d'adaptar-s'hi.

-Abans es deia a vegades que els nois que llegien eren una mica efeminats...

No, jo no ho he sentit això.

-I ara, quina mena de lectures llegeixes?

Ara vaig descobrint autors. De poemes en llegeixo molts menys perquè això sí que necessites una guia externa, que t'orienti o que t'ajudi a entendre'ls perquè si no et resulten molt espessos. I això sí que ho he deixat. Si fes alguna cosa de literatura m'agradaria, però com que no en faig... Llavors llegeixo novel·les, sobretot. I funciono per autors. Per exemple ara llegeixo molt Saramago. També he anat redescobrint autors que abans no m'agradaven. Per exemple a Lorca jo li tenia molta mania a l'època de l'Institut i després m'ha acabat agradant. O García Márquez tampoc no m'agradava i ara m'agrada molt. Més antigament vaig llegir Mendoza, vaig llegir moltes novel·les seves i ja l'he exhaurit. És clar, se' t van exhaurint. També m'agrada Manuel

Rivas, que va fer això del *Llapis del fuster*. També vaig llegir *El déu de les coses petites*, que em va agradar molt perquè tenia un estil molt especial.

-Vas a la biblioteca a buscar llibres?

De vegades, però reconec que me'ls compro. Sóc addicte a anar-me'n a les llibreries i mirar-m'ho tot perquè si després el lleigeixo i m'agrada em fa ràbia no tenir-lo. Sóc fetitxista i me'ls compro i per tant m'estalvio un viatge i no vaig a la biblioteca. A vegades hi vaig a buscar llibres que no trobo. Per exemple vaig venir aquí a buscar uns poemes de V. Andrés Estellés que em sonava el nom, d'en Ramon precisament, de les seves bibliografies, doncs no els trobava enlloc excepte aquí. Els he tornat i els he buscat per comprar-los i no els he trobat enlloc. Jo m'estimo molt més comprar els llibres i m'agrada molt tenir-los.

-I la relació que hi ha amb els o les bibliotecàries?

Sí, és bona, em faciliten les coses. Són molt amables, menys amb els nens petits, s'ha de reconèixer. Però és clar, els nens criden, ells s'emprenyen. "No heu d'estar en aquesta sala, és per als adults, no toqueu això!" . No deixen tocar segons quins llibres. L'Isma sempre diu que no li deixaven tocar la història de l'art i ell s'ofenia. Però quan creixes són la mar d'amables i t'ho faciliten tot, et busquen el que els demanes.

-Penses que hi ha hagut algú que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura?

He de reconèixer que sempre he tingut moltes facilitats externes. A l'escola, per exemple, sempre anàvem a la biblioteca tots els divendres i era obligatori agafar un llibre i després comentar-lo a la classe i podies triar. Sempre he tingut moltes facilitats. A l'Institut igual. Més que les persones penso que han estat les institucions.

-Quan has de triar un llibre, en què et bases?

Hi ha gèneres que m'agraden i altres que no. En general, tot el que són best-sellers i gèneres d'aquest estil no m'agraden. Sobretot valoro molt l'estil, que estigui ben escrit. Si és un estil molt planer, que comença i té un final molt previsible, com els de King, són idèntics, és que em ratllen, no puc. Llavors hi ha autors que tenen un cert to característic i em criden l'atenció. Els vaig descobrir, per casualitat, perquè me'ls regalen i si hi ha algun autor que m'agrada n'agafo més i si no, plego.

-Així, des de l'època de l'Institut, com ha continuat la teva experiència lectora? T'has guiat per les recomanacions?

Més aviat faig turisme per llibreries. Em lleigeixo les novetats, però les novetats valen tres mil peles i llavors m'espero que surti l'edició de butxaca i me les compro. Repasso totes les edicions de butxaca, me'ls vaig comprant i els vaig llegint. A vegades et trobes una mica perduda. Ara últimament vaig comprant el diari tots els diumenges i em miro les novetats que surten, encara que no sempre en faig cas perquè fan recomanacions molt àmplies i tampoc no saps a què agafar-te. M'agradaria poder tenir un recomanador de qui em pogués fiar.

-Per a què creus que serveix la lectura?

La lectura serveix per moltes coses. Com a distracció és evident; també és una manera d'accedir a la informació i quan més la domines en el sentit que sigui, més et permet interpretar qualsevol àmbit d'informació que t'arriba, des de com llegir correctament un diari, què m'està dient aquest, m'enganya, com saber llegir un telediari o interpretar un contracte de feina... Llegir i saber llegir entre línies és un exercici que et serveix per a tots els àmbits de la vida. La informació t'arriba gairebé sempre escrita, sigui en el mitjà que sigui. A través de llibres menys, però t'arriba de forma escrita.

-Recordes alguna lectura que t'hagi impactat tant que t'hagi pogut aportar canvis en la teva actitud o manera de ser?

Ara no em ve al cap.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

Home, sobretot amb l'Isma perquè és amb qui tinc més contacte. Quan llegeix un llibre me n'explica la meitat i després ens el canviem. No tenim molts punts de contacte, però alguns sí. Amb qui coincideixo sí que ens els anem intercanviant. Els meus pares no llegeixen mai. Amb altres amics, en canvi, tampoc no en parlo. Alguns llegeixen gèneres molt diferents. Amb el Víctor que és amb qui tinc contacte, només llegeix assaig, coses d'aquest estil que a mi se m'escapen una mica. Jo llegeixo novel·les i això em semblen bajanades.

-La lectura et separa de la televisió?

No la miro gaire la televisió. Miro programes com el Chin Chan que me l'empasso cada tarda o el telediari, però és que no val la pena. Els programes de la M. Teresa Campos, els programes de "marujas" de la tarda, allò de "yo estoy gorda pero antes no lo estaba". És que no et pots agafar enlloc, cada cop menys. Tampoc no hi ha cap programa que et recomani llibres, ni que en parli.

-A través d'internet, llegeixes novetats o no fas servir aquesta via d'informació?

És que internet no el tinc a casa i l'accés el tinc molt difícil. El dia que en tingui segurament que sí que el faré servir, suposo. Crec que pot servir com a font d'informació de llibres.

-Creus que serveix la lectura per millorar l'expressió escrita i l'oral?

No sé si em serveix, però segur que m'ha servit. De fet, per la qüestió de l'ortografia més que aprendre'm les normes, em queda per memòria visual, per aprendre vocabulari nou, expressions correctes gramaticalment... Els estils dels llibres a vegades et queden enganxats i gràcies al fet que els tens després et faciliten l'escriptura. Tot sigui dit que la pèrdua de pràctica és dolenta. En tota la carrera no he escrit res de bo, fa molt de temps que ningú no em corregeix un text. I de cop tinc els dubtes més idiotes "com puc dubtar d'això si abans ho havia sabut". Totes les coses que havies après fins a COU després ho perds irremeiablement. El cas de la dièresi, per exemple, que la vaig arribar a entendre, les regles d'estalvi... No recordo res i dubto contínuament. La lectura em serveix molt per escriure bé els pronoms febles. No em

vaig arribar a aprendre la normativa i com que col.loquialment ningú no els diu bé, doncs si no has llegit molts llibres els fas malament.

-Tens algun record d'alguna lectura, d'algun llibre que t'hagi servit per conèixer-te una mica més, algun record que et vingui de gust explicar?

Crec que em conec més a mi mateixa a través de la vida diària, del dia a dia, del què he fet i per què. Amb les lectures no ho sé. Enamorar-me de personatges m'ha passat i identificar-m'hi també, a tots ens passa, els agafes "carinyo"... He de dir que enyoro molt el Ramon. Sovint l'enyoro. Tornaria a fer la literatura de COU tot i que m'ho passava fatal perquè era un pesat. La quantitat de treballs... Tinc tres carpetes d'aquests arxivadors amb tots els apunts de COU, dues són de totes les assignatures i una és l'assignatura del Ramon. Treballs i treballs i treballs i jo que he estat una irresponsable d'aquestes de dos dies abans... El llibre sí que el llegia perquè m'agradava, però llegir-te la bibliografia i fer el comentari la nit abans, anar a dormir a les quatre de la matinada. Al final com que ja sabia com valorava, jo mateixa em posava la nota i les observacions: està fluix en aquest punt, està mal comentat aquest altre i la presentació pèssima. Un notable baix. I el Ramon m'ho confirmava.

Número 8

ENTREVISTA A L'OLGA

1 de març a les 18 h

L'Olga té vint-i-set anys i en fa set que va acabar l'Institut. Ha estudiat Filosofia i actualment treballa a l'ONCE perquè és discapacitada física, s'ha de moure sempre amb cadira de rodes. També fa més de mig any que s'ha independitzat de la família i ara viu sola. No li agrada la feina que fa i espera trobar-ne una altra més a prop i que li ocupi menys hores, ja que veu que dedicar-se a la Filosofia és difícil. Li agradaria molt dedicar-se a l'ensenyament, però ara per ara no es convoquen oposicions i sembla que es trigarà. La feina que té, a més de no agradar-li gaire, li pren les ganes de llegir perquè es cansa molt la vista, perquè tot el dia ha d'estar de cara a l'ordinador.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin molt de l'època de l'Institut?

Sí, bàsicament són les de COU. Són les que més recordo. I sobretot *Josafat* que dius "bé" és un conflicte que déu n'hi do. A mi m'agraden aquests conflictes psicològics, m'encanten i *Josafat* és boníssima en aquest sentit, la simbologia que hi ha, m'encanta. Em va agradar molt. També vaig llegir *El poema de la rosa als llavis* de Salvat-Papasseit que em va agradar molt i no em va agradar *Els fruits saborosos* de Carner. Tot hi és massa calculat, M'agrada molt més Papasseit i els cal·ligrames. També recordo tota la literatura que ens va donar la Marga, sobretot els reculls de poesia. M'agradava Miguel Hernández, García Márquez,...

-I d'abans de l'Institut, a l'escola, llegíeu?

Recordo que vam llegir *Tirant lo Blanc* però no em va agradar. Era una versió infantil. De l'escola no recordo lectures que m'agradessin especialment.

-A casa teva, de petita, hi havia el costum d'explicar-te contes o històries abans d'anar a dormir?

No, no hi havia aquest costum. I és una cosa que jo sempre vaig trobar a faltar perquè a l'estiu quan anava a Tarragona –de petita sempre hi passava els dos mesos d'estiu- m'estava amb els meus cosins i a ells sí que tenien el costum d'explicar-los contes abans d'anar a dormir; ho feien els pares i a mi m'agradava molt. A casa meva no hi era aquest costum.

-Com veia la teva família el fet que tu llegissis? Els agradava? Hi posaven pegues? Com ho veien?

Jo només es pot dir que he llegit a partir de l'Institut. Per a la meva família tant els era. Eren bastant neutres en això, ni bé ni malament.

-Què en pensaven de la lectura, els teus pares? La veien només com un instrument utilitari? O també els semblava bé que fos de plaer?

No m'ho van prohibir mai, però tampoc no m'ho van potenciar. No m'ho van potenciar gens.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'escola o a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valors ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

De fet, de les lectures que vaig fer a primer i a segon de BUP i els respectius comentaris no me'n recordo gens. Suposo que no els devia donar gens d'importància. Els devia fer en aquell moment i punt. Les altres sí que les recordo; de treballs d'haver-m'hi dedicat i que em van agradar. És clar que tenen la seva utilitat perquè llavors realment ho entens. Saps? També em va passar una cosa que em va fer molta ràbia. Era un poema de Rimbaud que es diu "Ofèlia" i en vam haver de fer un comentari. Jo vaig fer un comentari estudiant-ho molt, vaig treure un deu i em va encantar. Però de tant explotar aquell poema em va deixar d'agradar. I em va fer molta ràbia. El fet de treballar-lo tant, de mirar-ho tot,,, Saps, com una cançó que t'agrada molt i la vas posant i arriba un moment que l'avorreixes. Em fa ràbia que em passi, tant amb la música com amb la poesia, si n'abuses no és el mateix. Però en general, crec que és molt productiu pel fet de reflexionar sobre allò que estàs llegint i veure més enllà del que estàs llegint i relacionar-ho. Saber el context i també és una manera de potenciar la teva comprensió lectora. És una tècnica que et queda i ja la fas inconscientment.

-A primer i a segon de BUP us fèiem llegir novel·les de literatura juvenil i a tercer i COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi? Penses que val la pena llegir textos clàssics?

La veritat és que no recordo els llibres de primer i segon. Suposo que devien ser tan fàcils i haver de fer un resum... No recordo que em costés. A mi m'agrada escriure i fer un resumet d'alguna cosa no m'era difícil. A mi no m'ha costat mai fer treballs. Em costava molt més la Química. Però així com a tercer i a COU els vaig gaudir i els recordo més, de primer i de segon no en recordo cap d'especial. Potser hi ha gent que li costa més de llegir i d'expressar-se, però si ja t'agrada, gaudeixes més quan hi ha més "suquillo" que no quan no n'hi ha.

-En general, penses que els nois llegeixen menys que les noies?

És difícil de dir. Potser quan ets més jovenet és més cosa de noia, però jo crec que els nois que llegeixen, llegeixen molt més a consciència que les noies. De jovenets. Jo si em miro la gent amb la qual em moc, això no passa.

-Quina mena de llibres llegeixes actualment?

Va per temporades. A vegades em ve més de gust poesia, altres, novel·la. Potser m'és més fàcil llegir una novel·la, però si trobo un poeta que m'agrada, gaudeixo molt més amb la poesia que amb la novel·la. Però em costa més trobar algun poeta que m'agradi. Però si m'agrada... Per exemple ara estic llegint Manuel Forcano i n'estic enamoradíssima. M'encanta. És una poesia molt senzilla i molt sensible.

-Et guies per autors o per recomanacions...

Per autors, perquè m'ho recomanen, o per la matèria, depèn.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la parella, la família...

No, no.

-A la biblioteca hi vas a buscar llibres? Quina relació tens amb els o les bibliotecàries?

Sí, hi vaig sovint. No tenen massa cosa. Anava molt a la facultat i allà hi havia molta cosa. Ara ja no hi puc anar a la facultat. Ara si puc em compro el llibre o sinó me'ls deixen. Vaig a la de Rubí, però últimament, no. El noi bibliotecari jo el coneixia i per a mi sempre era agradable. Ara per anar-hi allà a llegir, això fa temps que no ho faig. Vaig a buscar el llibre i me'n vaig. La biblioteca ha canviat molt, també, com l'Institut. No existeix el silenci; sembla més un pati de guarderia que una biblioteca. A la biblioteca de la universitat sí que hi podies treballar; no té res a veure.

-Penses que hi ha algú que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

A mi em van marcar els professors. Per exemple, l'Elena, que la vaig tenir a tercer, es va saltar el costum aquest de fer llegir *El Quijote* i es veu que la noia estima la lectura i és molt oberta i t'ho transmet. Si hi tens un mínim d'interès, és fàcil de connectar-hi. I la Marga també. Ens la feia entrar molt bé i m'encantava. I la Conxa, també.

De l'escola no recordo ningú.

-Actualment, quan tries un llibre, en què et bases?

Primer miro l'autor. Ara si te l'han recomanat, vas directe, sino et mires la contraportada, la biografia de l'autor. Si vas amb temps, et pots llegir una mica el pròleg per sobre.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú?

Jo crec que a l'Institut, igual que també amb la filosofia, et donen una idea una mica general de tot; que crec que és bàsic, però per tu poder triar el que t'agrada has de saber entre què pots escollir. Per tant, penso que és important que a l'Institut et donin informació d'una mica de tot i a partir d'aquí tu pots anar explorant i et vas decantant cap a la branca que t'agrada més.

També llegeixo assaig. És que la filosofia és una matèria com un tema a part. A COU i si t'agrada entreveus que hi ha alguna cosa que et pot agradar, però tampoc t'acaba d'agradar perquè t'ho pinten tot molt per sobre. I a filosofia és molt important el context. Per entendre el que diu un autor és important saber l'època en què viu, saber què és el que vol rebatre per entendre que està donant una alternativa al pensament

que hi ha en el moment per intentar solucionar una qüestió existencial. I si no tens això, no ho pots entendre. Per entendre Nietzsche has de saber qui era Plató, qui era Aristòtil, saber tot el que hi ha abans, per entendre el que realment diu. Si no tens aquest coneixement previ, no el gaudeixes i no l'entens. Ja sé que a COU no es pot fer això.

Actualment, em sap greu que no es valori la filosofia perquè és bàsic pensar i la gent no sap el que es perd, t'has de fer una idea de les coses i ser capaç de pensar i entendre que una altra persona pot pensar diferent però que té els seus arguments i que la seva idea és tan vàlida com la teva. És que si no no existeix la comunicació, i la gent no té aquest respecte.

-Per a què et serveix la lectura?

Jo crec que serveix per entendre't a tu mateix. I és un tòpic. Però és un tòpic perquè les coses són així. Tu llegeixes i en el moment que dius "això m'agrada i això no m'agrada" o "per què això m'agrada i això no m'agrada" et vas descobrint a tu mateixa i vas sabent què valors i què no valors, com t'agrada que es diguin les coses. Bàsicament és per conèixer-te a tu mateixa i per saber què vols.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial?

És que en recordo tantes! No sabia quina dir-te. Crec que totes, en cada moment,

-perquè també és important el moment en què ho llegeixes- t'influencien. També he fet moltes relectures i és molt curiós. Totes les lectures t'aporten alguna cosa, tant si t'agraden com si no t'agraden, perquè si no t'agraden també t'aporten el fet de saber per què no t'agrada.

Hi ha Nietzsche que m'agrada molt, moltíssim. Alhora de replantejar-me idees em va servir moltíssim. Parla molt de la manipulació de masses. És que és clavat. És així. La societat està molt dominada per la mala consciència i el ressentiment.

-Què vol dir mala consciència?

Aquest és el problema de Nietzsche; ell fa la crítica de la moral. El cristianisme diu "has de fer això, si fas això ets bo i si ets bo vas al cel, si no ho fas vas a l'infern". Això el que fa es dirigir la massa cap a una conducta, sense que aquesta massa es planteja que el que fa ho fa perquè ho sent o ho deixa de sentir, de si està ben fet o mal fet, simplement per la por que si no fa allò és pecat i després, en una altra vida, se'l castigarà. És el fet de treure't la responsabilitat de tu mateix, de les decisions de la teva vida. És més fàcil fer el que et diu que facis la Bíblia.

També m'agrada Nietzsche perquè escriu molt bé. Un dels meus grans somnis és aprendre alemany i llegir-me'l en alemany perquè l'alemany és una llengua molt rica i ell escriu molt poèticament, escriu moltes metàfores. És clar, a les traduccions es perd molt. Un gran professor de la universitat, en Raül, ens ho deia —és un home encantador. Aquest professor, a més, feia literatura quan parlava i era un plaer sentir-lo. Recordo que el primer dia que vaig tenir una classe amb aquest home, va dir "los buenos autores son aquellos que mojan la pluma en la tinta de la vida". I em vaig quedar en blanc. Són aquells autors que no diuen si no ho viuen.

-Quan has llegit un llibre, l'intercanvies o en parles amb altra gent?

Sí. També he tingut la sort de tenir un grup de gent amb qui compartir tot això. I crec que és importantíssim que una altra persona et doni la seva opinió, el seu punt de vista d'allò que també ha llegit com tu.

-La lectura et separa de la televisió, o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir? Quin?

No la miro gens. Només la tinc per mirar els DVDs; però no la miro gens. I mirar les notícies, cada vegada em fa més ràbia. Llegeixo el diari i poc més. Odio la televisió. Sé que hi ha algun programa que parla de llibres, però em nego a mirar la televisió, prefereixo parlar amb les meves fonts personals que no mirar la televisió o buscar per internet. Penso que mirar la televisió és bastant una pèrdua de temps. Ja sé que hi ha programes bons, no ho nego. Al 33 hi ha programes bons; però jo tinc una mica d'al.lèrgia a la televisió i em sap greu perquè tinc el sofà i no el faig servir.

-Busques informació a través d'internet de novetats de llibres, de ressenyes, d'autors...

Sí, busco informació de llibres, de novetats. Tinc pàgines de literatura, de gent que li agrada la literatura, que hi posen escrits seus, que també fan comentaris d'altres llibres que han llegit.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Totalment. Aprens molt vocabulari. Tinc amics que tenen una ortografia dolentíssima i llegeixen molt. L'ortografia és un altre tema, deu ser una memòria molt especial. Ara a l'hora de parlar tenen un bagatge que la gent que no llegeix no el té.

-Ja m'has dit que la lectura serveix per conèixer-te a tu mateixa. Tens, però, algun record especial d'alguna lectura?

Sí, serveix per conèixer-te a tu mateixa i també per conèixer els altres. En el moment que dius, per exemple, a mi m'agrada Forcano, a mi també; el que et pugui dir la persona que ha entès o agafat d'aquell autor, en certa manera també es deixa veure una mica.

Actualment, com que la feina em cansa molt la vista perquè treballo tot el dia amb l'ordinador, doncs llegeixo més aviat poesia perquè és més curt. Llegeixes una poesia i pots meditar sobre aquella poesia, trobar el seu què. Però em fa molta ràbia que no pugui llegir altres llibres més llargs, perquè una cosa és que no en tinguis ganes

i una altra que no puguis llegir. Com que em vaig comprant llibres, en tinc una gran pila per llegir.

Número 9

ENTREVISTA AL JORDI

8 de març, 18 h

En Jordi té vint-i-cinc anys i en fa set que va deixar l'Institut. Va estudiar Educació Infantil sense estar-ne gaire convençut però ho va acabar. Després ha començat Ciències Polítiques i ara fa segon curs. Compagina els estudis amb el treball, a jornada completa, en un establiment de menjars ràpids. És militant d'un partit i hi té responsabilitats. Viu amb els seus pares i la seva germana.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Sí, sobretot recordo un llibre que ens va fer llegir la Conxa que es deia 2CV. Em va marcar molt. Em va enganxar de seguida i el vaig llegir en dos dies; cosa que no era habitual en aquella època. També recordo haver llegit *Els marginats* i també haver vist la pel·lícula. També algunes lectures de literatura catalana com *Tirant lo Blanc* –a tercer de BUP- que era ferragosa al principi, però em va agafar i em va agradar molt. De COU recordo *Mirall trencat* que va ser la que més em va agradar. I el que més em va costar va ser la poesia, tot i que em va agradar molt Salvat-Papasseit perquè és una poesia molt propera. No recordo altres títols.

-I d'abans de l'Institut?

Sí, n'hi ha un que m'ha marcat i crec que també ha marcat la joventut d'aquest país, és *El zoo d'en Pitus* de Sebastià Sorribas, *El festival al barri d'en Pitus*, també em va agradar molt el *Viatge al país dels lacets* també i que són tots dos del mateix autor. Són llibres que van marcar molt els alumnes de la nostra escola. Van ser tres llibres que em van marcar i que crec que s'haurien de recomanar als nens d'avui en dia. Són llibres de sempre i que parlen de molts valors que els hauríem de potenciar més del que es fa. Els valors de l'amistat, de saber estar amb la gent, ser solidari. Aquests tres llibres són els que més em van marcar de l'escola i els que més em van agradar. També em va agradar un llibre italià traduït al català *La fletxa blava*.

-A casa, els avis, els pares o algun altre familiar, t'havien explicat contes de petit?

No, no ha estat una cosa que hagin fet els pares.

-Com veuen el fet que llegeixis, la teva família? Els agrada, hi posen pegues...

És una cosa molt típica a la família. Vinc d'una família molt lectora. Tant el meu pare com la meua mare són molt lectors. Tinc la sort de tenir la família paterna, sobretot el meu avi, amb una gran biblioteca, una biblioteca molt extensa; s'ha vist el fet de llegir molt positiu sempre. És més, ells han volgut potenciar aquest fet que llegís, que m'agradés. A vegades sí que em diuen que faci altres coses, que no només

llegeixi. Però ells ho han potenciat molt i m'ha motivat el fet que llegissin coses molt variades, no només un sol tema. A casa es llegeix novel·la, llibres d'història, ciència-ficció, de tot. És més, a casa som socis de diferents clubs de llibres, es compren llibres cada mes, som socis de la biblioteca... És molt estrany que a casa hi hagi algú que no llegeixi res. El més normal es veure'ns tots quatre de la casa llegint, llibres, el diari –a casa n'arriben tres cada dia *l'Esport*, *l'Avui* i *El Periódico* i el cap de setmana algun més i tot.

-Segurament que no fan distinció entre la lectura “útil” i aquella que és més de plaer...

A casa mai no han fet distinció entre un llibre que fos d'estudi o de hobby; mai no s'ha fet distinció. Estan contents del fet que llegim.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'escola o a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de les lectures, comentaris crítics, etc?

En aquell moment era una mica de pal perquè ho veies com una feina més de l'escola, com uns deures més, però d'útil ho era perquè et fa obrir la ment crítica i expressar la teva opinió. Crec que no era útil per aquella edat perquè ho fèiem per cobrir l'expedient i quan et preguntaven l'opinió personal volies quedar bé amb el professor... Però és una cosa que és útil i crec que s'hauria de fer de tal manera que l'alumnat ho veiés no com uns deures més si no com una cosa de crítica, d'obrir la ment i d'explicar què t'ha semblat el llibre realment. Crec que m'agradaria més que es fes una exposició crítica del llibre a la classe, amb tot l'alumnat “què t'ha semblat a tu?” “què n'opines?”, però també veig que és molt complicat perquè hi ha gent que no se'l llegirà, gent que no opinarà en veu alta perquè és més tímida i no dirà res en veu alta. És complicat trobar el funcionament més adient.

Ara el fet de fer comentaris m'ha servit sobretot per als estudis de la universitat. Aquí el comentari no pot ser només m'ha agradat o no m'ha agradat, has de saber per què. És un procés a la vida i és una cosa que s'ha d'anar fent i per tant haver après el mecanisme als últims anys de l'Institut quan ja no ets un nen, m'ha anat bé. També m'ha demostrat que això et serveix per tenir una relació amb el professor, per poder dialogar-hi. Ja et dic, m'ha servit sobretot per als nivells superiors.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

No va ser difícil. Ja hi tenia experiència perquè quan feia segon de BUP em va tocar fer en una assignatura de mitologia grega i vaig començar a llegir *La Ilíada* i *L'Odissea* per voluntat pròpia, a casa; per tant de llegir clàssics si ja n'has llegit algun no costa tant. Crec que és més dur per a la gent que no està acostumada a llegir-ne perquè és clar, els llibres de primer i segon són llibres més propers a tu, els personatges de divuit o dinou anys són propers a tu, mentre que els clàssics no et són propers. Però crec que per a la persona que és lectora el canvi no és important, al revés, et fa obrir més la ment, involucrar-te més en el llibre i en la lectura. Per a mi, personalment, no va ser cap canvi.

-Penses que, en general, els nois llegeixen menys que les noies?

Jo crec que sí. Si més no en el meu entorn, sí. Les noies llegeixen més revistes, llegeixen suplementos del diari... mentre que els nois, per regla general, llegeixen més diaris –la majoria esportius- que no són d'àmbit general i llegir llibres, no. Costa molt veure gent jove llegint un llibre, si no és obligat, no es llegeix per voluntat pròpia. No sé si les noies és perquè tenen una ment més oberta o tenen més interès, llegeixen més que els nois.

Per als nois joves veure un noi lector surt de l'estereotip i és estrany. És com si no t'agrada el futbol, no vas a la discoteca i no t'agraden els cotxes ets un "bitxo" estrany. Si ets una persona que llegeix, a no ser que també t'agradi això que dèiem... Per exemple a l'Institut jugava molt a futbol i encara que llegís ja no em veien estrany perquè tenia una cosa en comú amb els altres. Ara si ets un noi a qui només agrada la lectura passes a ser una persona estranya.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment?

A part dels que haig de llegir per a la facultat, m'encanta de llegir llibres històrics, sóc un apassionat de la història. Ara, la novel·la històrica no m'agrada perquè distorsiona la realitat i el que m'agrada és conèixer la realitat. També m'agrada llegir novel·la; m'hi he afeccionat als dos últims anys gràcies a un professor de la universitat que m'ha fet veure que llegir novel·la és molt interessant, que amb la novel·la es coneixen, també, moltes coses. Jo tenia la ment més tancada i ara he valorat més un nou àmbit de lectura.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la parella, la família...

No. A vegades la parella em diu que perd estona d'estar amb mi per la lectura. Tinc la mania que haig de llegir cada nit com a mínim mitja hora o una hora. I allò que estàs sopant a casa i dius "me'n vaig a casa que haig de llegir" i em diu "no pots estar una estona sense llegir", però més que molestar ho veu com una obligació que tinc i que em pren temps d'estar amb ella. M'agrada de ficar-me al llit, estar sol, que ningú em molesti, no sentir cap soroll i llegir. Ara, tampoc és una molèstia.

-A la biblioteca hi vas a buscar llibres o no?

Sí, i tant! Vaig a la de Rubí i també molt a la de la facultat, a la de l'Autònoma. Sóc molt assidu de mirar llibres. Ara el meu defecte és que m'agrada de comprar-los. M'agrada de tenir el llibre; m'agradaria, un dels meus grans somnis és tenir una gran biblioteca, una biblioteca molt extensa. Normalment compro un o dos llibres al mes. I també, com a mínim un cop al mes, n'agafo un de la biblioteca.

-I com és la relació que tens amb els o les bibliotecàries?

La majoria són gent que és aquí des que jo era molt petit, que m'han vist créixer i que jo els he vistos a ells, que són un lector assidu, que hi és sempre. El tracte és molt cordial. També has de tenir en compte que la gent de Rubí ens coneixem tots i que a part de la biblioteca ens trobem a altres llocs. Per tant, la relació ja no és de bibliotecari i usuari.

-Et recomanen llibres?

No, perquè jo sóc una mica tossut. Jo vaig amb una idea al cap i sé què vaig a buscar. No és que no em deixi recomanar però normalment el trio en funció de guies de lectura o a través de revistes que he vist que aquell llibre em pot interessar o que he sentit parlar d'aquell llibre. Quan vaig a la biblioteca ja porto una idea fixa. A la biblioteca et recomanen si et veuen que dubtes, però quan veuen que vas amb una idea fixa ja ni pregunten.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

I tant! Sobretot una persona: el meu avi patern. L'avi m'ha introduït el plaer de llegir i sobretot de llegir història. És una apassionat de la història. I escoltar les seves raons ha fet que des de ben petit m'hagi interessat pels mateixos temes que ell i que ara mateix em vull nodrir de la seva biblioteca pròpia perquè totes aquelles històries verbals que m'havia explicat ell, llegir-les per mi mateix. Per tant, si jo haig d'agrair a algú, a part dels meus pares, és a ell. És una persona que quan la sents que et parla d'un llibre te'n parla amb unes ganes, una il·lusió i un interès que te l'encomana. Ell diu que té la sort que dels set néts que té l'únic que s'ha interessat pels seus temes sóc jo. Si tinc set i només n'hi ha un que en té tot que tinc és per a ell. Ell és murcià, de Cartagena, i ha estat sempre molt involucrat en el món de la política, en el moviment obrer i des de ben petit s'havia interessat per llegir, per llegir llibres que a la seva època eren clandestins... Té molt llibres d'aquests. En té dels anys seixanta que llavors eren prohibits i els va haver de comprar d'amagat. També ha fet que m'agradés una cosa que em pensava que no m'agradaria mai i és la poesia. A partir dels vint anys em va introduir a la poesia de García Lorca; té tots els llibres publicats, té tot el que surt de Federico. Doncs quan havia fet els vint anys em va dir que ja era madur i em va introduir l'interès per la poesia espanyola dels anys vint i trenta.

És una persona molt lectora; tot llibre que li arriba a les mans el llegeix.

-Quan tries un llibre en què et bases? En la informació de la contraportada, en l'autor...

Em baso sobretot en el tema, que el tema de què parli m'interessi. Tant és que sigui per al meu hobby, per als estudis, per la feina. O que m'interessi per a qualsevol raó. Intento que m'enlluerni, que m'enlluerni en llegir la sinopsis, m'enlluerni en sentir parlar d'aquest llibre o en llegir-lo en qualsevol revista que parli de llibres. No vaig per autors, no m'hi fixo gaire. Això m'ha permès de conèixer autors molt diversos; per exemple m'ha permès de conèixer un autor hongarès, que m'agrada molt, que es diu Sandor Marei i que jo no coneixia de res. Doncs a través de llegir una sinopsis d'un llibre seu en una revista, em va semblar interessant i em vaig anar afeccionant a les seves obres. En general, no miro gaire els autors. També a vegades algun llibre em porta a llegir algun autor concret. Per exemple un llibre que em va recomanar un professor de l'Institut, en Ramon, i com que veia que era una persona que m'agradava molt el futbol i jo pensava que l'afecció al futbol no lliga amb la lectura, em va recomanar el llibre *Fiebre en las gradas*. És una autobiografia d'aquest autor, és una persona que surt del futbol i que ahora és professor de literatura. No està renyit el fet que t'agradi un esport amb la lectura. Gràcies a aquest llibre he conegut altres obres d'ell que no tenen res a veure amb això. Penso que més que l'autor és important el llibre.

-Per a què et serveix la lectura?

Per motes coses. Primer per tranquil·litzar-me, per relaxar-me. És una cosa que em relaxa molt després d'un dia de feina, d'estudi... Em serveix per una cosa que quan som adults no utilitzem gaire i és la imaginació, et fa obrir la imaginació. Em serveix per veure diferents punts de vista, coneixements, coses noves que per la teva vida quotidiana de feina i estudis no coneixes. A través dels llibres coneixes espais, moviments polítics, altres cultures. La lectura em serveix per moltíssimes coses, sobretot per enriquir-me com a persona. I sobretot per això que et deia, la imaginació. Pel ritme de vida que portem no ens permet treballar la imaginació, deixar volar la ment i que el fet de deixar volar la ment sigui un moment de felicitat pròpia. Tens aquest moment d'agraïment, d'estar tu sol davant d'aquell llibre i de ficar-t'hi dins. Crec que és una cosa d'enriquiment personal i que recomano a tothom.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o que t'hagi influït d'una manera especial?

Més que fer-me canviar d'opinió o d'actitud o de la manera de veure les coses, sí que hi ha hagut llibres d'autors de diferents cultures que la nostra, de llegir llibres de temes que no en tenies cap coneixement o que no hi donaves importància... Si no m'ha fet canviar d'actitud sí que m'ha fet reflexionar si la meva actitud o el pensament que tenia sobre aquell tema era el correcte. Hi ha un llibre que he llegit fa poc i que és important a la literatura que és *1984* i el vaig llegir a partir del programa "El gran hermano" que em deien que era el mateix i m'ha fet veure que cada vegada més anem cap a una societat que hi ha un Gran Germà, una persona que ens vigila per tot arreu i que ens té controlats. Crec que llegir llibres d'altres cultures, per exemple llegir llibres sobre la cultura musulmana que et fan veure des d'aquí com una cultura tancada, no és real, hi ha un grup de fanàtics que són així, però la cultura musulmana és molt rica.

Per tant, crec que l'actitud en alguns aspectes te la canvia, o fins i tot l'opinió que et ve determinada per la gent que si tu no en saps res, te la creus, et pot ajudar a modificar aquesta actitud.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

D'intercanviar només ho faig amb el meu avi. No confio a deixar cap llibre. És una cosa que per a mi és un tresor; ho sento molt pels meus amics, però els llibres són meus. Em costa molt de deixar un llibre. Amb l'avi sí que ens els canviem. Ell està en una edat que li costa més de comprar llibres perquè són cars, doncs els compro jo i els hi deixo. I de parlar-ne, per sort o per desgràcia els llibres que llegeixo jo no interessin als meus amics, com a molt amb la meva germana quan llegeixo alguna cosa de literatura, llavors sí que en parlo amb ella. Però si no no en parlo amb ningú. Si ho vull fer haig d'anar a casa de l'avi. Quan compro un llibre primer passa per les seves mans i després el llegeixo jo i llavors en puc parlar amb ell. Si és un tema que ell coneix o que ha viscut de prop me'n dóna una visió i llavors jo el llegeixo.

-La lectura et separa de la televisió?

No, jo de la televisió veig el que puc. Amb la lectura, sobretot hem aconseguit saber triar, saber distingir el que s'ha de veure i el que no. No m'interessin moltes coses de la televisió. M'interessin els debats polítics, documentals i les notícies. És sagrat veure cada dia les notícies. Però no sóc una persona de molta televisió.

Els programes que fan sobre llibres els fan molt tard. A vegades veig “Mil.lèniun” al 33 i que a través del tema que tracten et donen la referència d’uns quants llibres que en parlen. També el fan el dissabte i normalment tens altres coses a fer. La televisió també m’ha acostat a molts llibres. Gràcies a reportatges com “Trenta minuts” que n’han fet llibres després m’han acostat al tema i a conèixer altres lectures sobre el mateix temari. Crec que la bona televisió t’acosta a la lectura.

-I a través d’internet, busques novetats de llibres?

No sóc un gran usuari d’internet. Sobretot em baso en revistes; compro dues o tres revistes d’història cada mes: *Historia y vida*, *Sapiens* i de tant en tant alguna altra perquè a vegades no tinc ni temps de llegir-les. També em miro els suplementos dels diaris de cada setmana, l’*Avui* que surt dijous i *El Periódico* que surt divendres i vaig mirant els llibres que et van recomanant.

-Creus que la lectura serveix per millorar l’expressió escrita i l’expressió oral?

I tant! A mi m’ha servit sobretot per l’expressió oral. L’escrita, no tant. M’ha servit perquè agafes un vocabulari que al carrer no utilitzes, un vocabulari que no et diré punta però un vocabulari molt més ric que no el que utilitzes amb els teus companys de feina i d’estudis. Em serveix per conèixer moltes formes de parlar, moltes paraules noves. També per conèixer altres formes dialectals de la nostra llengua. Per exemple per conèixer el balear ens vaig fer llegir *Joana E.*. Tot això et va enriquint i fa que a vegades quan sents una paraula no et sona estranya perquè aquesta paraula existeix perquè la conec, l’he llegida als llibres.

-Penses que la lectura serveix per conèixer-te a tu mateix?

Sobretot et serveix per saber destriar el que vols llegir i el que no vols llegir. Et serveix per definir els teus interessos. També et serveix per veure si ets una persona més tolerant o menys tolerant del que et pensaves... També et serveix per veure si el tracte sobre una temàtica concreta hi estàs d’acord o no. Tenim molts estereotips. La lectura facilita el coneixement de les persones.

-Tens algun record especial sobre alguna lectura concreta?

Tinc record de molts llibres d’haver-los tancat i tenir la sensació de “quina pena!”, s’ha acabat el llibre amb el qual m’hi he sentit tan identificat, que tant m’ha agradat. L’últim amb el qual m’ha passat això és amb *Código da Vinci*; és un llibre que quan el vaig tancar vaig dir “quina pena!”. També he llegit biografies de persones cèlebres o no tan cèlebres i quan les acabo em fa pena d’acabar-les. El que tinc és l’emoció del moment que agafo un llibre o d’estar pensant quan estàs fent una altra cosa que tinc ganes d’arribar a casa i posar-me a llegir aquell llibre que passo per la meitat i no pots fer-ho perquè estàs a la feina o a classe o a qualsevol altra cosa. Tinc molts moments bons amb les lectures.

Número 10

ENTREVISTA A L'ORIOI

11 de març a les 19,15h

L'Oriol té vint-i-cinc anys i en tenia divuit quan va acabar COU a l'Institut. No va anar a la universitat i va estudiar un Cicle Formatiu de Grau Superior de Disseny Gràfic. Actualment treballa de dissenyador gràfic en una empresa que fan publicacions setmanals de distribució gratuïta. Té contracte indefinit. Viu amb els seus pares i germà i té parella.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat de l'època de l'Institut?

Tinc poca memòria. Però sí que en recordo algunes que ens feia llegir la Conxa. I en recordo una que es deia *2CV* i una altra que es deia *Els marginats*. Tampoc no recordo l'argument en concret, però sé que em van agradar molt. I de més tard, recordo que em va agradar *Tirant lo Blanc*, que era la versió petita.

-I d'abans, de l'escola, recordes alguns llibres?

Recordo que a l'escola cada setmana fèiem un treball de lectura, però no recordo títols. Només sé que llegíem molt i que cada setmana parlàvem de llibres. Teníem una biblioteca i cada setmana en triaves un i en feies un resum o l'explicàvem a classe.

-A casa, els avis o els pares, t'havien explicat contes de petit?

Sí. Jo recordo que tenia molts contes i que me n'explicaven, els llegien. En tinc molts d'aquesta època.

-Tens costum de llegir pel teu compte?

A mi m'agrada llegir. Però passa que jo treballo vuit hores davant d'un ordinador i quan arribo a casa em ploren els ulls, els tinc molt sensibles. I l'últim que puc fer és posar-me a llegir. Ho he intentat de vegades, però ho veig tot borrós. A les vacances d'estiu sí que llegeixo. I abans de treballar, quan estudiava Disseny, tenia molts llibres per llegir d'Història de l'art i tot això.

-A la teva família els agrada que llegeixis llibres o hi posen pegues?

No, cap problema. Moltes vegades parlem de llibres. "He llegit aquest, ja te'l deixaré"...

-Fan distinció entre els llibres considerats "útils" i els que són més d'entreteniment?

No fan distinció, però hi ha dos tipus de llibres: els que llegeix en Joan, que és el nòvio de la meva mare, que són llibres d'història, d'aquells totxos que no llegeix ningú, ell ho fa. La meva mare llegeix molt, sobretot novel·la. A casa ningú et diu que un és més útil que un altre.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valors ara el fet que haguéssiu de fer comentaris, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

Ho veig horrorós, en aquell moment i ara. No hi trobo sentit. Jo entenc que s'han de llegir uns llibres i això és una manera de demostrar que s'han llegit, però hi pot haver una altra manera de demostrar-ho sense haver de fer un treball de no sé quantes pàgines. Et molesta llegir el llibre només de pensar que hauràs de fer el treball després. Tampoc no m'ha servit per als estudis posteriors. De fet, a mi això m'ha fet avorrir la lectura. A mi no em costa de llegir un llibre, però un cop llegit haver de fer un treball, era un pal. Penso que amb mitja pàgina de resum i dues o tres preguntes sobre el llibre concretes podria ser el mateix i ser més lleuger.

-A primer i segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi? Què en penses?

No recordo que em costés especialment. Jo sempre he parlat en català i no he tingut cap problema de lectura. Ara també barrejo perquè la Montse, la meva parella, em deixa llibres de literatura catalana, de la Mercè Rodoreda...

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

No ho sé. No m'ho he plantejat mai. Ara, si penso en els meus amics, sí que passa això.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment?

Prenc llibres a la Montse. Ara llegeixo *La Plaça del Diamant*; sobretot llegeixo novel·la. A l'estiu m'agrada de llegir llibres més fàcils; per exemple m'agrada Eduardo Mendoza *Tocador de señoras* i altres d'ell. Últimament he llegit de la Maria de la Pau Janer *Ets la meva vida, ets la meva mort*. De fet, llegeixo quatre i cinc llibres a l'any. Abans, fa tres o quatre anys llegia més, quan arribava a casa cansat, abans que mirar la tele, llegia una estona. Ara em costa més a causa de la feina que faig.

-Hi ha algú que es molesti pel fet que llegeixis? Els companys, la parella, la família...

No perquè no ho faig mai quan estic amb la gent. Ho faig abans d'anar a dormir i prou.

-Vas a la biblioteca a buscar llibres?

No hi vaig perquè els tinc a casa. A casa meva hi ha molts, molts llibres. La meva mare és molt lectora i en Joan, també. Si vull llibres, no se m'acaben. A casa sempre els han guardat molt bé. Compren dos o tres llibres al mes. Per tant a la

biblioteca no hi he vingut mai, només quan era més petit per fer treballs de l'escola o de l'Institut.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens?

És un hàbit familiar, això de llegir. Entra dins de la normalitat. A casa meua, veure algú llegint és normal. Bàsicament és la família. L'escola també hi ha ajudat molt, sobretot si et fan llegir llibres que t'enganxin al principi. També recordo la Conxa, que ens va posar alguns llibres que recordo, com 2CV i altres. Eren llibres que enganxaven.

-Quan tries un llibre, en què et bases? Per recomanacions, per l'autor, per l'editorial...

Per recomanacions i també per l'autor. Si coneixes un autor i t'agrada, ja té un mínim de garantia; després pot ser que no t'agradi, però com a mínim en saps alguna cosa. També lleigeixo el resum. Moltes vegades només per l'autor, perquè si me n'ha agradat un altre ja és una mica de garantia.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teua experiència lectora?

He llegit molt per als estudis que he fet, són molts llibres de disseny gràfic. Són uns totxos grossíssims. Tampoc no m'agradaven tots.

-Per a què et serveix la lectura?

Quan estava estudiant, em servia per aprendre coneixements. Ara em serveix per passar-m'ho bé, per divertir-me. No hi busco gaire més. Ara, a vegades, el llibre et dona més coses, però jo no lleigeixo un llibre per saber més, per informació. Em serveix per entreteniment i diversió, per plaer.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teua vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial?

Sí, per exemple *L'alquimista* és un llibre que vaig llegir fa molts anys. Va ser un llibre molt especial que em va fer pensar en el destí i aquestes coses; que no hi crec, però és un llibre que fa pensar. També algun que he llegit de política, d'aquests que et fan pensar en la situació actual. Vaig llegir fa un parell d'anys el llibre *ETA nació en un seminario* o una cosa així. Parla de molts temes i coses del moment actual. I avui més que mai. Són llibres que et fan pensar.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

Sí que en parlo. Ara, no és gaire freqüent; no és un tema de conversa habitual.

-La lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

No. La televisió no separa de res. Jo no deixaria de fer res per veure la televisió. És així; miro molt poc la tele. M'agrada el futbol i els esports, però no veig gaire res

més. Per veure un programa de televisió no deixaria d'anar a sopar o de llegir o d'estar amb els amics. A mi és la feina el que em separa de la lectura. Són els ulls. Sé que fan un programa que es diu "Alexandria" però no me'l miro.

-I per internet busques mai informació de llibres?

No.

-Creus que la lectura serveix per millorar l'expressió escrita i l'expressió oral?

Sí, segur. No vol dir que sigui imprescindible, però segur que hi ajuda. Per l'ortografia. També t'amplia vocabulari.

-Hi ha algun llibre que hagi servit per conèixer-te a tu mateix?

Tots una mica. Ara no n'hi ha cap d'especial.

-Tens algun record especial d'alguna lectura?

M'he plantejat de tornar a llegir *L'alquimista* que el vaig llegir quan tenia divuit anys i penso que dels divuit als vint-i-cinc tens una altra visió de les coses.

-Llegeixes diaris?

Sí. No els compro, però el llegixo a l'hora d'esmorzar al bar i el cap de setmana a casa sempre el compren.

Número 11

ENTREVISTA AL JOSÉ ANTONIO

16 de març a les 16 h

El José Antonio ha estudiat Enginyeria Tècnica de Telecomunicacions i té vint-i-cinc anys. Fa tres mesos que va acabar la carrera i ha trobat feina de professor en un centre d'ensenyament on s'imparteixen Cicles Formatius de Grau Superior a mitja jornada i amb un contracte de dos cursos. Està molt content de la seva feina i espera trobar-ne una de millor, ja sigui a l'ensenyament o a l'empresa privada. De moment viu amb la seva mare i potser se n'anirà a viure a Madrid, on té la parella.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Recordo que a l'època de l'Institut llegia per força i ho feia tant per força que quan arribava a casa no llegia res pel meu compte. Quan va arribar l'època de la universitat, com que no tenia obligació de llegir llavors vaig començar a llegir de veritat. De l'època de l'Institut, però, recordo el llibre *El camino* que ens van fer llegir a castellà, a primer de BUP. És el llibre que més em va agradar. Després, de català, em va agradar *Els androides somien amb xais elèctrics* que vam llegir a segon de BUP. Era la versió en català de *Blade Runner*. També em va agradar *Els marginats* i un altre d'amor i era d'un escriptor famós que no en recordo el nom.

-I d'abans de l'Institut, a l'escola, recordes algun llibre que t'agradés?

No llegíem llibres, només llegíem els fragments que hi havia als llibres de text. No llegíem llibres sencers.

-A casa, els avis, els pares o algun altre familiar, t'havien explicat contes de petit?

Sí, sí. De més petit me'n llegia la meva mare i després ja era jo que els agafava. Recordo *El Teo i el tren*. Els avis no perquè no els tenia aquí.

-Com veu el fet que llegeixis la teva família? Els agrada? Hi posen pegues?

Mai no hi posaven pegues. La meva mare trobava que era cultura i ho trobava molt bé. Encara que llegís el que sigui. La meva germana llegia molt i la meva mare no gaire, però ara s'hi està posant perquè diu que ja s'està fent una mica gran i que ha d'exercir la ment i aprendre a ocupar el temps.

-Els veien la lectura com un fet utilitari o bé també de plaer? Feien alguna distinció?

A mi m'agraden els llibres dels quals n'aprens alguna cosa. Ara n'estic llegint un que explica la teoria i el cosmos. És un llibre de seixanta pàgines, que no és res, però en una hora llegeixes quatre pàgines.

A casa donaven prioritat a les lectures de l'Institut, a la feina de l'escola, però si em veien llegint un llibre no passava res, tot el contrari.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'escola o a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valors ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de les lectures, comentaris crítics, etc.?

Preferia fer un examen. Ara ho trobo lògic perquè havies de demostrar que l'havies llegit i jo sé de gent que no es llegia els llibres. També trobo millor fer un treball que un examen perquè un treball el pots elaborar més, si t'agrada t'hi pots fer molt més. En canvi en un examen, o ho saps o no ho saps.

Per a mi, els comentaris de text i els comentaris crítics no m'han servit gaire per la carrera, però per a mi sí que em serveixen. De tota manera, encara que a la carrera hagi hagut de llegir llibres tècnics has de saber comentar el text perquè als llibres tècnics en una frase et poden dir moltes coses i has d'anar pausat, saber interpretar i saber relacionar. O sigui que la tècnica m'ha servit encara que sigui per utilitzar-la en una branca diferent.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

Sí, a primer i segon eren més juvenils i més fàcils de llegir, de trobar-te reflectit en algun personatge. En canvi a tercer ja era més "durillo", era més literatura. Recordo que no m'agradaven tant, no tenien la "xispa" de les que havíem llegit fins llavors, però veig que s'hi ha de passar perquè són obres que s'han d'haver llegit. Encara que sigui per obligació perquè a casa no les veus. Aquestes sí que trobo lògic que siguin obligatòries. També és cultura general de la qual tothom parla.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Penso que més o menys igual. Em fixo en el tren i al tren la gent es reparteix. I amb la gent que jo em moc veig que és bastant equilibrat. Penso que en aquest aspecte no hi ha discriminació.

-Quina mena de llibres llegeixes actualment?

Llegeixo sobretot novel·les i també llibres tècnics com el que estic llegint ara i després, també, poesia, que baixo d'internet. Però poesia del carrer; són grups de música així una mica de rock, amb lletres treballades i després n'hi ha alguns que es dediquen a escriure. Això ho busco a internet perquè n'hi ha d'interessants. El vocabulari també te'l fas teu, l'entens molt bé i tampoc no parlen de poesia antiga, que és més complicada.

Les novel·les les vaig a buscar a la biblioteca, generalment, o si passo per alguna llibreria i veig algun llibre que m'agrada també me'l compro.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la família, la parella...

No ho he viscut mai. És clar que tampoc no ho faig. Penso que s'ha de fer en el moment just.

-O sigui, que vas a la biblioteca a buscar llibres? Per què?

Sí, sempre vinc en aquesta de Rubí. Ara fa una temporada que no hi vinc perquè l'últim me'l vaig comprar i aquest que estic llegint ara també el vaig comprar. Quan no tinc cap llibre per llegir sí que vinc aquí. Sempre miro darrere el llibre i l'autor. Si conec l'autor i m'agrada, el llegeixo.

El tracte amb els bibliotecaris és correcte. Però passa que jo tampoc no demano gaire. M'agrada de passar-me dues hores i buscar el llibre jo i no pas demanar-lo. Ells són amables. A llegir no m'hi quedo mai, sempre llegeixo a casa o al tren, sobretot. El tren és una manera de fomentar la lectura. La biblioteca la trobo més adequada per estudiar, per fer treballs. A l'època de l'Institut hi anava bastant, després a la universitat vaig començar a anar-hi però ara prefereixo a casa.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Els professors t'ho posen molt a la mà. Bé, quan entres a l'Institut t'hi obliguen a llegir, però també t'obren la porta. Si ningú no t'hi hagués obligat aquesta porta no s'hagués obert i no haguessis llegit. Penso que l'Institut serveix per obrir-te camins; ells t'ho ofereixen i després tu ets lliure d'agafar-ho, però si més no tens la possibilitat. Veus la possibilitat de passar-t'ho bé amb un llibre. Després també m'hi han ajudat les típiques converses "has llegit aquest llibre,? És molt bo".

-Quan tries un llibre m'has dit que et bases en l'autor, en la informació de la darrera pàgina, en l'editorial...

En l'autor. I l'encerto de vegades, és clar. Però l'he encertat en el millor llibre que he llegit. El millor per a mi és *El jinete polaco* de Muñoz Molina. M'agrada moltíssim. D'aquest n'havia sentit parlat i l'havia vist citat a revistes o en algun comentari i vaig anar a la biblioteca a buscar-lo i el vaig llegir. Em va agradar molt. I gràcies a aquest vaig continuar llegint i em va incentivar a continuar agafant llibres. Primer vaig anar llegint tots els de Muñoz Molina, però molts eren de novel.la negra i la novel.la negra no m'agrada gaire perquè és repetitiva i quan ja n'has llegit un trobes que tots són si fa no fa. Però és el llibre que em va animar a llegir.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora?

Jo llegeixo al tren. Perquè cada dia faig, entre anar i tornar, una hora i mitja de tren. I després a la universitat si tens uns estona lliure i els amics no la tenen me n'anava a la biblioteca a llegir. Sempre porto un llibre a sobre. I ara que treballo tinc més temps que no pas quan estudiava.

-Per a què creus que serveix la lectura?

És cultura. Estimula el cervell. I et fica en situacions com pot ser una pel.lícula, identificar-te amb un personatge o una cançó que t'involucren en el que està dient. I ho trobes bo i és com teu. M'agraden els llibres amb els quals t'hi identifiquis i te'ls fas teus. No m'agrada la novel.la negra que només interessa veure qui és el culpable. No. M'agrada que aprenguis alguna cosa, alguna vivència d'alguna persona.

Recordo que vaig riure molt amb *Wilt*. M'ho vaig passar molt bé.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial?

El jinete polaco perquè és la vida dos joves, un noi i una noia, i jo estava a l'època dels divuit, dinou anys i em va impactar bastant i jo m'hi veia reflectit.

-Els llibres que llegeixes els intercanvies amb algú? En parles?

No, no els intercanvio. Els tinc a casa, els que em compro o si són de la biblioteca els torno. Sí que en parlo amb altra gent i sí que en faig cas si algun amic em recomana algun llibre, perquè ja sé que me'n puc refiar.

-Creus que la lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

La televisió em separa de la lectura. Però quan veig la televisió l'actitud és diferent perquè quan m'assec davant la tele no haig de fer cap esforç, només esperes que et donen. En canvi quan llegeixes un llibre has de llegir i no pots fer altra cosa i t'hi has de concentrar.

A vegades amb el Sánchez Dragó, a la 2, parlen de llibres i a vegades en veig algun però no n'he fet gaire cas.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, de ressenyes, d'autors...

Doncs sí. I llibres. Busco llibres tècnics perquè al carrer valen molts diners, tots són a partir de sis mil... I baixo alguna part del llibre. Busco novel·les que han sortit i també consulto manuals per a la universitat. Són hores de dedicar-t'hi.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí. Tant escrita com oral. A mi em passa que com que fa molts anys que no faig ni català ni castellà i això es nota a l'hora d'escriure; no recordo si va amb be alta o amb be baixa, les normes... Vas llegint, trobes la paraula i ostres! Aquesta paraula era així. I em guio per això. Em serveix per a l'ortografia i per al vocabulari, per expressar-te millor.

-Penses que hi ha lectures que serveixen per conèixer-te a tu mateix com a persona?

Sí. O filosofies de vida, o la forma d'enfocar alguna cosa o part de la teva vida. Això ho trobo útil. Cadascú és lliure, si t'agrada i ho vols adoptar ho agafes.

-Tens algun record especial d'alguna lectura?

Tan puntual, no. Miro, els divendres, *El país de las tentaciones* perquè hi surten grups de música i llibres.

Número 12

ENTREVISTA AL DAVID

18 de març a les 16 h

El David té vint-i.-cinc anys i en fa set que va deixar l'Institut. No va acabar tercer de BUP i tenia algunes assignatures pendents de segon; per tant, d'estudis complets té el Graduat Escolar. Ha treballat sempre en empreses fent feines diverses i amb contractes temporals; a través d'una Empresa de Treball Temporal. Ara fa el torn de nit, però cada mes o dos l'hi canvien. Viu amb els seus pares. Considera que encara que no hagi estudiat té altres escapatòries que la gent amb qui treballa no té: li agrada llegir, escoltar música i tocar la guitarra. S'expressa amb dificultat.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat de l'època de l'Institut?

Les que recordo que em van agradar són *Tirant lo Blanc* i *El cavaller i el lleó*. Aquestes són de tercer i les de primer i segon no les recordo.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, en recordes algunes?

Anava a l'escola Balmes i no recordo que llegís cap llibre. Bé sí que recordo que en llegíem algun d'aquells de color taronja que eren del "El barco de vapor".

-A casa teva, els avis o els pares, t'havien explicat contes de petit?

No ho recordo. No recordo que m'hagin explicat mai cap conte. Ara el meu avi del poble sí que recordo que sempre ens explicava batalletes de la guerra, de la seva època.

-Com veia el fet que tu llegíssis la teva família? Els agradava o hi posaven pegues? Com ho veuen?

Jo recordo que quan era petit sempre anava al "mercadillo" amb la meva mare i li demanava un còmic i a vegades "agafava" un llibre. A mi sempre m'ha agradat llegir i la meva mare volia que ho fes.

-Què pensaven de la lectura quan eres petit o actualment els pares o la gent que t'envolta? La veien només com un instrument utilitari o també de plaer?

No, a ells els semblava útil. Els semblava que si llegia aprendria més i estaria més preparat.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Com valores el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, etc.?

Segurament que sí que servia, però per després crec que no perquè llegeixo el llibre i ja està.

-A primer i a segon de BUP llegíeu novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques. Com vas viure aquest canvi?

No. Hi havia llibres que no vaig arribar a llegir mai. A tercer de BUP hi havia llibres que els agafava i no podia. Em presentava a l'examen, el suspenia i així vaig començar-ho a deixar. Eren llibres que no m'agradaven perquè m'obligaven a llegir-los. A mi m'agrada llegir, però si em diuen "has de llegir aquest" ja ho deixava.

De primer i segon ara sí que recordo el llibre de 2CV i *Els marginats* que sí que em van agradar. Però no recordo que em costés llegir *Tirant lo Blanc* i *El cavaller i el lleó*, però després vaig deixar de llegir.

-Penses que, en general, els nois llegeixen menys que les noies?

Se suposa que elles llegeixen més, crec. Dels amics que tinc, n'hi ha que llegeixen i altres que no. Hi ha de tot. Però tinc la sensació que els nois llegeixen menys.

-Quina mena de lectures llegeixes? Quin gènere t'agrada més?

Llegeixo sobretot assaig. Em van deixar fa poc un llibre de Cortázar, que és com un bestiari, bé són relats curts, com contes. Les novel·les no m'agraden gaire, no en trec res. Et comencen a explicar coses que no m'interessen i no en trec profit. També he llegit i m'agrada P. Coelho, *El alquimista* i *La quinta columna*.

De poesia, m'agradava Bécquer, que això sí que ho recordo de l'Institut. Jo sóc del Cercle de Lectors i fa poc que em vaig quedar una antologia de poesia que va del segle XVIII al XX. Bé encara no l'he començat a llegir, però la tinc. De fet, puc llegir un llibre en dos dies i després trigar un mes a llegir-ne un altre.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la parella, la família...

De fet, llegeixo a casa. Ara en aquesta hora i fins a les vuit que no vaig a casa de la meva parella, llegeixo moltes vegades. Per tant, no molesto a ningú.

-Vas a la biblioteca a buscar llibres? Quina relació tens amb els o les bibliotecàries?

No. Vaig a la biblioteca a buscar CDs de música. I encara que no els conegui, en vaig agafant i si m'agraden els gravo i si no, els torno; com que no costa res... Ara a buscar llibres no hi vaig. Ja sé que és estrany que m'agradi llegir, vagi a la biblioteca i no agafi llibres. No sé per què, però mai no els he mirat, només miro els CDs. I els bibliotecaris que hi ha, el noi i la noia, els conec de tota la vida i són amables.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Jo de petit ja m'agradava de llegir. No sé quin va ser el primer. Els meus pares no llegeixen i jo vaig començar llegint còmics, d'aquests de nens, i després vaig començar a llegir llibres. Però no sé si va ser l'escola o va ser pel meu compte.

-Quan tries un llibre en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, en l'editorial, te l'han recomanat...

Sí, si un autor m'ha agradat en llegeixo algun altre del mateix autor perquè sé que és una garantia. A la revista del Cercle de Lectors hi ha un petit resum de cada llibre i llavors sé si el tema em pot interessar o no. Puc triar un llibre cada dos mesos. Un mes et ve la revista i un altre, el llibre. Ara estic fent una col·lecció de relats orientals, també n'he fet una de relats fantàstics tipus *El senyor dels anells* i coses així. D'aquesta manera he completat ja més d'una col·lecció i els vaig llegint. Tots aquests de Tolkien els vaig llegir quan era més jove, devia tenir setze o disset anys. M'agrada la literatura fantàstica. La realista no m'agrada perquè la realitat ja la visc cada dia.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora?

He seguit, com ja t'he dit, les revistes del Cercle de Lectors. També a vegades entro en una llibreria i si veig algun llibre que em fa gràcia, el compro. No m'ha aconsellat ningú. Bé, a vegades sí que m'han dir "llegeix-te aquest llibre!". Com que tinc algun amic que també llegeix, si me'n recomanen algun, el llegeixo.

-Per a què et serveix la lectura?

Suposo que aprenc. Jo intento treure'n idees que jo no he pensat. Crec que aprenc, a part d'entretenir-me.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o que t'hagi influït d'una manera especial?

No ho sé. Em va agradar molt, quan la vaig llegir, *El senyor dels anells*. En aquella època em va agradar molt. Últimament no en recordo cap que m'impactés com ho va fer aquella en el moment que la vaig llegir.

-Els llibres que has llegit, els intercanvies amb algú? En parles?

Sí, amb els amics. El mateix que fem amb la música, tant ens deixem un llibre com discos. Sí que parlem dels llibres.

-Creus que la televisió t'aparta de la lectura o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

A mi és que la televisió no m'agrada, la veig poc. Sembla un tòpic, però és així. És clar que la veig a casa perquè els meus pares l'engeguen sempre, o a casa de la meva nòvia, que també. I llavors l'haig de mirar. Però jo, prefereixo no veure-la, no em diu res. Jo prefereixo molt més escoltar música, em quedo més tranquil que no pas mirant la tele. Ara crec que, en general, la tele sí que aparta de la lectura, sempre s'ha dit: "Si puc veure la pel·lícula de *Els marginats* per què haig de llegir el llibre". Jo sempre prefereixo el llibre que no pas la pel·lícula, té molts més detalls, és més complet. Jo si veig la pel·lícula ja no llegiré el llibre.

Jo sé que hi ha programes que parlen de llibres, però jo no n'he vist cap.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, de ressenyes,...

Jo no tinc internet, la meva nòvia, sí. Hi busco, a vegades, coses de música. Normalment agafo les lletres de les cançons que estan en anglès. I a mi m'agrada molts tipus de música, reggae, rock, jazz... Tant és que tinguin lletra com no.

-Creus que la lectura serveix per millorar l'expressió escrita i l'expressió oral?

Home, crec que sí. Quan estàs llegint un llibre i no saps el significat d'una paraula, la busques al diccionari. Pot ser que se m'oblidi, però en aquest moment l'he après. Ara per a l'expressió oral no sé si em serveix perquè aprens paraules que no faràs servir, i encara que sàpigues parlar amb paraules més cultes, no les fas servir perquè ni al treball ni amb els amics no les faràs servir. Ara, saps moltes més paraules que no les que fas servir per parlar amb la gent, parlem més "de poble".

-Creus que hi ha hagut alguna lectura que hagi servit per conèixer-te una mica més com a persona?

Hi ha moltes lectures que et fan pensar una mica en tu.

Número 13

ENTREVISTA AL FRANCESC

23 de març a les 18,30 h

En Francesc té vint-i-cinc anys i en fa set que va acabar COU. Va estar un any sense estudiar i es va posar a treballar. Després es va matricular a Informàtica de Sistemes. No ha acabat la carrera, la va fent de mica en mica, però com que té molta feina no s'hi pot dedicar gaire. Treballa d'informàtic tot oferint diferents serveis: reparacions, classes, pàgines web... De feina no li'n falta. Té pensat de marxar a viure un any o dos a Irlanda o Anglaterra. Viu amb els seus pares.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Una que recordo és *El Principito*, em va agradar i fa poc temps que la vaig tornar a llegir. Penso que diu molt i que sempre hi pots trobar alguna cosa. Recordo, també, el llibre *2CV* i un altre que em va agradar va ser *El carter truca mil vegades* de A. Martín i J. Ribera; també n'he llegit altres d'aquests autors i m'han agradat. També recordo que a Filosofia, amb en Pere, vaig llegir alguns diàlegs de Plató i *El món de Sofia* que em van recomanar alguns companys.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes alguns llibres?

De l'escola no recordo cap llibre; crec que no en llegíem.

-A casa, els avis o els pares, t'havien explicat contes de petit?

A casa mai no m'han explicat contes ni res; ara jo tinc clar que quan tingui fills faré tot el que pugui perquè llegeixin.

-Com veien o veuen el fet que llegíssis, la teva família? Els agrada? Hi posen pegues?

La meua família els agradava que llegís, fos el que fos. De fet, no sabien què llegia perquè sempre em tanco i em tancava a l'habitació i a l'habitació no s'hi fiquen.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

Penso que els comentaris de text i les anàlisis de lectures no serveixen per a res. Cadascú hi pot veure allò que li plagui en un text i no tens perquè veure-hi allò que et diuen. No m'ha servit de res.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

Em va costar molt aquest canvi; no podia llegir ni *Tirant lo Blanc* ni *Tristany i Isolda*. Aquest últim, sobretot, em va costar moltíssim d'acabar-lo. Penso que està molt mal fet d'obligar a llegir. Hauria de ser un fet totalment lliure. Segur que hi sortiríem guanyant.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Segurament que sí. Les noies són més d'estar a casa i els nois de fer vida a fora, al bar i amb els amics. No ho havia pensar mai, però penso que és cert. Jo, un noi que llegeixi no el veig com una persona rara, veig una persona rara aquella que sempre està apartada del grup i no es relaciona amb la gent.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

Jo sóc un lector ocasional. No sempre llegeixo. M'agrada de llegir coses que m'entretinguin, que em relaxin. Novel·les del tipus de les d'Andreu Martín, novel·la eròtica, de relats curs, d'humor... I algun de política, com *Estúpidos hombres blancos* de Michael Moore; a partir dels fets de l'11 de setembre, m'interessa molt la política i aquest llibre té relació amb aquests fets.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la família, la parella...

Jo llegeixo sempre abans d'anar a dormir perquè em relaxa i em prepara la son. Puc llegir dues o tres pàgines o vint o trenta, depèn. No llegeixo mai quan hi ha altra gent. Ara veig que la gent llegeix molt al tren i al transport públic, en general.

-Vas a la biblioteca a veure o a buscar llibres?

No hi vaig; només de tant en tant hi vaig a buscar algun CD, però mai un llibre.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Penso que no hi ha hagut persones, sinó que jo he anat llegint i trobant allò que m'ha agradat.

-Quan tries un llibre en què et bases? En el resum de darrere, en l'autor, en l'editorial, te l'han recomanat...

En algun cas, en l'autor. Però moltes vegades en el resum que hi ha al llibre. Busco que m'entretingui.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú?

Poques vegades m'aconsellen. Ara, a través d'internet tinc amics amb els quals sí que parlo de llibres i me'n recomanen. No sempre en faig cas.

-Per a què et serveix la lectura?

Per entretenir-me i per relaxar-me. No hi busco res més. Ara considero la lectura com una font molt important per adquirir cultura i ho recomanaria a tothom.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé t'hagi influït d'una manera especial?

No, no en recordo cap. Potser, en el seu moment, em va impactar una mica el llibre 2CV que ja t'he comentat abans.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

No, no els intercanvio perquè els amics amb qui parlem de llibres els conec d'internet. Amb els que tinc aquí, normalment no parlem de llibres.

-La lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

Jo miro molt poc la televisió. En canvi, navego moltes hores per internet. Llegeixo les notícies més importants, escolto música, envio missatges, però no hi busco informació de llibres.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Crec que sí, segur que sí. Actualment haig d'escriure molt poc perquè a la carrera no haig de redactar pràcticament res i a la feina, tampoc. Sort tinc de llegir una mica.

-Explica alguna cosa que et vingui de gust, algun record d'alguna lectura, algun llibre que hagi servit per conèixer-te una mica més...

No hi ha cap llibre que m'hagi servit per conèixer-me a mi mateix. No hi busco això als llibres. Sí que escolto molt la ràdio i, sobretot, les notícies. Des dels fets de l'11 de setembre que m'interessa molt la política i estic molt al cas de tot el que va passant.

Número 14

ENTREVISTA A L'ADRIÀ

24 de març a les 10,30h

L'Adrià té vint-i-set anys. Va repetir COU i després va estudiar 1r cicle d'Història. Després va fer un Cicle Formatiu de Grau Superior d'Imatge i so i ara treballa d'això. Només treballa quan l'avisen per a alguna feina, per tant no té cap mena d'horari fix ni cap dia de lliure disposició. Aspira a fer unes oposicions i treballar a la televisió pública. Viu amb la família.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Recordo sobretot les de literatura de tercer i de COU. M'agradaven les novel·les medievals ambientades a la cort del rei Artús, *Tirant lo Blanc*, etc i també la poesia de Salvat-Papasseit i les que vam fer a COU. De primer i segon m'agradaven les novel·les d'Andreu Martín i de Jaume Ribera, com *No demanis llobarro fora de temporada* i altres.

-A casa, els avis o els pares, t'havien explicat contes de petit?

No, mai. Jo sí que n'he explicat a la meva germana petita. Però els meus pares no me n'havien explicat mai, treballaven, arribaven tard a casa...

-Com veia el fet que llegissis la teva família? Els agradava? Hi posaven pegues?

A casa volien que llegís, però sobretot ho volien perquè estigués quiet. Jo sóc molt nerviós i em compraven contes perquè em tranquil·litzés. Per tant no els molestava que llegís, més aviat els molestava quan no llegia.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

Penso que fer comentaris i anàlisis de lectures és molt profitós perquè t'ajuda a reflexionar sobre allò que has llegit, a treure'n més rendiment. Ho valoro molt positivament. I sí que m'ha servit posteriorment. A Història va molt bé saber fer comentaris de textos, saber-los interpretar...

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

No, no em va costar. És com una progressió natural. Igual que a matemàtiques passes de fer trencats a equacions, amb la lectura és el mateix. Amb el temps, augmenta la dificultat.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

No, i qui digui això diu una autèntica bajanada. Amb la gent que em moc, tothom llegeix igual; no hi ha diferència entre nois i noies. Amb això sembla que es parteix de la idea que les noies han d'estar a casa llegint novel·les rosa... Jo parlo de lectures tant amb nois com amb noies.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

Llegeixo, sobretot, llibres d'història. M'agrada molt. Les novel·les les deixo més per les vacances perquè no cal tanta concentració.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la família...

Jo no llegeixo quan hi ha gent; per llegir necessito estar sol i en silenci total. Quan faig una cosa manual sí que escolto música o puc parlar, però per llegir m'haig d'aïllar i per tant no hi ha ningú que es molesti.

-Vas a la biblioteca a veure o a buscar llibres?

A la d'aquí Rubí no hi vaig mai a llegir, no s'hi pot estar. Si algun cop he vingut a buscar un llibre me n'he anat de seguida. A la de la facultat sí que hi anava, i molt i estava molt bé.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Recordo, sobretot, un professor d'història contemporània de la facultat. Et feia venir ganes de llegir i de saber tot el que ell sabia. També m'ha influït la família, sobretot el meu germà, que és més gran que jo, i el meu pare. A tots dos els agrada llegir i sobretot llegir llibres d'història. També alguns professors de l'Institut i alguns amics.

-Quan tries un llibre en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, te l'han recomanat...

A casa tinc molts llibres per llegir. M'agrada molt el període de la Segona Guerra Mundial. He llegit molt sobre aquest tema. M'he trobat a vegades que et recomanen un autor i després no m'agrada gens. Trio el tema.

-Per a què et serveix la lectura?

Ho diré amb poques paraules. Si tothom llegís no hi hagués hagut els atemptats de l'onze de setembre. La lectura t'informa, et dóna sentit crític, et fa flexible, et fa veure una qüestió des de diferents punts de vista, fa tenir opinió, no et deixa ser fanàtic...

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial? Què en recordes?

Em va impressionar molt, bé, n'hi ha hagut molts, però recordo sobretot *Si això és un home* de Primo Levi. Et fa pensar molt.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

En parlo i els intercanvio amb els meus pares, amb el meu germà i també amb la meua germana petita. Parlem molt de llibres i de política. Després, també, amb els amics. Són converses molt freqüents.

-La lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir? Quin?

És que la televisió m'interessa molt poc. Veig els noticiaris i els documentals tipus "60 minuts" i "30 minuts", "Mil.lèniun"... No veig altres programes. Ja sé que n'hi ha que parlen de llibres, però no en veig cap.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, de ressenyes, etc?

Per internet no busco mai informació de llibres, de fet, hi navego poc.

-Creus que la lectura et serveix per millorar l'expressió escrita i l'expressió oral?

I tant, segur que sí. Tant l'expressió escrita com l'oral. Aprens vocabulari, ortografia, etc.

-Explica alguna cosa que et vingui de gust, algun record d'alguna lectura, algun llibre que t'hagi servit per conèixer-te una mica més...

Jo crec que m'han ajudat a conèixer-me llibres d'autors que m'han agradat molt i també d'autors que no m'han agradat gens, però que per aquest fet m'han ajudat a definir-me. També llegeixo cada dia el diari.

Número 15

ENTREVISTA A LA LÍDIA

24 de març a les 20 h

La Lídia té vint-i-quatre anys i en fa cinc que va acabar l'Institut. Va repetir COU i va fer l'especialitat de ciències. No va fer la selectivitat i es va posar a treballar amb la idea de fer-la l'any següent. No la va fer i la situació familiar se li va complicar. La mare va tenir un accident i l'ha hagut de cuidar durant tres anys. Així que només ha pogut treballar i tenir cura de la família, ja que no té pare. Ara es penedeix de no haver fet la selectivitat i de no haver estudiat res, espera que quan s'hagi casat les coses canviaran i podrà anar a la universitat.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Sí. Recordo la novel·la *Com un miratge* que l'he tornada a llegir dues o tres vegades, també *Joana E.* que l'he llegida tres vegades i que també em va agradar molt perquè m'he sentit identificada amb la protagonista, que és una dona que va haver de lluitar molt. De castellà recordo *Los viernes* o una cosa així...

-I d'abans de l'Institut, de l'escola on anaves?

Recordo *L'home de Sau* que el vam llegir a cinquè. De petita llegia els típics contes, com tothom. I de l'escola no en recordo cap més; era una escola que no ens feien llegir.

-A casa, els avis o els pares, t'havien explicat contes de petita?

A vegades. No era un costum de cada nit, ho feien de tant en tant. Com que la meva mare treballava tot el dia i quan arribava a casa era tard, feia el sopar... Hi havia dies que el meu pare ens n'explicava algun si no treballava de nit, no el llegia, l'explicava.

-Com veien el fet que llegissis, la teva família? Els agradava, hi posaven pegues...

No, al contrari, els agradava. Com que de casa meva sóc la que més he estudiat perquè la meva germana, que és set anys més petita que jo, no ha estudiat res, no ha acabat ni l'ESO, doncs a mi com que m'ha agradat estudiar mai no em van dir que no llegís. Els semblava molt bé que ho fes.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Com valoreu el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics...

Doncs quan m'agradava la novel·la sí que m'agradava de fer-ne un treball. Ara si era un llibre que no hi havia posat cap interès, el feia perquè m'hi obligaven i llavors no hi veia cap utilitat. Però hi ha treballs de llibres que encara els guardo perquè m'havien anat bé i m'havien anat bé perquè el llibre m'havia agradat. Crec que haver de fer un treball et fa interessar més en el llibre.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

Sí que em va costar moltíssim. A mi, és que el fet de ser de ciències no m'ha interessat mai ni la història ni la literatura ni la filosofia... Per tant em costava molt de llegir aquestes novel·les. De fet, ara penso que aquestes assignatures no m'agradaven perquè realment no entenia el que m'estaven explicant ni què estàvem estudiant. En canvi la Física, les Matemàtiques, ... m'agradaven perquè les entenia. Tampoc no hi posava cap interès.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Llegeixen un altre tipus de lectura, crec. Llegeixen més revistes de motos., d'esport. Ara mateix jo estic llegint un llibre perquè m'agrada, és *Nacer mujer en China* i és un llibre que em fa pensar; en canvi la meua parella llegeix coses fàcils, d'entreteniment, llibres de motos i cotxes, el diari esportiu...En general, penso que llegeixen menys.

-Quina mena de llibres llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

No llegeixo gaire perquè no tinc temps. Però llegeixo novel·les o històries reals, biografies. M'agraden els llibres que tinguin molt a veure amb la vida real. No llegeixo ni poesia ni assaig.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que et posis a llegir? Els companys, la parella, la família...

No, no he tingut cap problema.

-Vas a la biblioteca a veure o a buscar llibres?

No, perquè no tinc temps. Hi havia anat quan estudiava a l'Institut, però després no hi he anat més perquè no he tingut temps.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Bé, una vegada la meua mare em va dir "El que mai et prendran és allò que tu aprenguis i que tinguis al cap; totes les coses físiques –un cotxe, us pis...- te les poden prendre o s'acabaran, en canvi allò que has après no t'ho prendrà mai ningú". Això m'ha quedat molt. Penso que l'Institut va ser molt important per la lectura perquè a l'EGB ja t'he dit que no havíem llegit pràcticament res i l'Institut va ser molt important per això, per introduir-me a la lectura, vaig veure que els llibres em podien agradar molt. Penso que si no hagués estudiat, no hauria llegit res.

-Quan tries un llibre, en què et bases? En la informació de la darrera pàgina, en l'autor, te l'han recomanat...

Ara estic apuntada al Cercle de Lectors i com que m'envien una revista a casa llavors me la miro i demano el llibre que m'interessa. Em miro el resum que hi ha, el tema que és i el trio. De fet fa poc que en sóc, fa tres o quatre mesos i de moment em va molt bé. De petita, els meus pares no volien que me'n fes perquè havies de pagar i em deien que no, que quan fos més gran. I ara, com que la meva mare va tenir un accident i està a casa sempre, doncs també llegeix. I entre totes dues en triem algun que ens agradi. I ja no cal anar a la llibreria o a la biblioteca, que com que no tinc temps, no hi vaig mai i així és una manera de tenir llibres.

-Així, des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú?

A part d'ara fa poc que m'he fet sòcia del Cercle de Lectors, fins en aquest moment rellegia els llibres de l'Institut, *Joana E.* i altres. És curiós perquè al llibre *Joana E.* hi surt citat un altre llibre *Jane Eyre* i ara estic llegint aquest llibre. És molt gruixut. El tinc d'una casa que van comprar els meus sogres a Osca on hi havia llibres vells i els volien llençar i entre aquests llibres hi vaig trobar aquest i vaig dir "aquest me'l quedo jo" i és molt vell i ara l'estic llegint.

-Per a què et serveix la lectura?

A mi m'agrada llegir, m'agrada saber, igual que hi ha gent que els agrada anar al cinema jo prefereixo el llibre perquè és més entretingut, té més detalls, és més lent. Em fa pensar. En tota aquesta època de l'accident de la meva mare, m'agrada més pensar. M'agrada molt pensar. Quan vaig en cotxe no m'agrada ni escoltar la ràdio ni posar música, vull pensar, perquè és quasi l'únic moment del dia que puc pensar en les meves coses, és l'únic moment que tinc per a mi. Quan arribo a casa, hi ha dies que la meva mare ha fet el dinar o el sopar, però hi ha dies que no. O sigui que al cotxe és l'únic moment que tinc per a mi. També quan me'n vaig al llit a vegades llegeixo i em fico de ple en la història; per exemple ara que llegeixo, també, *Nacer mujer en China* em sembla que m'està passant a mi.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o que t'hagi influït d'una manera especial?

Sí. *Jane Eyre* i *Joana E.* Totes dues perquè són similars. M'han influït en el sentit que he vist que cal que pensi en mi. Fins ara, amb això de la meva mare, estava centrada només en ella, amb la meva germana, a portar la casa... I penso, la Joana tant que ha fet i ningú no li ho ha agraït. Cal que pensi més en mi perquè si no ho faig jo no hi pensarà ningú. En això m'han ajudat.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

No, no en parlo amb ningú. Al treball estic vuit hores parlant per telèfon i amb l'ordinador a davant i és clar, no parlo amb ningú. A vegades, ara últimament, en parlo amb la meva mare perquè ella en comença a llegir algun. També l'hi parlo de *Joana E.* però com que és en català no s'hi atreveix.

-La lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

La televisió no em treu la lectura perquè jo aprofito per llegir abans d'anar a dormir. Potser m'hi estic mitja hora i jo no puc llegir si hi ha altra gent, no em puc concentrar. Jo no tinc temps de veure la tele. L'únic que m'agrada al migdia és veure les notícies; de petita les odiava però ara m'interessen. Sí que a vegades al vespre veig alguna pel·lícula, però ni al cap de setmana veig gaire la televisió. Crec recordar que no hi ha cap programa de la televisió que m'hagi portat a llegir.

-Per internet busques informació de llibres?

No tinc internet.

-Creus que la lectura serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí. A mi m'ha servit molt. Per exemple en el cas del català. Jo abans no el parlava i quan m'hi he posat, que ho he hagut de fer per la feina, crec que m'hi ha ajudat el fet d'haver llegit en català.

-Vols explicar alguna cosa que et vingui de gust, algun record d'alguna lectura, algun llibre que t'hagi servit per conèixer-te una mica més...

Recordo que em va marcar força *Com un miratge*, és el que més recordo.

Número 16

ENTREVISTA AL JOSÉ LUIS

25 de març a les 10 h

El José Luis fa set anys que va deixar l'Institut després d'haver fet COU, especialitat de lletres. Té vint-i-cinc anys. Va estudiar Educació Social i després d'haver treballat uns quinze mesos a la presó Model de Barcelona, ara és el responsable de Punt Omnia, un centre que es dedica a la inserció social, a través de la informàtica, de persones desestructurades. No li acaba d'agradar i voldria entrar de funcionari de presons. Viu amb la família.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Recordo que em va agradar *El camino* de Delibes. També *Tirant lo Blanc* va estar força bé, vam fer un treball i em va agradar força. Les lectures de literatura de COU com que eren tan obligades no em van agradar, em va costar bastant de llegir-les. Em va agradar una mica *Cementiri de Sinera*. Ara he tornat a llegir *Rimas y leyendas* de Bécquer i té la seva cosa.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes algunes lectures?

Recordo que llegíem lectures curtes a classe, però així llibres a casa, no recordo que en llegíssim. El meu germà, que té quinze anys, llegeix molt més que no pas jo feia a la seva edat.

-A casa teva, els pares o avis, t'havien explicat contes de petit?

No, no ho havien fet. A casa miràvem el futbol, en tot cas.

-Si et posaves a llegir, a la teva família els agradava o hi posaven pegues?

No, sempre fomentaven la lectura. El meu pare sempre ha llegit força, sobretot llibres de política i ara s'ha afiliat a la CNT. La meua mare sempre ha estat més de casa i no ha llegit gaire.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, etc.?

A mi m'ha servit molt per després, per la universitat. Tot el que és estructurar el text i treure'n les idees principals. O de cara a fer exàmens, saber treure d'un text la idea principal i a partir d'aquí saber desenvolupar el teu comentari. És força útil. Ara també et dic que recordo que hi havia molta diferència entre el que era BUP i el que era COU. A BUP eren lectures més amenes i a COU eren molt més marcades i eren força pesades.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

Sí. Vam llegir *El guardián entre el centeno*, *Els marginats*, 2CV a primer i segon de BUP... I el canvi no em va costar tant pel tipus de llibres sinó pel tractament que se'n feia. Trobo que a COU teníem molta pressió sobre el llibre. Crec que sempre t'entra més bé un llibre sobre el qual no hages de treballar tant. Em va costar, ja et dic, el tipus de tractament que es feia de cada llibre. Veig que hi ha d'haver lectures obligatòries, però a l'hora de treballar et condiciona molt.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Penso que això és molt subjectiu; ara penso que les noies llegeixen molt més que els nois. Depèn, també, de quin tipus de lectura. Per exemple de diaris esportius pràcticament només en llegeixen els nois. Ara, tant a l'Institut com a la universitat, llegeixen més les noies que els nois. Penso que les noies són més aplicades.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

Llegeixo *l'Esport* i *Mundo deportivo*. Bé, últimament he llegit *La metamorfosis* de Kafka i després he llegit *El proceso*, que està molt bé; és una situació molt angoixant. Bé, també he tornat a llegir *El senyor dels anells*, *Rimas y leyendas* de Bécquer, que ara l'he trobat una mica infantil. I ara estic llegint *La història interminable*. Com que era una pel·lícula que sempre m'havia agradat, ara he decidit llegir el llibre. Potser el gènere que m'agrada més és aquest medieval-fantàstic i coses així.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la família ...

No, no.

-Vas a la biblioteca a veure o a buscar llibres? Per què?

No., ara no tinc temps. Hi anava molt quan estudiava a la universitat, a l'Institut menys. I ara estic intentant llegir tot el que no he pogut llegir en l'època que em tocava.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Han estat els professors de la meva època formativa. Sobretot els de l'Institut. Recordo, sobretot, el Ramon i la Conxa. Crec que si no hagués estat per aquests professors no hagués conegut totes aquestes lectures. El Ramon i la Conxa ens posaven unes lectures més divertides que no pas les que ens posaven a llengua castellana. Jo sóc castellanoparlant però em sentia més proper a aquests professors i a aquestes lectures. També com que vaig repetir COU a l'Institut Duc de Montblanc, hi vaig tenir un professor de filosofia —el Roger, que va morir fa poc— ens feia llegir llibres que em van agradar, com *El món de Sofia*. Bé, tots aquests professors m'han marcat força.

-Quan tries un llibre, en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, te l'han recomanat...

De fet, els llibres que lleigeixo ara són els que tenia i que no havia pogut llegir abans, faig recopilació d'informació del que tenia, dels apunts de COU que no recordava. Em baso en el contingut i, sobretot, per l'autor. Tenia ganes de llegir Kafka perquè en el seu temps el trobava molt dur i ara veig que puc més. També he llegit *Walden 2*, és de condicionaments i aprenentatges i tot això; és una novel·la utòpica però una mica científica. També penso que és més còmode llegir d'allò que ja en tens unes nocions bàsiques que no pas allò que és nou i que no saps què et trobaràs.

-Per a què creus que et serveix la lectura?

És formativa, amplies el teu nivell cultural. És un hàbit molt important. Jo utilitzo la lectura en benefici propi, com a hobby, com a espai imaginari i a partir d'aquí, amplio coneixements.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o que t'hagi influït d'una manera especial? Què en recordes?

Bé, en el seu temps em va agradar molt *El senyor dels anells* pel seu estil literari i descriptiu. Jo ara estic intentant escriure contes, històries petites amb un professor de la universitat que tenia. I l'estil literari de Tolkien, tota la seva descripció, em va marcar molt, però com estil literari, no com a contingut del llibre en si, i poca cosa més. Veig que als instituts fan llegir *El hòbbit* perquè deu ser més senzill. Jo no l'he llegit, però he llegit tot el que ve després. Crec que no em cal perquè tinc totes les referències dels altres llibres.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

Depèn del grup. A la universitat sí que en parlava, però al treball, no, no és habitual. I intercanviar-los tampoc.

-La televisió, et separa de la lectura o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

És compatible una cosa amb l'altra. De la televisió en veig els programes esportius. I de llegir ho faig als matins o al tren quan estudiava o quan treballava a Barcelona. De la televisió no me n'aparta la lectura, tinc espais per tot. Si tens ganes de llegir, els espais els trobes. No vaig cap programa de televisió que parli de llibres.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, de ressenyes, d'autors....

Internet l'utilitzo molt al treball, però no per buscar informació de llibres. I si ho faig servir per la lectura és per als nois que tinc al meu càrrec, si han de fer un treball o buscar informació d'alguna cosa, els ensenyo a buscar el servidor, a buscar per autors, per matèries... Però per a mi, no.

-Creus que la lectura et serveix per millorar l'expressió escrita i l'expressió oral?

Sí, per descomptat. I tant que sí. Per a mi és la principal font de formació. Perquè quan vas a l'Institut ja tens classes de llengua, però ara que no en tinc em fixo molt en la manera d'escriure, tant en les paraules com en la seva col.locació.

-Penses que hi ha hagut alguns llibres que hagin servit per conèixer-te més a tu mateix com a persona?

Això és molt subjectiu; depèn del llibre, si t'identifiques amb el personatge, si veus que té similituds amb tu.

Número 17

ENTREVISTA A LA MÍRIAM

25 de març a les 17,30 h

La Miriam té vint-i-cinc anys i en fa set que va deixar l'Institut. Va acabar COU i després va estudiar Fisioteràpia. Quan tenia quinze anys va tenir un accident de moto i com a conseqüència d'això li van haver d'amputar una cama. Ella, però, ha tirat endavant i actualment fa suplències als ambulatoris com a fisioterapeuta i pensa que trobarà feina estable. Viu amb la seva família, ajuda al negoci familiar i té inquietuds literàries.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Em va agradar molt *Aloma*, també em va agradar *Em dic Paco...* i *Sota el signe de sagitari* que és novel·la negra. A castellà recordo que vaig llegir *Veinte poemas de amor y una canción desesperada* que em va agradar molt i encara ara m'agrada.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes alguns llibres?

No. Vaig llegir *El Quijote* a vuitè; bé, era una versió adaptada. Com que l'escola era religiosa, vaig fer moltes lectures absurdes, de sants i de religió, que no m'interessaven gaire. També vam llegir *El alcalde de Zalamea* que no devia entendre gaire perquè era massa densa.

-A casa teva, els teus pares o avis, t'havien explicat contes de petita?

No, no hi havia aquest costum. Ara sí que recordo que els avis explicaven històries de la guerra civil i de la postguerra. A COU vam fer un treball d'història oral que consistia a parlar amb els nostres avis, de la guerra. Llavors hi vaig parar molta atenció. L'avi m'explicava com havia hagut de sortir de Rubí perquè el perseguien. Quan vaig fer el treball vaig valorar moltes històries que ja ens havia explicat abans. Ara, de contes abans d'anar a dormir, no.

-Com veu el fet que llegeixis, la teva família? Els agrada? Hi posen pegues?

No, no. Els agrada que llegeixi. Tant és que siguin llibres considerats "útils" com llibres d'entreteniment. Són del Cercle de Lectors i llavors cada dos mesos tenim llibres nous, i a més, me'ls deixen triar a mi.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

Penso que era millor fer un treball que no pas un examen. Ho penso, sobretot, després de fer la carrera i d'haver hagut de fer treballs d'algun llibre. En treus molt més profit perquè no tens el temps limitat d'un examen i pots expandir-te tant com vulguis en allò concret que t'hagi cridat més l'atenció o que et demanin. Penso que és molt positiu. També és bo fer un comentari de text si està ben explicat. El problema que jo tenia amb els comentaris de text és que no sabia ben bé què em preguntaven. Sobretot a filosofia.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

No recordo aquest canvi; com que a vuitè ja vaig llegir una història que no entenia, quan van venir les novel·les juvenils vaig pensar "ostres! Això ho entenc!" i quan van tornar a venir les obres clàssiques jo ja estava més preparada, ja sabia més què m'esperava. Em va agradar molt *Tristany i Isolda*. Per tant, aquest pas no em va costar perquè trobo que era gradual.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Amb la gent que jo em relaciono, penso que llegim si fa no fa igual; potser fins i tot més els nois. Ara, si et parlo de la gent del treball, per exemple, llegeixen molt més les noies que els nois, encara que les noies llegeixin molt més novel·les romàntiques.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

Trio relats. L'últim llibre que he llegit és *El afinador de pianos*, que és literatura anglesa i que, de fet, són relats. A mi m'agrada el gènere més aviat fantàstic. També he llegit *Las nueve revelaciones*, *Voces en el desierto...* Ara estic llegint *La danza de la realidad* que és una mena de filosofia que té aplicada a ell mateix. És una mena d'autoajuda. També he llegit *El dominico blanco*, que és força fantàstic. Ara tots tenen un punt que et fan pensar.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la família...

No, de cap manera.

-Vas a la biblioteca a buscar llibres? Per què?

La veritat és que no. Quan estudiava anava a la de la universitat, però ara mateix no vaig a cap. Hi havia anat a l'època de l'Institut per buscar algun llibre per fer un treball, però ara no hi vaig.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Sí. Sobretot un professor que vaig tenir a la universitat, en un curs que vaig fer, i que es diu Jaume Llopis, un home que és filòleg, matemàtic, biòleg i filòsof. Era impressionant. Ens impartia Ciències de la Comunicació; bàsicament ens ensenyava a saber-nos comunicar davant de gent, saber fer una xerrada en públic. Ens feia escriure molt i ens feia llegir molt. Va ser un punt clau pel fet que jo em posés a escriure, ell em

va animar que ho fes. Em va ensenyar a fixar-me com escriuen segons quins autors, com descriuen segons quines coses, les sensacions. Per a mi va ser important aquest senyor.

-Quan tries un llibre, en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, te l'han recomanat...

Normalment busco llibres que em recomanen. I si vaig a les llibreries, llegeixo el resum de darrere i si m'agrada, l'agafo. No em guio gaire per autors, si no més aviat pel tema.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú?

He anat pujant. També hi ha temporades que tinc més temps per llegir i altres menys. Però jo sempre tinc un llibre començat. Si no tinc temps, si més no abans d'anar a dormir, ho faig una mica.

-Per a què et serveix la lectura?

A vegades per oblidar coses teves o també per buscar solucions a coses teves. I moltes vegades pel plaer d'estar en un altre lloc. En comptes de mirar per la finestra, quan estàs al tren, llegeixes.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial? Què en recordes? En quin aspecte t'ha influït?

El primer llibre que em va impactar moltíssim va ser *El Alquimista* de Pablo Coelho, lògicament. Em va influir. Em va fer canviar en el fet de mirar-me a mi mateixa i de conèixer-me d'una altra manera. Va ser un dels primers llibres. I el segon que em va marcar molt va ser *Las nueve revelaciones*, que no recordo l'autor, i em va agradar molt. És la història d'un senyor que de sobte es veu involucrat en un viatge al Perú i allà li comencen a explicar unes revelacions molt rares –les nou revelacions– que expliquen com funcionen les energies. I entra en contacte amb aquestes energies més esotèriques. És un llibre d'aventures, que si vols en pots treure més informació i si no vols et quedes amb l'anècdota i ja està. *El alquimista* trobo que és un bon llibre per gent molt jove perquè diu frases com “al corazón no le gusta sufrir” ... I penses, és clar, aquesta sóc jo.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

Sí, sempre. Faig intercanvis amb gent que he conegut a la universitat; allà ens trobàvem cada dimecres un grup de gent i parlàvem de llibres i ens n'intercanviàvem. A vegades llegíem una pàgina i la comentàvem.

-La lectura, et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat de llegir?

Són coses diferents, per a mi, depèn. Si hi ha dies que no tinc ganes de llegir em poso a mirar la televisió, si em ve de gust llegir no miro la televisió. De fet, cada cop

miro menys la tele. De programes de llibres n'he vistos un parell de cops, però no m'agrada com ho guien. És un programa que fan a la 2. Alguna vegada per ràdio sí que n'he sentit que m'han agradat.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, d'autors...

Sí, sí que en busco. A vegades, d'algun llibre que t'han parlat, no el trobes a les llibreries i el busques per internet.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

I tant! Penso que a vegades no s'enfoca bé, però sí que serveix. Cada vegada utilitzem menys vocabulari, jo la primera. I als llibres, com que això està molt cuidat, a l'hora d'escriure i de llegir ho aprens; i si a sobre tens una mica d'interès aprens paraules que has llegit mil cops i si no saps què volen dir les busques al diccionari. Per tant aprenc vocabulari i segur que millores l'expressió escrita i l'oral.

-Hi ha algun record d'alguna lectura que et vingui de gust explicar, algun llibre que hagi servit per conèixer-te més a tu mateixa...

Sí, aquests que t'he dit m'han servit per conèixer-me més a mi mateixa. I aquest últim que he llegit *La danza de la realidad*, també. És una mica de teràpia psicològica. És un llibre que parla de terceres persones, però que et fa pensar en tu mateix.

Número 18

ENTREVISTA AL FELIPE

26 de març a les 16 h

El Felipe té vint-i-cinc anys i en fa set que va deixar l'Institut. No va acabar tercer de BUP. Va anar a la mili i quan va tornar es va posar a treballar. Ha treballat en diferents llocs amb contractes temporals. Actualment està a Fecsa com a reparador i manteniment de les torres d'alta tensió. Té un contracte d'un any i espera que es converteixi en indefinit en acabar-lo. Viu amb la família i té parella.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

Recordo que vaig llegir *El Quijote* a tercer de BUP i quan el vaig veure em vaig espantar. Però el vaig llegir una mica i em va agradar prou. Recordo, també, *Noche de viernes* per l'argument que tenia, que m'interessava i em va agradar. També recordo *El mecanoscrit del segon origen* que em va agradar i encara recordo l'argument.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, en recordes algun?

No recordo cap títol, però n'hi havia un que anava d'un escalador que explicava els seus relats i que no recordo el títol.

-A casa, els avis o els pares t'havien explicat contes de petit?

No, no hi havia aquest costum. Ara al poble dels meus avis, quan em portava malament m'explicaven contes de l'home del sac, d'un home que hi havia al poble que era dolent... Però jo ja no m'ho creia.

-Com veia o veu el fet de llegir la teva família? Els agrada? Hi posen pegues?

S'enfadaven perquè no llegia i també perquè no feia els deures. És la veritat.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

Quan havia de fer això m'avorria molt, em costava molt de posar-m'hi i ara em penedeixo de no haver treballat més, de no haver aprovat el curs. Però jo vaig abandonar perquè no m'interessava gens i m'avorria molt. Vaig començar a fer campanes i quan vaig tenir divuit anys vaig dir que ja n'hi havia prou i me'n vaig anar a la mili. Ara sí que valoro positivament que llegíssim, però això de fer comentaris no m'ha servit de res.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel.les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i a COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

Sí que recordo que em costava i que eren lectures difícils. Quan tenia el llibre a davant i veia que era tan gruixut, mirava les pàgines i em desanimava i m'oblidava de tot i ho deixava córrer.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Depèn. Per exemple la meva nòvia estudia per a professora i llegeix els llibres que ha de llegir; en canvi el seu germà passa de tot. No llegeix ni fa el que ha de fer, però sap molt d'informàtica, coses que la seva germana no sap, ell les resol. Llegeix coses d'informàtica. Jo crec que si t'interessa una cosa, la fas. Jo, si penso en el meu barri, ni els nois ni les noies no llegeixen.

-Ja m'has dit que no llegeixes llibres, però si n'haguessis de triar un, quin gènere triaries?

Jo llegeixo revistes de nutrició, d'esports, d'exercicis de manteniment perquè m'interessen molt. Una novel.la que sí que he començat a llegir és *El senyor dels anells* però no l'he acabada.

-Hi ha algú que se senti molest si et poses a llegir una revista o algun diari?

No.

-Vas a la biblioteca a veure o a buscar llibres o música?

No. Fa molt temps que no hi vaig. Quan estudiava hi anava a estudiar, a fer treballs en grup. I a buscar música, tampoc. Jo et dic la veritat, quan arribo de treballar, em canvio, em fico al gimnàs... Hi vaig cada dia i que no m'ho treguin perquè em distrec, m'ho passo bé. Quan arribo a casa sopo i em preparo les coses per al dia següent i ja està.

-Recordes alguna persona que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

A casa, els meus pares no llegeixen. Jo, si he ensopegat algun llibre que m'ha agradat, l'acabava.

-Per a què et serveix la lectura?

Per tenir informació. Quan vaig començar al gimnàs –ja fa set anys- m'havia de buscar un monitor, una dieta adequada... I ara, actualment, no puc tenir els mateixos coneixements que una persona que hagi fet INEF o que s'hagi especialitzat, però com que he llegit molt sobre el tema, què cal menjar, què és el que es posa bé, adquireixes cultura, aprens coses i sempre va bé, vaja. A la fàbrica, bé a on treballa hi ha molta gent que em ve a preguntar sobre dietes, què cal fer per aprimer-se i coses així; jo els ho explico i no cobro res, perquè per tenir aquesta informació vas a un centre especialitzat i et fan pagar per fer-te una dieta.

-Les revistes que llegeixes, les intercanvies i en parles amb altra gent?

Sí, en parlo i les intercanvio amb la gent del gimnàs. Comentem algun article, etc. Si en parles amb algú que no va al gimnàs et diran “acaba ja, que això no m’interessa”.

-La televisió et treu hores de lectura, o al revés, la lectura et treu hores de tele?

Abans m’interessava més veure la tele que llegir; ara, si et dic la veritat, quasi que m’és igual una cosa que l’altra. Si llegeixo una cosa que m’interessa m’és igual que facin una pel·lícula o algun programa, no em sap greu de perdre-m’ho. Si una cosa m’interessa de veritat no puc llegir i mirar la tele alhora.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, d’autors, d’informació de nutrició...

A casa de la meva nòvia sí que navego per internet –jo no tinc ordinador- o si anem a prendre alguna cosa en un cibercafé i xategem amb altra gent o ella busca informació per als estudis o per baixar música. Jo a casa no en tinc i tampoc no em crida l’atenció.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí, segur que aprens. En això no et puc dir que no perquè per poc que t’hi fixis, segur que aprens.

-Llegeixes el diari?

Sí, als matins amb el meu company de la furgoneta anem a esmorzar i llavors aprofito per llegir el diari, llegeixo el més important.

Número 19

ENTREVISTA A L'ISMAEL

26 de març a les 20 h

L'Ismael té vint-i-sis anys i en fa vuit que va acabar COU a l'Institut. Ha estudiat medicina i actualment és metge resident en un hospital de Barcelona. Té un currículum acadèmic brillant. Pensa que quan acabi trobarà feina al mateix hospital o en un altre. Viu amb la seva família i s'està arreglant un pis per anar-hi a viure amb la parella.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

És difícil que recordi títols concrets; però bé, ara recordo *Los mares del sur* de Vázquez Montalbán que el vam llegir a segon, a Literatura Espanyola. També recordo *Una mà plena d'estels*. A tercer vaig llegir *Tristany i Isolda*, *Tirant lo Blanc* que era una adaptació a cura de Jordi Tiñena.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes algun títol?

A l'escola fèiem allò típic que tothom portava un llibre i ens l'intercanviàvem, això era a cinquè d'EGB. Llegíem llibres de misteri, i altres. Jo vaig portar *Mr. Hyde* de Stevenson, que tenia per casa.

-A casa, els avis o els pares t'havien explicat contes de petit?

Sí, sí. A casa ens explicaven molts contes, tant els pares com l'àvia. Els explicaven, no els llegien.

-Com veia la teva família el fet que llegissis? Els agradava? Hi posaven pegues?

Ho veien molt bé. Ells no es fixaven en quin tipus de llibres llegia, tant era. Els agradava que llegís. Al meu pare sempre li han agradat molt els llibres, ell no té gaires estudis però sempre ha tingut molta veneració als llibres i sempre feia col·leccions en fascicles. Tampoc no llegeixen perquè no tenen temps, però valoren molt els llibres.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

Els treballs diria que no m'han servit gaire. Perquè en els treballs moltes vegades no sabies què fer-hi. La història t'havia agradat, però quan et demanaven massa anàlisi de vegades no et sortia i t'acabaves inventant alguna cosa més o menys raonable. De fet era diferent del que era novel·la o altres textos més literaris. A tercer sí que tenies més matèria per escriure perquè la lectura anava relacionada amb la teoria

de classe. Però a primer i a segon que eren més novel·letes senzilles, no sabies gaire què dir. A mi no m'ha servit de gaire per als estudis que he fet després.

-A primer i a segon de BUP havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a tercer i COU normalment eren obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

Home, a vegades els clàssics se't feien més pesats. Vaig llegir *Werther* de J.W. Goethe que em va resultar una mica dur, però *Tirant lo Blanc* em va agradar molt i *Tristany i Isolda*, també. Sí, és clar, notaves diferència. Veies que estaves llegint una cosa diferent, com més d'estudi, una lectura que estava relacionada amb la matèria que feies a classe. Ara, tampoc no recordo una dificultat especial.

-Penses que els nois llegeixen menys que les noies?

Potser sí que llegeixen menys, si em miro la gent que conec sí que passa això. Si parlo de llibres és més aviat amb noies que amb companys homes. No sé per què passa això, hi deu haver alguna raó. A la facultat, si parlaves de llibres gairebé sempre era amb companyes, no amb companys.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

Ara no tinc gaire temps de llegir perquè haig de llegir més textos de tipus professional, però al tren sí que llegeixo perquè no em cal gaire concentració i és ideal per llegir coses recreatives i que m'agradin. Llegeixo coses que em sedueixin quan vaig a la llibreria. Llegeixo sobretot novel·la històrica. Sempre llegeixo novel·la.

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la parella, la família...

A casa sí que llegeixo al vespre en lloc de mirar la tele. Però no passa res, hi estan acostumats.

-Vas a la biblioteca a buscar llibres?

Sí que hi vinc de tant en tant, el que passa és que deixen molt poc temps per llegir-los i a vegades fa cosa tornar-lo tard. Ja sé que pots demanar pròrroga, però llavors has de venir expressament per fer-ho. I no agafo més llibres per això. Les vegades que ho he fet em passa que tinc poc temps, només són quinze dies. De música sí que n'agafo molta de la biblioteca, però llibres no tant per això que et deia. També cal dir que m'agrada comprar-los. Vinc sempre a la d'aquí a Rubí, però per temes de medicina vaig a la de la facultat.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

De fet, a l'Institut és on més vaig començar a llegir. Diria que l'Institut va ser per a mi més important en aquest sentit, més que no pas l'escola. Tampoc no va ser a través de cap assignatura ni professor en concret, va ser en general que havíem de llegir molt més.

-Quan tries un llibre en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, te l'han recomanat...

Sí, per temes, també per autors. Si en trobo algun que m'agradi torno a repetir. Quan vaig a la llibreria vaig molt a veure què m'agrada i llavors trio. Quan en vaig a buscar algun de concret és per regalar. El meu pare té el costum de dir "et regalaré un llibre, dóna'm uns quants títols" i jo li faig una llista, així és sorpresa però sap de segur que m'agradarà perquè és un dels que ja volia.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú?

Crec que ha evolucionat, més que en quantitat, en qualitat. Jo sempre tinc un llibre començat. A vegades s'encalla molt i l'haig de deixar.

-Per a què et serveix la lectura?

Fonamentalment com a entreteniment. Aprens coses i això, però la lectura recreativa em serveix d'entreteniment. I la lectura formativa és la de la professió i la considero que forma part del treball. Cada vegada són menys llibres i són més articles i publicacions de revistes.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial? Què en recordes?

El nom de la rosa el vaig llegir quan tenia setze anys. El vaig llegir a segon de BUP i és un llibre que em va agradar molt. És un dels meus llibres predilectes. Primer vaig veure la pel·lícula i després vaig llegir el llibre. El vaig llegir un estiu així molt clàssic, allà a l'hort del meu pare, a les tardes. Està molt ben escrit.

-Intercanvies els llibres que has llegit? En parles amb algú?

Amb la Marta. Amb la resta de gent, no gaire. Amb ella en parlem, encara que llegim coses bastant diferents, però a vegades coincidim. Amb amics i companys no en parlem gaire.

-La lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir?

No. La veig la tele, però no em treu hores de llegir. Si a casa estan mirant la tele i no m'interessa gaire, em poso a llegir mentre miren la tele i tampoc no em molesta. De programes que parlin de llibres veig *Blanco sobre negro* de Sánchez Dragó, a vegades té interès. Algun diumenge que estic despert me'l miro perquè és exòtic el programa i "Alexandria" també el veig.

-Busques informació per internet de novetats de llibres, d'autors...

D'informació de llibres no que no en busco, utilitzo molt internet per la feina però no per buscar informació de llibres.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí, jo crec que sí. Agafes estructures, vocabulari...

-Hi ha algun llibre que t'hagi servit per conèixer-te una mica més a tu mateix?

No, no de cap manera. Jo entenc la lectura com un entreteniment.

-Acostumes a llegir el diari?

Sí, a casa el comprem els divendres els dissabtes i els diumenges, normalment. Miro el suplement de llibres però no en faig massa cas perquè les novetats són molt cares i esperem que surti la versió en butxaca.

Número 20

ENTREVISTA AL JOSÉ G.

2 d'abril a les 12 h

El José G. té vint-i-dos anys i en fa tres que va deixar l'Institut. Va començar el Batxillerat de l'antic sistema, és a dir, va fer 1r i 2n de BUP i després va fer el Batxillerat LOGSE. Va fer primer i segon, sense acabar-lo, a l'Institut. Va repetir en un altre centre. No va fer la selectivitat i va començar un Cicle Formatiu de Grau Superior relacionat amb l'Educació Social. No el va convèncer com estava plantejat. Es va posar a treballar en un casal per a nens, a les tardes, i ara espera poder començar un altre Cicle Formatiu d'Educació Infantil per després poder fer Educació Primària a la universitat.

-Recordes algunes lectures que t'haguessin agradat molt de l'època de l'Institut?

N'hi ha unes quantes que em van marcar, que hi ha un abans i un després. Hi ha *Rebelión en la granja*, però hi ha, sobretot, *1984* que la vaig llegir a Literatura Espanyola. És un llibre molt important per a mi; el vaig perdre i el vaig tornar a comprar perquè el vull tenir a casa. També vaig llegir *Aloma*, el que passa és que la Mercè Rodoreda no m'agrada gaire com escriu, la trobo una mica mastegada... També em va agradar molt *De ratones y hombres*, *Boy* de R. Dhal, que era entretingut. Ah! I també *Marianela* em va agradar molt, encara que em va fer patir.

-I d'abans de l'Institut, de l'escola, recordes alguns llibres?

Jo de petit sempre llegia còmics. Tinc uns cosins que hi eren molt aficionats i com que eren més grans que jo me'ls passaven i vaig acostumar-me a llegir-ne. A primer d'EGB la professora es pensava que tenia un problema mental perquè sempre dibuixava superherois en forma de quadre... També he llegit molts còmics de "Mortadelo y Filemón". A mi no m'agradava que m'obliguessin a llegir un llibre en un període de temps concret. Em costava molt això. Per exemple, quan a l'Institut ens van fer llegir *El hòbbit* no em va agradar gens perquè és un llibre que té molta descripció, s'ha de llegir amb tranquil·litat, t'has de poder imaginar el que estàs llegint i com que tenia molts llibres per llegir alhora, m'atabalava moltíssim.

De llibres, a l'escola, no n'havia llegit gairebé cap, potser algun d'"El vaixell de vapor" que llegia a l'estiu. Ara sí que recordo un que em va agradar molt que es deia *Cristal azul* i que era de literatura fantàstica... A mi també m'agradaven molt els jocs de rol i llavors llegia llibres de jocs de rol. Hi vaig començar a jugar a onze anys.

A l'escola no ens feien llegir, crec que el sistema educatiu que tenien no era bo. I no ens motivaven a llegir; ja sé que hi ha gent que no necessita una motivació externa perquè té un caràcter més fort, però no és la gran majoria.

-A casa, els avis o els pares t'explicaven contes de petit?

A vegades la meua mare em llegia un conte o un còmic. La meua mare sempre m'ha incitat molt a llegir, el que passa que sí que és veritat que ella no llegeix ni el meu pare, tampoc; és a dir, jo no veig als de casa llegint, però els agrada molt que ho faci.

-Què t'agradava i què no de la lectura a l'escola o a l'Institut? Quina experiència tens amb els textos? Com valores ara el fet que haguéssiu de fer comentaris de textos, anàlisis de lectures, comentaris crítics, etc?

La veritat és que ho valoro positivament. Abans de venir a l'Institut jo escrivia algunes coses, historietes... Ho trobo un exercici molt bo perquè estàs escrivint a quasi totes les assignatures, estàs comentant textos a anglès, a grec, a les literatures... Crec que tot això dóna capacitat d'argumentació que també t'ajuda a la vida diària a nivell oral, tens molt més lèxic, tens més registres. En el moment se'm feia una mica pesat, però ho trobo molt necessari. Hi ha assignatures que ara en trauria molt més rendiment i que les gaudiria molt més.

-A primer i a segon de BUP, o en el teu cas també a l'ESO, havíeu de llegir novel·les de literatura juvenil; més endavant, a Batxillerat, tant a primer com a segon, normalment havíeu de llegir obres literàries més clàssiques i de caràcter obligatori. Com vas viure aquest canvi?

A mi, més que fossin lectures juvenils o no, hi ha temes que no m'interessen, a mi m'ha de seduir la història. No és tant el fet que sigui més clàssic o no; per exemple em va agradar molt *Lazarillo de Tormes* i em va agradar pel tema, tot i que era en castellà antic. Em va seduir el personatge, un individu que no tenia res i havia de fer servir la seva astúcia per sobreviure. Ara hi ha llibres clàssics que em costaven més perquè no ho pots vincular amb el que estàs vivint, no pots participar de la història. Això em va passar amb *El Quijote*. De català vaig llegir *Josafat* que és dintre del Modernisme, i em va agradar molt. M'agradava molt com l'explicava el professor, el Ramon, que ens feia adonar de molts detalls i quan llegies el llibre ho feies amb molt avantatge, ja hi tenies una suggestió positiva. Per tant, diria que em van costar alguns clàssics, no tots perquè n'hi ha que em van agradar. També m'agrada molt la mitologia grega, m'encanta.

-Penses que, en general, els nois llegeixen menys que les noies?

Pot ser que sí. Ho veig en la poesia. Les noies acostumen a fer-ne força, sobretot a l'edat dels quinze anys, n'hi ha que n'escriuen moltíssima i que tenen una rima força complexa... Llegeixen llibres de poesia i llegeixen directament Góngora i tan tranquil·les, sense saber res de l'autor. Crec que els nois llegeixen menys. Penso que hi ha rols assumits, hi ha unes edats que es fan certes coses i la lectura no entra en aquestes coses. Les noies també són més estudioses i són les que majoritàriament continuen estudiant; els nois van a treballar perquè potser tenen més facilitats de trobar una feina sense tenir cap preparació. Els nois es desvinculen abans dels estudis, dediquen menys hores a aprendre i, és clar, també hi ha la tele. La televisió ha fet molt mal a la lectura; quan arribes a casa és molt més còmode mirar la tele i que t'arribi la informació que no pas agafar un llibre.

Hi ha gent que no sap llegir, no en el sentit literal, si no que no saben seduir-se, que vivim en la cultura de les imatges... La lectura requereix concentració. I la capacitat d'imaginació està molt distorsionada perquè ara tot ens ve fabricat, ja. A la lectura t'ho

has d'imaginar tu, t'has d'imaginar la història, has de situar els personatges, donar-los un físic i assabentar-te del que t'estan dient. És un pas que és senzill, però si no en tens l'hàbit, no ho pots fer.

-Quina mena de lectures llegeixes actualment? Quin gènere t'agrada més?

M'agraden els llibres que tenen uns rerefons polític, però no llibres de política. Per exemple *1984* que és una història amb uns personatges, que té un argument, però que té un fons polític. Últimament m'interessen molt els llibres de tipus "espiritual" per dir-ne d'alguna manera. He llegit *Sidharta*, *El alquimista*, *Las nueve revelaciones* i ara estic una mica en aquest tipus de lectura. També torno a llegir literatura fantàstica; ara torno a llegir *El hòbbit* per després llegir *El senyor dels anells*. En tinc un altre que és *La guerra interminable* i que és una mica de ciència-ficció, que és com una evolució lògica del que està passant avui dia. També m'agraden les històries de gent, tipus *Marianela*, però que no siguin quadrículats, metòdics...

-Hi ha algú que se senti molest pel fet que llegeixis? Els companys, la família...

No perquè no llegeixo mai quan hi som tots. A casa som cinc i llegir al menjador no pots, no és que siguin sorollosos... Me'n vaig a la meua habitació.

-Vas a la biblioteca a buscar o a veure llibres? Per què?

No. Els compro o me'ls deixen. La meua bateria d'informació són els col·legues. Ja em parlen de llibres que saben que em poden agradar; també me'n regalen. *El alquimista* el vaig llegir perquè me'l van regalar.

A la biblioteca no hi vaig perquè sóc una persona molt despistada i una vegada vaig anar a buscar un llibre de J.P. Sartre que parlava de la guerra del Vietnam i de la colonització... M'ho vaig agafar amb calma i no vaig pensar a tornar-lo. Em van trucar, em van cancel·lar el carnet i des d'aleshores que no en puc agafar cap de tota la xarxa pública de biblioteques.

-Hi ha algú que pensis que hagi estat clau o molt important en la transmissió de l'interès per la lectura que tens? Qui recordes?

Crec que són els meus cosins quan de petit vaig començar a llegir còmics. Els meus pares sí que em deien que havia de llegir però ells no em motivaven; per tant, són els meus cosins que m'hi van introduir. Si no hagués estat per ells, hauria arribat a l'Institut sense llegir cap llibre. I l'Institut em va servir per fer-me veure què m'agrada i adonar-te que el món de la lectura és molt gran i que hi ha llibres per qualsevol persona. Jo crec que ningú pot dir que no li agradi llegir, sinó que és que no ha trobat el llibre adient, ni el que ni el com.

També són importants els professors. Si et llegeixes un llibre com *Els marginats*, *El guardián entre el centeno*, *Boy*...no cal que t'hi introdueixi gaire ningú; els protagonistes són nois amb els quals t'hi pots sentir perfectament identificat i no cal que t'hi introdueixi ningú, els llegeixes i punt. En canvi quan has de llegir obres més complexes, tipus *Josafat*, que et deia abans, és molt important saber el context i tenir algú que et guiï, sobretot quan tens setze anys.

-Quan tries un llibre, en què et bases? En la informació de darrere, en l'autor, te l'han recomanat...

Moltes vegades compro algun llibre que m'han recomanat i no miro res més. A vegades vaig a una llibreria de Rubí que t'ho pots mirar tot amb calma i no et diuen res si no en compres cap o si en veig algun que em crida l'atenció pel tema, per com està explicat i si et sedueix la forma doncs l'acabo comprant.

-Des de l'època de l'Institut fins ara, com ha continuat la teva experiència lectora? T'ha guiat o aconsellat algú?

És el criteri que et deia abans, per temes, per autors, perquè me n'han parlat... Depèn de les temporades. Quan tinc poc temps gairebé no llegeixo; jo no em puc posar a llegir si només tinc un quart d'hora perquè necessito relaxar-me i estar tranquil i prefereixo no llegir. Si vaig de vacances sol, llegeixo molt anant en tren, a la platja... Penso que hi ha molta gent que no llegeix perquè sempre va de pressa; avui dia estem obligats a prioritzar perquè tot està molt cronometrat. I si hem de prioritzar, quanta gent troba la lectura com una cosa prioritària... Aquest és el tema.

-Per a què et serveix la lectura?

Primer de tot, em manté la ment desperta. Encara que no estudiis, l'agilitat de processar informació la mantens. Crec que la televisió "atonta" molt, encara que estiguis veient una programació bona, perquè també pots triar una bona programació, però tot i així, la ment no fa cap esforç; hi ha una imatge, un soroll i has de fer poc esforç per comprendre, no hi ha tant treball. A mi la lectura em salva una mica. Crec que la lectura l'hauriem de veure com una cosa alliberadora, és com el teu santuari. Jo em trobo amb un llibre i la resta m'és igual, estic tranquil amb mi mateix, amb els meus fetitxes, amb el cafè amb llet, amb el te o el que sigui i amb el meu llibre... Llegir també és el fet de dir, "bé, passem pàgina", em poso a llegir, em fico en un altre món.

-La lectura, la veus també com de creixement personal?

Jo crec que depèn de com tu et posis a llegir. Hi ha gent molt receptiva, i si s'és receptiu de qualsevol llibre se'n pot aprendre alguna cosa a nivell personal, directament. Crec que no hi ha cap llibre que no hi hagi après res. A mi m'ha passat sobretot en aquests últims que he llegit, sobretot *Sidharta* que és un llibre de creixement personal. Crec que *Sidharta* em justifica a mi mateix.

-Recordes alguna lectura que t'hagi aportat canvis o algun canvi d'actitud a la teva vida o bé que t'hagi influït d'una manera especial? Què en recordes?

D'aquests llibres que dius, n'hi ha dos: *1984* perquè va ser com una bufetada per a mi. El vaig llegir en una època que començava a tenir aspiracions ideològiques i te'l llegeixes i és un llibre tan fatalista que acabes desmuntat. Tan fatalista i tan real perquè no està gens allunyat del que està passant avui dia ni del que ha passat tota la vida. És d'una actualitat terrible, hi ha un control mental, més subtil potser que a *1984*, però que no s'equivocava gaire, aquest home. Espanta per això. Em creia que canviar el món era una cosa més fàcil i llegeixes el llibre i et quedes aixafat.

L'altre llibre que em va marcar és *L'alquimista*, per motius molt diferents. És un llibre molt senzill d'estructura, se'l pot llegir qualsevol, és tan fàcil com un de "El vaixell

de vapor". Però penso que sintonitza molt bé amb el que és l'interior de les persones. És un llibre que em va regalar una amiga i que em va dir "aquest llibre t'ajudarà". Jo estava passant un moment una mica confús. Me'l vaig llegir i va ser acabar i decidir. Vaig marxar amb els nens, vaig començar a treballar, vaig fer un projecte educatiu i tot el tema i "sin mirar atrás".

-Dius que intercanvies els llibres que llegeixes? I en parles, també?

Sí que en parlo amb diferents persones. Hi ha un grup de gent que fan una revista que es diu "Indulgencia plenaria", que són uns col·legues; els veig poc però són la gent que sempre vaig a les manifestacions i em recomanen llibres, que si *Luces de bohemia*... Tenen una afició literària més elaborada. Són com més "professionals" i són més crítics. Jo no m'ho penso tant. Però amb la gent que em moc en parlo molt. Vaig relatar *Las nueve revelaciones* a una amiga perquè ja havia après el que havia d'aprendre. Tampoc necessito acumular llibres; ara n'hi ha que sí, que els vull tenir. Segur que els voldré tornar a llegir.

-La lectura et separa de la televisió o al revés? Hi ha algun programa de televisió que t'hagi portat a llegir? Quin?

La lectura la veig una mica al vespre i acostumo a veure documentals. Si arribpo cansat i no tinc ànim per fer l'esforç de llegir, miro la tele una estona i cap a dormir. Però la tele no m'interessa gaire. Hi ha un bombardeig de programes estúpids que no tenen cap tipus de sentit, que si "El gran hermano"... Un altre programa que és igual però que es diu diferent. Per cert, vaig mirar el primer programa "El gran hermano" pensant amb Orwel perquè el van pintar com un estudi sociològic i és una deformació total del que el llibre vol transmetre.

I de programes de llibres no en veig cap perquè penso que és una mica de perversió. El programa aquell de Sánchez Dragó, sincerament, jo li donaria un clatellot perquè és una farsa, és d'un caràcter fastigós, com molt inaccessible, és a dir, que no anima gens a la lectura.

-Busques informació a internet de novetats de llibres, de ressenyes, d'autors...

Quan tenia internet a casa, sí. Em ficava a biblioteques virtuals perquè el fet de no tenir un canal freqüent vas una mica dispers. Llavors mirava per temàtiques, quins autors hi havia, llegia l'explicació del llibre. Ara faria servir internet si en tingués a casa perquè és la manera més còmoda de no moure'm i poder triar llibres anticipadament que em puguin agradar.

-Creus que la lectura et serveix per millorar la llengua escrita i la llengua oral?

Sí, molt. Et serveix per adquirir més vocabulari. Per exemple, a nivell de català, moltíssim. Jo vaig arribar a l'Institut sense haver fet cap assignatura en català; també fèiem el català en castellà! És curiós. Érem tots del mateix barri, érem tots andalusos, a l'escola no el fèiem servir i els professors no el parlaven. Vaig arribar a l'Institut sense gairebé saber-lo parlar i el fet de llegir en català i de relacionar-me amb gent que el parlava, em va ajudar moltíssim. El llegir m'ha ajudat a pensar en català. Em va agradar molt el llibre *Pigmalió* perquè tractava el tema de la llengua; el tema dels dialectes m'agrada molt. Les llengües m'agraden moltíssim, totes. Crec que ara aprofitaria molt més les classes de llengua.

-Explica alguna cosa que et vingui de gust, algun record d'alguna lectura...

Recordo el llibre *El club de la ducha*, que és un tipus de literatura que es diu "novela de garaje", no sé què significa. De fet és una pel·lícula i després vaig buscar el llibre, sense cap sorpresa, és clar, perquè la pel·lícula és molt fidel al llibre. El llibre em va agradar molt, primer pel fet de com s'escriu aquest llibre. L'autor és un periodista que un cop acabada la carrera no troba feina i treballa en una cadena de muntatge. És fruit de la desesperació. És brutal. El recordo molt.

19. Bibliografia

ALCOVERRO, C. (2001): 'Sentits, records, lectures' a *Escola catalana*, núm. 382, pàgs. 6-7

ALOY, J.M. (2001): 'Quan un llibre per a joves és un bon llibre' a *Escola catalana*. núm. 382, pàgs. 8-9.

BAUDELLOT, C. CARTIER, M. I DETREZ, C.: *Et pourtant ils lisent...* París, 1999, Editions du Seuil.

BLOOM, H.: (2000) *Com llegir i per què*. Barcelona, Anagrama-Empúries/20.

CHAMBERS, A.: 'Cómo formar lectores' a *Hojas de lectura*, núm. 45, 1997, pàg. 29.

COLOMER, T.: 'Texto, imagen, imaginación' a CLIJ, *Cuadernos de literatura infantil y juvenil*, núm. 30, pàg. 7-17.

COLOMER, T.: 'Una nueva crítica para un nuevo siglo' a CLIJ. *Cuadernos de literatura infantil y juvenil*, núm. 45, pàgs. 7-17.

COLOMER, T.: '¿Quién promociona la lectura?' a CLIJ, *Cuadernos de literatura infantil y juvenil*, núm. 168 pàgs. 7-18.

GILBERT, S.(2001): 'La lectura com a experiència educativa per a l'adquisició de valors i el desplegament d'habilitats cognitives i socials' a *Escola catalana*, núm. 382, pàgs. 18-20

LAGE FERNANDEZ, J.J. (1999): 'Conspirando contra la lectura' a CLIJ *Cuadernos de literatura infantil y juvenil*, núm. 12, pàgs, 27-36.

MARTÍ I POL, M. (2002): *Què és poesia?* Edicions 62, Barcelona.

PATTE, G. (1988): *¡Dejadles leer! Los niños y las bibliotecas*, Barcelona, Pirene.

PENNAC, D. (1993): *Com una novel·la*, Barcelona, Empúries.

PETIT, M. (1999): *Nuevos acercamientos a los jóvenes y la lectura*. Mèxic, 1999, Fondo de Cultura Económica.

PETIT, M. (2001): *Lecturas: del espacio íntimo al espacio público*. Mèxic, 2001, Fondo de Cultura Económica.